

การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

นายสุธี ดิกถั่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

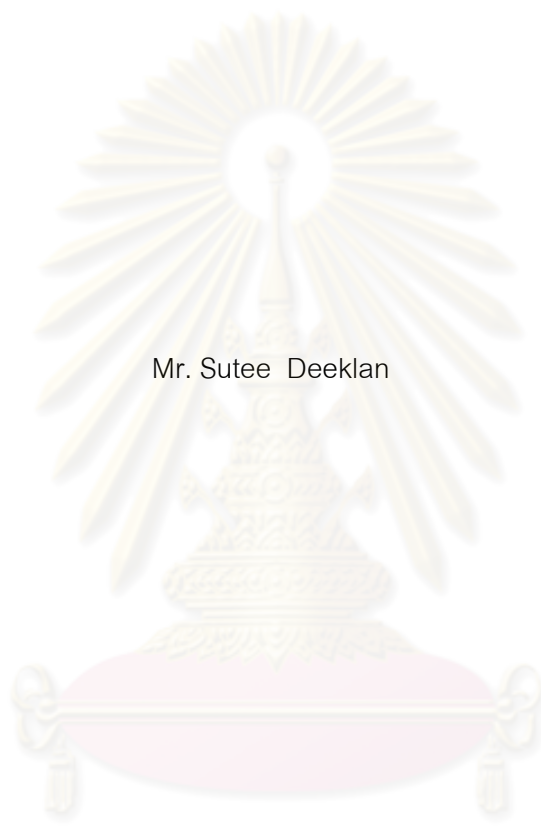
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF THE ADMINISTRATION OF SCHOOL-COMMUNITY RELATIONSHIP OF EDUCATIONAL
OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION
COMMISSION IN PRACHUAB KHIRI KHAN PROVINCE

Mr. Sutee Deeklan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration
Department of Educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2010
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

โดย

นายสุธี ตักลั่น

สาขาวิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

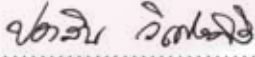
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ

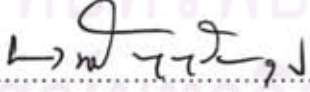
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อูสาโท)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

ตุริ ดิกถัน : การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์. (A STUDY OF THE ADMINISTRATION OF SCHOOL-COMMUNITY RELATIONSHIP OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN PRACHUABKHIRIKHAN PROVINCE) อ. ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ศศ.ดร.ปองสิน วิเศษศิริ, 164 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละโรงเรียน จำนวน 59 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามการบริหารงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ แบบสอบถามปัญหาการบริหารงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีการการสำรวจชุมชนโดยสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองและผู้นำในชุมชน ปัญหาคือ ขาดแคลนงบประมาณ 2) การให้บริการชุมชน ให้บริการด้านอาคาร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ โดยสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่จัดกิจกรรม ปัญหาคือ ขาดวัสดุอุปกรณ์ 3) การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ได้รับความช่วยเหลือในด้านทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์และด้านบริการ โดยการเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชน ผ่านการจัดทำโครงการ ปัญหาคือ ขาดความร่วมมือในการส่งเสริมวิชาชีพ 4) การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมของชุมชน ปัญหาคือ การติดค่อมิชนค่อนข้างและล่าช้า ส่วนใหญ่ชุมชนไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม 5) การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการฯ ให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปี ปัญหาคือ คณะกรรมการฯ ขาดความเข้าใจในถึงบทบาทและหน้าที่ของตน และไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม 6) การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ส่วนใหญ่ไม่มีการจัดตั้ง แต่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนการจัดกิจกรรมจากวัด และองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาล ปัญหาคือ ขาดการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ผู้ปกครองและประชาชนไม่ให้ความสนใจ 7) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารผ่านนักเรียนและจัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหว ปัญหาคือ ไม่ได้ได้รับความสนใจจากชุมชน ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

ภาควิชา โยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนิติศ.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5083417127 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEYWORDS : SCHOOL-COMMUNITY RELATIONSHIP / EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS

SUTEE DEEKLAN : A STUDY OF THE ADMINISTRATION OF SCHOOL-COMMUNITY RELATIONSHIP OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION IN PRACHUABKHIRIKHAN PROVINCE. ADVISOR : ASST.PROF.PONGSIN VISESSIRI, Ph.D., 164 pp.

The purpose of this research was to study the administration of School-Community Relationship of Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of the Basic Education Commission in Prachuabkhirkhan Province. The sampling group used in the research included school administrators, teachers and representatives of school boards of each school from 59 schools, three per school, for the total of 177 people. The instruments used included questionnaires asking about the state of the people who answered the questionnaire and questionnaires about the administration of which the data was analyzed to distribute frequency and find percentage, and questionnaires about problems of the administration of which the data was analyzed by finding means and standard deviation.

The findings of the study were as follows: 1) **Planning on Building School-Community Relationship** - the school conducted a community survey with parents and community leaders; the problem was the lacks of the operational budgets. 2) **Providing Community Service** - the school provided facilities such as buildings, grounds and educational materials and encouraged the use of them; the problem was the lacks of those facilities. 3) **Requesting Assistance from Different Organizations in the Community** - the school produced project proposals and submitted them to the organizations they requested assistance from; the problem was the school did not receive the cooperation for development and promotion from appropriate professions in the community. 4) **Promoting Relationships with the Community and Other Work Units** - the school provided support on materials and brought students to participate in community activities; the problem was the communication and contact were difficult and slow, many of them did not have time to participate in the school activities. 5) **Operational of the school board** - the school board had roles in giving advice to teachers and school administrators on the school activities, were involved in setting school policies, goals and annual development plans; the problems were the school board did not understand its roles and duties, and did not value the importance of meetings. 6) **Establishing of groups, clubs, associations or foundations**, most schools did not set up any organizations to support the schools' missions, the organizations in the community that the schools received support the most were temples and local administrative units and municipal; the problems were most schools did not set up any groups, the parents and people did not have interest. 7) **Public relations** - the school distributed news through students and through newsletters; the problems were the school did not receive the attention from the community, the school lacked materials and tools for the production of public relation media.

Department : Educational Policy, Management and leadership

Student's Signature

Field of Study : Educational Administration

Advisor's Signature

Academic Year : 2010

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชญาพิมพ์ อุสาโห และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปองสิน วิเศษศิริ อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้จุดประกายความคิด ในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาในการจัดทำ การศึกษาค้นคว้าจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในสาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ให้คำแนะนำด้วยความรัก และเมตตาตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ จนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณะครูและผู้บริหาร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความเอื้อเฟื้อในการให้ข้อมูลสถานศึกษาและสละเวลาให้สัมภาษณ์ข้อมูลและความ คิดเห็นรวมถึงกิจกรรมอื่นตามขั้นตอน

ขอขอบคุณ พี่ เพื่อน น้อง นิสิตสาขาวิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนข้อมูลช่วยเหลือผู้วิจัยในการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้

ขอกราบระลึกในพระคุณของ คุณพ่อและคุณแม่ ที่เป็นกำลังใจ และให้การ สนับสนุนผู้วิจัยมาโดยตลอด จนสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้ด้วยความภาคภูมิใจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	18
ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	20
ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	21
ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	24
ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	25
หลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	27
วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	30
ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	34
การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา.....	41
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	53
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์.....	56
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์.....	100
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	115
สรุปผลการวิจัย.....	116
อภิปรายผลการวิจัย.....	130
ข้อเสนอแนะ.....	137
รายการอ้างอิง.....	139
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	144
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	164

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืน.....	50
ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	54
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชน เพื่อการวางแผนงาน.....	56
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชน....	58
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสำรวจชุมชน	59
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ชุมชน.....	60
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยตรง.....	61
ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน.....	62
ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	63
ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงานด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	64
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำผลการประเมินผลงานสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาดำเนินการ.....	65
ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน	66
ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ เพื่อเป็นการให้บริการชุมชน.....	67
ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการ.....	68
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน...	69
ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพ เพื่อเป็นการให้บริการชุมชน.....	70
ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการ ให้บริการชุมชน.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน.....	73
ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆ ในชุมชน	74
ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือในด้านวิชาการจาก องค์กรต่างๆในชุมชน	75
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และ วัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชน.....	76
ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือด้านการบริการ จากชุมชน	77
ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรสนับสนุน การบริหารงานของโรงเรียน.....	78
ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น.....	79
ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสร้างเสริมความสัมพันธ์ กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ.....	80
ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน.....	81
ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่น ๆ.....	82
ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือ ผู้ปกครองเข้าร่วม.....	83
ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการฯ ในการเข้ามามี ส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น.....	85
ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน.....	87

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	88
ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานใน โรงเรียน.....	89
ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนภารกิจ ของ โรงเรียน.....	91
ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจของ โรงเรียนจากองค์กร ที่ โรงเรียนจัดตั้งขึ้น	92
ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ	93
ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจของ โรงเรียนจากองค์กร ในชุมชนนอกจากองค์กรที่ โรงเรียนจัดตั้งขึ้น.....	94
ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์ โรงเรียน	95
ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของ โรงเรียน	96
ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่ โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้าง ชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน	98
ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติหรือ ผลงานของ โรงเรียน.....	99
ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	100
ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน	102
ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุน จากชุมชน	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ.....	105
ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	107
ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ.....	111
ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประชาสัมพันธ์	112

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดเบื้องต้น.....	9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ให้การศึกษอบรมและถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมให้แก่เยาวชน เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษานั้นเป็นภาระหน้าที่ที่มีความสำคัญยิ่งที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการ แต่การจัดการศึกษาจะบรรลุผลสำเร็จได้นั้น จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย ที่สำคัญ คือ ชุมชน เนื่องจากการที่โรงเรียนจะอาศัยงบประมาณจากรัฐเพียงด้านเดียวย่อมไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา และจะไม่สามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างรวดเร็วเท่าที่ควร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชนในการเข้ามาช่วยจัดการศึกษาในฐานะที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 79 (4) ที่กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษารัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับความต้องการในแต่ละพื้นที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2550) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยังได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษากับชุมชนไว้ใน มาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 24 มาตรา 29 และมาตรา 58 โดยมีสาระพอสังเขปดังนี้

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

มาตรา 9 การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักในการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆมาใช้ในการจัดการศึกษาและหลักในการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

มาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยให้จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัด

การศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนและชุมชนต้องพึ่งพาอาศัยกัน การจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนและสังคมโดยพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและให้ชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอันต้องพึ่งพาช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาหรือการช่วยเหลือเกื้อหนุนให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชุมชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับว่าจำเป็นในการจัดการศึกษา

นอกจากนั้นแผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559) อันเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี ก็มีวัตถุประสงค์ที่ระบุเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยระบุในด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคนและสร้างสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ มีการเน้นสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการจัดและสนับสนุนการจัดการศึกษา รวมทั้งการระดมทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาด้วยการให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 7-9)

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดแนวทางการดำเนินการที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยกำหนดในนโยบายการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2550-2551 ไว้ในข้อที่ 5 ให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชนและท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้มีการจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) สืบเนื่องจากนโยบายการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปี พ.ศ. 2550 – 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานจึงกำหนดแนวนโยบายใช้ในการขับเคลื่อนกลยุทธ์ ปี 2551 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ในข้อที่ 5 โดยกำหนดให้มีกลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เพื่อจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น โดยปรับบทบาทการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง ชมรม สมาคม องค์กรต่างๆ โดยเฉพาะการส่งเสริมความเข้มแข็งให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาส่งเสริมสถานศึกษาขององค์กรบุคคล โดยปี 2551 มีจุดเน้น ดังนี้ 1) ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาพัฒนาความร่วมมือขององค์กรบุคคลให้สามารถกำกับ สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น 2) ทุกสถานศึกษาปรับและพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของเครือข่ายผู้ปกครอง ชมรมครู สมาคม และองค์กรนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550)

สำหรับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ก็ได้มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ซึ่งมีตัวบ่งชี้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ด้วยในมาตรฐานที่ 14 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มีตัวบ่งชี้ 2 ตัว คือ ตัวบ่งชี้ที่ 14.1 สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา และตัวบ่งชี้ที่ 14.2 สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา จะเห็นว่าสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ก็ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการก็ให้ความสำคัญด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยกำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปรากฏชัดในมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในมาตรฐานที่ 17 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาในท้องถิ่น ตัวบ่งชี้ที่ 17.2 สนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษามีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา สถาบันทางวิชาการ และองค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ตัวบ่งชี้ที่ 18.2 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ในมาตรฐานที่ 14 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีตัวบ่งชี้ 14.2 มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ และตัวบ่งชี้ 14.7 มีการนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเรียนการสอน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.), 2548)

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติตลอดจน
 แผนนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ
 ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 ในปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อันสอดคล้องกับ
 แนวคิดของทศนา แสงศักดิ์ ซึ่งกล่าวว่า “โรงเรียนจะต้องได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนจาก
 ชุมชน เนื่องจากการศึกษามีส่วนเกี่ยวข้องกับคนในชุมชนทุกคน และชุมชนก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
 กระบวนการทางการศึกษา การจัดการศึกษาที่ดีจะต้องคำนึงถึงชุมชนท้องถิ่น สนองความต้องการ
 ของคนในท้องถิ่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนจึงต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา”
 (ทศนา แสงศักดิ์, 2548)

จากสภาพความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม
 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เป็นผลทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาของ
 ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมี
 คุณภาพและกระจายการศึกษาให้ลงไปสู่ชนบทมากยิ่งขึ้น โดยการประกาศให้การศึกษาระดับ
 ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนที่
 จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ด้อยโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับ
 ความต้องการความสนใจและความถนัด เพื่อให้บุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็น
 ประโยชน์ต่อตนเองและสังคม รวมทั้งยังเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นเพื่อแก้ปัญหา
 ต่างๆที่ส่งผลต่อสังคมและเยาวชนของชาติ เช่น วิถีทางศีลธรรม ปัญญาเสพยาเสพติด ชุมชน
 ล่มสลาย ครอบครัวอ่อนแอ เป็นต้น (ชุตินธร ปานะดิษฐ, 2545) ดังนั้น รัฐจึงได้ดำเนินการ
 ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อม โดยให้เปิดทำ
 การเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อรองรับ
 นักเรียนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง บทบาทของ
 โรงเรียนขยายโอกาสนั้นนอกจากเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการศึกษาให้แก่เยาวชนในระดับราก
 หญ้าของประเทศให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน อันมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตและ
 กระบวนการพัฒนาบุคคลทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และทักษะในการประกอบอาชีพ
 แล้ว ยังส่งผลต่อการพัฒนาบุคลากรในระดับรากหญ้า ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ
 ให้ได้รับการพัฒนาและได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เป็นการเพิ่มคุณภาพของประชากร
 และลดปัญหาสังคมอันเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำของการจัดการศึกษาอีกด้วย ซึ่งจะส่งผล
 ต่อการพัฒนาประเทศต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ (ไพรัตน์ อธิกพันธุ์, 2548) และการที่โรงเรียน
 จะประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีความเข้าใจงานและ

กระบวนการบริหารการศึกษาจึงจะสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังได้กล่าวไว้ถึงความสำคัญในเรื่องนี้ข้างต้นอีกทั้งการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับว่าจำเป็นในการจัดการศึกษาเพราะโรงเรียนต้องอาศัยการระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาส ซึ่งเป็นการศึกษาที่รัฐจัดให้เปล่าโดยมุ่งหวังในการพัฒนาคุณภาพประชากรให้มีความรู้ มีประสบการณ์ขั้นพื้นฐานที่จะพัฒนาตนเองด้านร่างกาย จิตใจ คุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญาคิดเป็นแก้ปัญหาเป็น โรงเรียนถือว่าเป็นองค์การของรัฐที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษา ดังนั้นลักษณะความสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษากับชุมชนจึงมีความสำคัญอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ (ปิญญูสาธิต, 2526: 438) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา การให้ทางราชการเป็นผู้ให้แต่ฝ่ายเดียวนั้นจะไม่สามารถพัฒนาชุมชนได้รวดเร็วเท่าที่ควร ทางที่ดีแล้วชุมชนควรมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วย เพื่อจะได้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีของทุกฝ่าย โรงเรียนและชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

สำหรับการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้แบ่งพื้นที่เขตการศึกษาออกเป็น 2 เขต เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เป็นแนวยาวขนานไปด้วยทิวเขาตะนาวศรีเป็นเขตแดนประเทศทางด้านทิศตะวันตกติดชายแดนประเทศพม่า ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรีทางด้านทิศเหนือและจรดเขตจังหวัดชุมพรทางด้านทิศใต้ ด้านทิศตะวันออกเป็นแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย จึงกล่าวได้ว่าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เป็นประตูสู่ภาคใต้ ด้วยลักษณะทางภูมิประเทศดังกล่าวจึงเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพประมงและเกษตรกรรม

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีพื้นที่ทั้งหมด 6,367.62 ตารางกิโลเมตร ประชากรรวม 494,588 คน (ข้อมูลทะเบียนราษฎร ณ ธันวาคม 2550) แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ 45 ตำบล จึงเป็นจังหวัดที่มีความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสูงเนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีแหล่งอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ นอกจากนี้ยังมีสินค้าในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมอีกมากมาย เช่น สับปะรด มะพร้าว อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อุตสาหกรรมเหล็ก และการประมง เป็นต้น (สำนักงานคลังจังหวัดประจวบคีรีขันธ์, 2550) จึงถือได้ว่าสภาพชุมชนโดยทั่วไปของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีปัจจัยที่เกื้อหนุนต่อการส่งเสริมและสนับสนุนในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในส่วนของชุมชนซึ่งถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีองค์กรทางชุมชนที่เข้มแข็งอันเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในนามของกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 6 องค์กร ประกอบด้วยกลุ่มอนุรักษ์แม่รำพึง, กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบ้านกรูด, กลุ่มรักษ์ท้องถิ่นบ่อนอก-กุยบุรี, กลุ่มอนุรักษ์ทับสะแก, กลุ่มรักษ์บ้านเกิดอ่าวน้อย และ

กลุ่มบริษัทท้องถิ่นกฤษบุรีสามร้อยยอด เพื่อต่อต้านโครงการก่อสร้างโรงงานถลุงเหล็กของเครือสหวิริยา ในพื้นที่อำเภอบางสะพาน นอกจากนี้ในพื้นที่ตำบลบ่อนอก อำเภอกฤษบุรีและบริเวณชายทะเล บ้านกรูด อำเภอบางสะพาน อันเป็นพื้นที่ในโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินขนาดใหญ่สามแห่ง ต่อเนื่องกันตามชายทะเลฝั่งอ่าวไทย คือ โรงไฟฟ้าบ่อนอก ตำบลบ่อนอก อำเภอกฤษบุรี ของบริษัท กัลฟ์ พาวเวอร์ เจเนอเรชั่น จำกัด กำลังการผลิต ๗๓๔ เมกะวัตต์, โรงไฟฟ้าทับสะแก ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) กำลังการผลิต ๒,๐๐๐ เมกะวัตต์ และโรงไฟฟ้าหินกรูด ตำบลธงชัย อำเภอบางสะพาน กำลังการผลิต ๑,๔๐๐ เมกะวัตต์ จากโครงการดังกล่าวส่งผลให้เกิดการรวมตัวกันของประชาชนในพื้นที่เพื่อต่อต้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินข้างต้น เนื่องจากประชาชนในพื้นที่เกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดมลภาวะ ซึ่งจะไปทำลายระบบนิเวศและจนทำให้วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ได้รับผลกระทบ (ผู้จัดการ, 29 มกราคม 2543) จากลักษณะของชุมชนที่มีความเข้มแข็งและความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในฐานะที่เป็นองค์กรหนึ่งในสังคม ซึ่งทำหน้าที่ให้การศึกษแก่เยาวชนเพื่อให้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการและความเป็นไปในสังคมและชุมชน เพื่อให้การพัฒนามีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน โดยเฉพาะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษแก่ผู้ด้อยโอกาสและด้อยฐานะทางเศรษฐกิจเป็นประการสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539) ด้วยเหตุผลความสำคัญและลักษณะของชุมชนดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 59 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 177 คน

2. การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้กรอบแนวคิดจาก 3 แหล่ง คือ

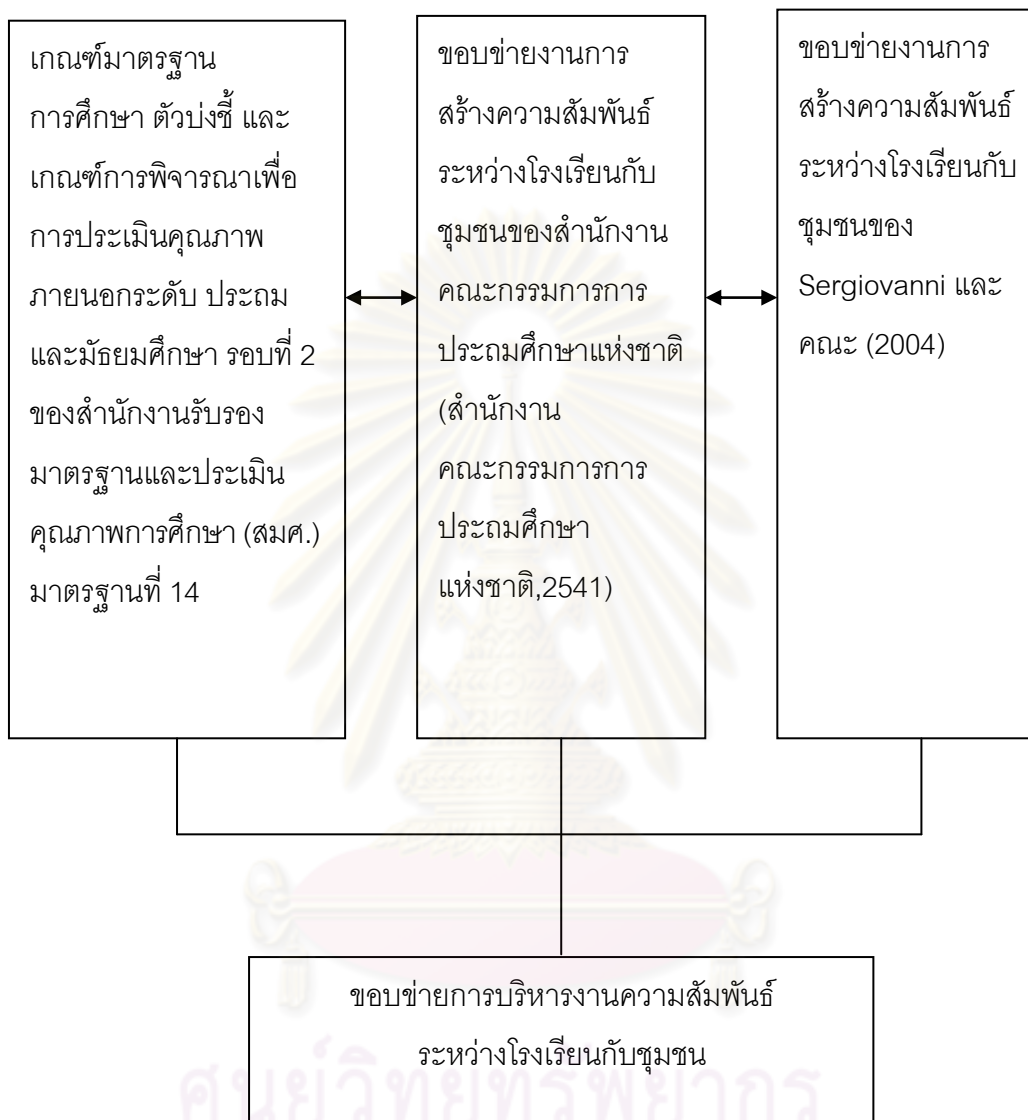
1) เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2) ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

3) กรอบแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายงานการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ Sergiovanni และคณะ (2004)

แล้วนำมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยของผู้วิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิด

เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา มี 2 ตัวบ่งชี้

1. สถานศึกษามีระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

เกณฑ์การพิจารณา

1.1 สถานศึกษามีผู้รับผิดชอบหรือจัดหน่วยงานรับผิดชอบในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจน

1.2 สถานศึกษามีการจัดแผนงานเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

1.3 สถานศึกษามีระเบียบรองรับการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

1.4 สถานศึกษามีการประเมินระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

1.5 สถานศึกษามีการนำผลประเมินมาใช้ตัดสินใจและปรับปรุงระบบและกลไกในการส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

2. สถานศึกษามีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

เกณฑ์การพิจารณา

2.1 สถานศึกษามีกิจกรรมประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน

2.2 สถานศึกษามีกิจกรรมการให้บริการชุมชนอย่างเหมาะสม

2.3 สถานศึกษามีการร่วมกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

2.4 สถานศึกษาให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

2.5 สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆในชุมชน

2.6 สถานศึกษามีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับชุมชน

ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541)

1. งานการให้บริการแก่ชุมชน
2. งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
3. งานการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ
4. งานการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน *
5. งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ
6. งานการประชาสัมพันธ์

หมายเหตุ ผู้วิจัยใช้คำว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแทนคำว่าคณะกรรมการโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ Sergiojanni และคณะ (2004)

1. การส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้าใจชุมชนของตน
2. การช่วยให้ชุมชนเข้าใจในศักยภาพของชุมชน
3. การให้บริการทางการศึกษาแก่ชุมชน
4. การช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
5. การให้บริการที่โรงเรียนทำได้โดยร่วมมือกับองค์การอื่นในชุมชน
6. การประเมินนโยบายและแผนงานการพัฒนาชุมชนในส่วนของโรงเรียนเกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประมวลกรอบแนวคิดจาก 3 แหล่ง สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย 7 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
2. การให้บริการชุมชน
3. การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
4. การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ
5. การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ
7. การประชาสัมพันธ์

คำถามการวิจัย

1. การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร
2. ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นอย่างไร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้หมายความรวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวด้วย
2. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลในชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543

4. ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้แทนบุคคลในชุมชนที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่มีผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

6. ชุมชน หมายถึง อาณาบริเวณที่มีประชาชนจำนวนหนึ่งมาอาศัยอยู่รวมกันเป็นเวลานาน มีความผูกพันต่อสถานที่นั้น มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและมีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งอยู่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการปรับปรุงและพัฒนาทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อเป็นข้อมูลให้เขตการศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาใช้ประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการบริหารงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 59 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 177 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Random Simple Sampling) จำนวนร้อยละ 10 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

แบบสอบถาม(Questionnaire) ลักษณะเลือกตอบ(Checklist) มี 2 ตอน คือ

ตอนที่1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน

แบบสอบถาม(Questionnaire)มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี

1 ตอน คือ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเพื่อขอให้ออกหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2 การส่งแบบสอบถามและรับ- ส่งทางไปรษณีย์ หากได้รับข้อมูลไม่ครบตามที่ต้องการ ผู้วิจัยจะติดตามและขอรับกลับด้วยตัวเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรม SPSS for windows ใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนในการเสนอโดยแบ่งเป็น 5 บท ตามลำดับ ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย กรอบแนวคิด คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัยและลำดับขั้นตอนในการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน ความหมายของชุมชน ประเภทของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง

โรงเรียนกับชุมชน ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หลักในการสร้างความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขอบข่ายงานการ
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากร
และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างความสัมพันธ์ชุมชนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดเกี่ยวกับชุมชน

1.1 ความหมายของชุมชน

ชุมชนเป็นที่รวมของคนที่มีความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน ชุมชนมีโครงสร้างประกอบด้วยประชากร ถิ่นที่อยู่ ภาษา วัฒนธรรม และสถาบันต่าง ๆ ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและภาวะของผู้นำชุมชน (สมประสงค์ วิทยาเกียรติ, 2537: 78) ชุมชน มีผู้ให้ความหมายหลายลักษณะดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2530: 275) ให้ความหมายของชุมชนว่า หมายถึง หมู่ชน กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันเป็นสังคมขนาดเล็ก อาศัยในอาณาบริเวณเดียวกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกัน

ศิริวัฒน์ นิจนตร (2528: 2) กล่าวว่า ชุมชน หมายถึง หน่วยงานทางสังคมขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นกลุ่มก้อนอาศัยอยู่ในอาณาบริเวณเดียวกัน มีประวัติความเป็นมาและสภาพความเป็นอยู่คล้ายคลึงกัน มีความรู้สึกนึกคิดและผลประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของสมาชิกส่วนใหญ่ได้

อุทุมพร จามรมาน (2536: 8) ได้ให้ความหมายของชุมชนว่า หมายถึง องค์การทางสังคมที่มีอาณาเขตบริเวณพื้นที่ครอบคลุมท้องถิ่นหนึ่งมีประชากรทั้งชาย หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ คนรวย และคนจน ที่ต่างมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันมีความสนใจแตกต่างกันหรือคล้ายกัน

อัฉรา โพธิยานนท์ (2539: 22) ได้ให้ความหมายของชุมชนว่า หมายถึง แหล่งพื้นที่ ภูมิศาสตร์เดียวกันที่มีขอบเขตแน่นอนในลักษณะของหย่อมบ้าน หมู่บ้าน ตำบล เมือง จังหวัด เขต ภาค หรือเผ่าพันธุ์ หรือจะเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นในประเทศอื่น ๆ ก็ตาม แหล่งพื้นที่ดังกล่าวนี้ จะมีคนมาอาศัยอยู่ร่วมกันแตกต่างกันด้วยอายุ เพศ ความรู้ ทักษะ ความสามารถ

อาชีพ แต่มีความเหมือนกันด้านวิถีชีวิต การดำรงชีวิต วัฒนธรรมและความเป็นอยู่

ซูชาติ ฟวงสมจิตร์ (2540: 31) ได้ให้ความหมายของชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่รวมกันในอาณาบริเวณแห่งหนึ่งมีลักษณะเป็นสังคมขนาดเล็ก โดยบุคคลในชุมชนนั้นมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน และมีระเบียบสังคมของตน

ศิริวัตร บุญประสพ (2541: 13) ได้สรุปความหมายของชุมชนว่า หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ร่วมกันมีขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ภาษาพูด และความเชื่อถือในทางเดียวกัน มีความสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน ทำกิจกรรมอันหนึ่งอันใดให้สำเร็จลุล่วงรวมกันได้

พินิจดา วีระชาติ (2542: 14) กล่าวว่า ชุมชนจะต้องประกอบด้วย

1. กลุ่มคนหรือประชาชนจำนวนหนึ่ง
2. สถาบันทางสังคม เช่น ครอบครัว เป็นต้น
3. อาณาเขต
4. มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีคล้ายกัน
5. มีการกระทำต่าง ๆ ร่วมกัน

เตื่อนใจ แก้วประเสริฐ (2544: 15-16) สรุปว่าชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่มารวมกันในขอบเขตบริเวณเดียวกันเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน และรวมถึงสถาบันและหน่วยงานต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตเดียวกัน มีความรักสามัคคีช่วยเหลือกันให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมให้มีความเจริญก้าวหน้าตลอดไป

กล่าวโดยสรุป ชุมชน หมายถึง อาณาบริเวณแห่งหนึ่งที่มีคนจำนวนหนึ่งมาอาศัยอยู่รวมกันเป็นเวลานาน มีความผูกพันต่อสถานที่นั้น มีขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ความคิดเห็นและความเชื่อไปในทางเดียวกัน ใช้สถาบันต่าง ๆ ร่วมกันและร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมบางอย่างได้สำเร็จ

1.2 ประเภทของชุมชน

การแบ่งประเภทของชุมชนมีความแตกต่างกันออกไปตามทัศนะของนักวิชาการ อย่างไรก็ตามชุมชนของไทยมีการแบ่งออกตามลักษณะใหญ่ ๆ 3 ลักษณะ (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2534: 9-13) ได้แก่ แบ่งตามลักษณะการปกครอง แบ่งตามลักษณะกิจกรรมทางสังคม และแบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม

กรมการปกครอง ได้กำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งหมู่บ้านและตำบลให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน คือ

1. แบ่งตามลักษณะการปกครอง (Administrative Unit) สามารถแบ่งลักษณะของชุมชนได้ 5 ชุมชน คือ

1.1 ชุมชนหมู่บ้าน หมายถึง หมู่บ้านซึ่งประกอบด้วยบ้านหลายบ้านในท้องที่เดียวกันโดยจัดอยู่ในความปกครองอันเดียวกันเป็นหมู่บ้านหนึ่ง ถ้าหากว่าคนที่อยู่รวมกันมาก แต่จำนวนบ้านน้อยให้ถือเอาจำนวนคนเป็นสำคัญ คือ ประมาณ 400 คน ก็จัดตั้งเป็นหมู่บ้านได้ แต่ถ้าเป็นคนที่ตั้งบ้านเรือนห่างไกลกันแต่จำนวนคนน้อย การตั้งเป็นหมู่บ้านก็ควรมีไม่ต่ำกว่า 40 บ้าน โดยปกติแล้วชุมชนหมู่บ้านมักจะเป็นชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม (กรมการปกครอง, 2542 ก: 84)

1.2 ชุมชนเทศบาลตำบล หมายถึง ชุมชนเขตสุขาภิบาลที่มีความเจริญและมีความหนาแน่นยกฐานะจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาล มีพลเมืองตั้งแต่ 3,200 คนขึ้นไปและมีหมู่บ้านตั้งแต่ 8 หมู่บ้านขึ้นไป โดยการจัดสาธารณูปโภคมากขึ้นและการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้น ลักษณะของชุมชนเขตเทศบาลตำบลเป็นชุมชนที่ใหญ่และมักจะอยู่ในเขตอำเภอ (กรมการปกครอง, 2542 ข: 72)

1.3 ชุมชนเทศบาลเมือง หมายถึง ชุมชนที่มีราษฎรในท้องที่ตั้งตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป โดยคิดเฉลี่ยความหนาแน่นของราษฎรไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร โดยมากชุมชนเขตเทศบาลเมืองมักจะตั้งในเขตที่ตัวจังหวัดตั้งอยู่และเป็นศูนย์กลางของการบริหารส่วนราชการต่าง ๆ (กรมการปกครอง, 2542 ข : 93)

1.4 ชุมชนเขตเทศบาลนคร หมายถึง ชุมชนจากเทศบาลเมืองสามารถยกฐานะขึ้นมาเป็นเทศบาลนครได้ โดยท้องที่นั้นมีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไปและคิดเฉลี่ยราษฎรอยู่หนาแน่นไม่ต่ำกว่า 3,000 คนต่อ 1 ตารางกิโลเมตร ชุมชนในเขตเทศบาลนครนี้เป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่และเป็นศูนย์กลางของการบินพาณิชย์และอื่น ๆ เช่น เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ อนึ่งชุมชนบางแห่งมีลักษณะที่พิเศษและมีการบริหารส่วนท้องถิ่นเอง ได้แก่ ชุมชนเมืองพญา ซึ่งจัดเป็นชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ (กรมการปกครอง, 2542 ข : 93)

1.5 ชุมชนเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง ชุมชนที่ประชาชนอยู่อย่างหนาแน่นมาก ซึ่งเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่เป็นชุมชนที่มีการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครและสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นแบบพิเศษ (กรมการปกครอง, 2542 ข : 177)

2. ลักษณะของชุมชนแบ่งตามกิจกรรมทางสังคม (Social Activities) สามารถแบ่งลักษณะของชุมชนได้ 5 ชุมชน (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2534: 11-12) ดังนี้

2.1 ชุมชนเกษตรกรรม หมายถึง ชุมชนที่ประชาชนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้านต่าง ๆ ซึ่งราษฎรส่วนมากทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์หรือชุมชนบางแห่งทำประมง ทำให้ลักษณะชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติมาก

2.2 ชุมชนศูนย์การค้า หมายถึง ชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของการค้า เช่น ตามหัวเมืองต่าง ๆ อาจจะเป็นตัวอำเภอเมืองหรือตัวตำบลที่เป็นที่ตั้งของเขตสุขาภิบาล มักจะมีร้านค้าจำหน่ายของใช้ประจำวันและตลาดสดจำหน่ายอาหารผักสดในตอนเช้า ชาวบ้านจะนำผลิตผลมาขายในเมืองและซื้อสินค้าจำเป็นในด้านเกษตรกลับไปหมู่บ้าน จะเห็นได้ว่าชุมชนศูนย์การค้าจะมีอยู่ทั่ว ๆ ไปในเขตเมืองต่าง ๆ และเขตชุมชนหนาแน่นตามเขตตำบล

2.3 ชุมชนศูนย์กลางขนส่ง หมายถึง ชุมชนที่เกิดขึ้นตามเส้นทางคมนาคมหรือเส้นทางขนส่งทางรถยนต์ ทางเรือ หรือทางอากาศ ชุมชนที่มักจะเป็นชุมชนตามทางแยกซึ่งเป็นศูนย์กลางของการเดินทาง เช่น ชุมชนตามทางแยกมักจะมีร้านอาหาร ร้านกาแฟ และร้านข้าวแกงให้บริการแก่ผู้โดยสาร

2.4 ชุมชนเขตอุตสาหกรรม หมายถึง ชุมชนที่อยู่ในเขตอุตสาหกรรมซึ่งจะมีโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ตั้งอยู่และบ้านของคนงานจะอยู่ในเขตของชุมชนอุตสาหกรรม

2.5 ชุมชนศูนย์กลางของการบริการ หมายถึง ชุมชนที่ตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางของการบริการต่าง ๆ เช่น ชุมชนในเขตตัวเมืองหาดใหญ่ จังหวัดสงขลาจะเป็นชุมชนศูนย์กลางของการท่องเที่ยวและการซื้อสินค้า ส่วนชุมชนในเขตตัวเมืองจังหวัดสงขลาจะเป็นชุมชนศูนย์กลางของทางราชการ

3. ลักษณะของชุมชนแบ่งตามความสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม (Social Relation) เป็นการแบ่งชุมชนในแง่ของความสัมพันธ์ทางสังคมและความเป็นอยู่ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ชุมชน (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2534: 12-13) ดังนี้

3.1 ชุมชนชนบท เป็นชุมชนที่มีความใกล้ชิดกับธรรมชาติมากเพราะราษฎรต้องอาศัยน้ำในการทำเกษตรกรรมแต่ในปัจจุบันราษฎรบางส่วนได้รับน้ำชลประทานในการเกษตร อย่างไรก็ตามราษฎรยังต้องพึ่งพาความไม่แน่นอนของธรรมชาติและชุมชนบางแห่งอยู่ห่างไกลความเจริญอีกด้วย ในประเทศไทยลักษณะชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนชนบทประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ ความสัมพันธ์ของคนในชนบทส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเป็นอันดับแรก สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำงานหารายได้มาใช้ร่วมกัน กล่าวคือ การทำนาทำไร่ ครอบครัวเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคและภายในชุมชนก็มีญาติพี่น้องอยู่ใกล้ชิดสนิทสนม คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ฐานะทางเศรษฐกิจภายในชุมชนไม่ค่อยจะแตกต่างกันนัก นอกจากนี้ชุมชนชนบทยังอาศัยวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีคอกอบคลุมพฤติกรรมของสมาชิกในชุมชนด้วย ทำให้สมาชิกภายในชุมชนอยู่ในชุมชนอย่างสงบสุขและไม่ค่อยมีปัญหาทางสังคม

3.2 ชุมชนเมือง เป็นชุมชนที่มีความแตกต่างจากชุมชนชนบท ประชาชนในเขตเมืองจะมีความเป็นอิสระในการประกอบอาชีพและอยู่กันอย่างหนาแน่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวอาจจะมีไม่มากเท่าชุมชนชนบท ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกต้องออกทำงานนอกบ้าน

หลายคนโอกาสที่จะพบปะพูดคุยก็มีน้อย ความสัมพันธ์ในด้านการงานหรือการประกอบอาชีพจะผูกพันกับตำแหน่งและหน้าที่การงานหรือตามสายบังคับบัญชา เพื่อนบ้านในละแวกบ้านจะไม่รู้จักกัน ต่างคนต่างอยู่ การติดต่ออาจจะมีบ้างในหมู่อาชีพเดียวกันแต่เป็นไปในลักษณะเป็นทางการไม่ค่อยจะสนิทสนมหรือมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด

โดยสรุปแล้วประเภทของชุมชนแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ลักษณะแรก แบ่งตามลักษณะการปกครอง ได้แก่ ชุมชนหมู่บ้าน ชุมชนเทศบาลตำบล ชุมชนเทศบาลเมือง ชุมชนเทศบาลนคร และชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ลักษณะที่สอง แบ่งตามภารกิจทางสังคม ได้แก่ ชุมชนเกษตรกรรม ชุมชนศูนย์การค้า ชุมชนศูนย์การขนส่ง ชุมชนเขตอุตสาหกรรม และชุมชนศูนย์กลางการบริการ ลักษณะที่สาม แบ่งตามลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในชุมชน ได้แก่ชุมชนชนบทและชุมชนเมือง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้การแบ่งประเภทชุมชนตามลักษณะการปกครองเพราะโรงเรียนรับผิดชอบการจัดการศึกษาตามเขตบริการเป็นหมู่บ้าน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่ทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้เป็นคนดีมีคุณภาพของสังคม ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือช่วยเหลือและการสนับสนุนจากชุมชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งต้องมีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและโรงเรียนสามารถเข้าถึงชุมชนได้ทุกโอกาส ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น นักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอแนวคิดไว้ดังต่อไปนี้

กิติมา ปรีดีดีลิก (2532: 237) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น นับเป็นสิ่งจำเป็นในการบริหารการศึกษาเพราะโรงเรียนจะต้องอาศัยทรัพยากรจากชุมชนมาช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคาร สถานที่ หรือการเรียนการสอนก็ตาม จะเห็นได้จากแนวการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันที่มุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยากร สถานประกอบการและสถานประกอบอาชีพอิสระของชุมชนมาช่วยในการเรียนการสอนกลุ่มวิชาชีพ ถ้าทั้งโรงเรียนและชุมชนขาดความร่วมมือและขาดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันแล้ว ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนตามแนวนี้นคงสำเร็จได้ยาก

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2532: 117) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ ดังนี้

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งของโรงเรียน โรงเรียนในปัจจุบันนอกจากมีหน้าที่รับผิดชอบในการสอนนักเรียนให้มีความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว โรงเรียนมีส่วนช่วยให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความเข้าใจ สภาพแวดล้อมและชุมชน เข้าใจบทบาทหน้าที่ที่มีต่อชุมชนเป็นอย่างดี ในฐานะที่โรงเรียนเป็น สถาบันการศึกษาของชุมชน โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียน และให้ความร่วมมือสนับสนุนโรงเรียน ทั้งโรงเรียนและชุมชนจึงมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาต่างๆของชุมชนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชนและประเทศชาติ

สอดคล้องกับแนวความคิดของสุวัณณ์ พุทธิเมธา (2524) ที่กล่าวถึงแนวคิดในการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่งที่ โรงเรียนจะต้องกระทำ เนื่องจากเป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของการให้การศึกษาในปัจจุบันเพราะ หน้าที่ของโรงเรียนมิได้มีหน้าที่เพียงสอนให้นักเรียนมีความรู้วิชาการต่างๆเท่านั้น แต่โรงเรียนใน ปัจจุบันจะต้องให้ผู้ได้รับการศึกษาพัฒนาทุกด้านและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ได้อย่างมีความสุข ปรับปรุงตนเองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและในเวลาเดียวกัน สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่เหมาะสมถูกต้องได้อีกด้วย ผู้เรียนจึงต้องมีความรู้ ความเข้าใจสิ่งแวดล้อมและชุมชนของตนเองดีพอ เข้าใจปัญหาอุปสรรคของชุมชนและบทบาท หน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนในอันที่จะปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่างๆของ ชุมชนเพื่อความเจริญก้าวหน้าของชุมชนและส่วนรวมด้วย

สุพิชญา อีระกุล (2522: 41) กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นสมบัติของชุมชนซึ่งตั้งได้ด้วยเงินที่มาจากภาษี อากรของประชาชนและทั้งจากการบริจาคของชุมชน ดังนั้นย่อมถือได้ว่า “โรงเรียนเป็นของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน”

จากแนวความคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของโรงเรียนใน ปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชนเพราะโรงเรียน ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ชุมชนจึงมีส่วนสำคัญที่จะให้ความ ช่วยเหลือโรงเรียนได้ทั้งทรัพยากรในการจัดการ แหล่งวิทยาการต่างๆ อีกทั้งโรงเรียนก็เป็นองค์กร หนึ่งที่ตั้งอยู่ในชุมชนทำหน้าที่ให้การศึกษาแก่สมาชิกของชุมชน ฉะนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงต้องมี ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเพื่อประโยชน์ในการศึกษาและพัฒนาชุมชน

2.1 ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการบริหาร การศึกษายุคปัจจุบัน ซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการพัฒนาการจัดการ การศึกษาทั้งต่อโรงเรียนและชุมชนด้วย จากการศึกษาค้นคว้าจะพบว่านักการศึกษาหลายท่านได้ ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้หลายลักษณะดังนี้

แฮร์ริส (Harris, 1975: 13) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนว่า คือ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน แจ้งข่าวคราวการเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบแล้วให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนการ เสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สุพิชญา ธีระกุล (2522: 41) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนว่า หมายถึง วิธีการหรือหนทางที่โรงเรียนใช้ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในเขตนั้น

วิไลวรรณ วิทย์วิโรจน์ (2525: 223) ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนว่า เป็นกระบวนการติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียนและประชาชนเข้าใจการดำเนินงานและความต้องการของโรงเรียน ในขณะเดียวกันก็จะ ช่วยให้ผู้เจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้เสียภาษีอื่น ๆ ตัดสินใจถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนา เด็กร้อย่างไร

ประทีป สยามชัย (2526: 58) ได้ให้ความหมายของความสัมพันธระหว่างโรงเรียน กับชุมชนว่า เป็นความสัมพันธ์สองทาง คือ จากชุมชนสู่โรงเรียนและโรงเรียนสู่ชุมชนไม่ใช่เป็นการ ติดต่อจากโรงเรียนไปสู่ชุมชนอย่างเดียวหรือจากชุมชนมาสู่โรงเรียนแต่อย่างใดเพราะ ความสัมพันธ์อย่างแท้จริงจะต้องเข้าใจกันทั้งสองฝ่าย

ยนต์ ชุ่มจิต (2528: 130) กล่าวถึงความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนว่า หมายถึง วิธีการต่างๆที่ผู้บริหารและคณะครูอาจารย์ในโรงเรียนใช้เพื่อการ สร้างความรู้สึกรักอันดีต่อกันระหว่างบุคลากรของโรงเรียนกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

กิติมา ปรีดีติลล (2532: 237) ได้ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า หมายถึง กระบวนการในการวางแผน การควบคุม การประสานงาน การจัดบุคลากรและเผยแพร่ความรู้สึกที่ดีต่อกันและมีความสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันใน การพัฒนาการศึกษา ทำให้เกิดประโยชน์กับโรงเรียนและการดำเนินงานสำเร็จได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

พินิจดา วีระชาติ (2542: 44) ให้ความหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ สัมพันธภาพอันดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเพื่อให้โรงเรียนรู้จักกับชุมชนดีขึ้น รวมทั้งค้นหาและใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ในขณะเดียวกันก็ให้ชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียนหรือทำให้ชุมชนรู้สึกว่าโรงเรียนเป็นสมบัติของเขาต้องช่วยกันดูแลทรัพย์สินของโรงเรียน ตลอดจนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ

จากความหมายของนักการศึกษาที่ให้ความหมายไว้ พอสรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการร่วมมือ ร่วมใจกันพัฒนาโรงเรียนและชุมชน ให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อม ๆ กัน

2.2 ความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษาให้ได้ผลดีที่สุดและให้ผลที่ได้จากการศึกษานั้นเป็นประโยชน์ต่อชุมชนด้วย โดยมีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

สุรวัช ศรีวัช (2532: 110) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ว่า

1. เพื่อเผยแพร่ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับกิจการและข่าวสารของโรงเรียน
2. รับทราบข่าวสารการเคลื่อนไหวภายนอกเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจและความสำคัญของการศึกษา จนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่ต้องสนใจต่อการศึกษาและช่วยกันสนับสนุน
4. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดูแลจัดการศึกษาของโรงเรียน
5. ส่งเสริมชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในการวางเป้าหมายการศึกษาและพัฒนาการเรียนการสอน
6. สร้างความสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างโรงเรียน บ้าน และท้องถิ่น โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษาและวัฒนธรรม
7. เสนอความรู้ทางด้านความก้าวหน้าและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่น ๆ ในสังคม
8. เพื่อให้เป็นหนทางในการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน
9. แก้ไขข้อข้องใจสิ่งที่ประชาชนเข้าใจโรงเรียนผิด ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดีด้วยความเชื่อถือและนิยมยกย่อง

วิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ (2525: 224-225) ได้กำหนดความมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 10 ประการ ดังนี้

1. เพื่อรายงานให้ชุมชนได้ทราบเกี่ยวกับกิจกรรมและการดำเนินการของโรงเรียนทุก ๆ ประการ
2. เพื่อจะได้ทราบว่าชุมชนมีความรู้สึกต่อทางโรงเรียนอย่างไร ต้องการให้โรงเรียนดำเนินการในรูปไหน
3. เพื่อส่งเสริมสัญญาการร่วมมืออย่างแท้จริงของชุมชนกับโรงเรียนในการพัฒนาชีวิตและสังคม
4. เพื่อสร้างความเชื่อถือไว้วางใจของชุมชนที่มีต่อบุคลากรทางการศึกษาและบริการของโรงเรียน
5. เพื่อทราบข่าวสารการเคลื่อนไหวจากภายนอกเพื่อประโยชน์ของโรงเรียน
6. เพื่อหาทางให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจกรรมทางการศึกษาทั้งทางด้านการเงิน วัสดุ แรงงาน และกำลังใจ
7. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและเกิดความรู้สึกเป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยทุกคน ต้องให้ความสนใจและเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน
8. เพื่อส่งเสริมให้ครูกับผู้บริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ของการเรียนการสอนทั้งทางโรงเรียนและที่บ้าน
9. เพื่อสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้านกับโรงเรียนและชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยมีโรงเรียนเป็นศูนย์ประชาคมการศึกษาและวัฒนธรรม
10. เพื่อแก้ไขข้อข้องใจและสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจโรงเรียนผิด ๆ ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มองครูและนักเรียนด้วยความเชื่อถืออนิยมยกย่อง

พระทีป สยามชัย (2526: 58-59) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของโรงเรียนทุกด้านอย่างแจ่มชัดและถูกต้อง
2. เพื่อให้ทราบว่าประชาชนมีความรู้สึกเช่นไรต่อโรงเรียนและปรารถนาจะให้โรงเรียนทำอะไรบ้าง
3. เพื่อให้ประชาชนสนับสนุนโรงเรียนทั้งด้านการเงินและทางโครงการศึกษา
4. เพื่อให้ประชาชนรู้สึกประทับใจชอบทางด้านคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนดำเนินงานอยู่มากขึ้น เพื่อสร้างมิตรภาพ ความเคารพ และความเชื่อมั่นในตัวบุคลากรและบริการของโรงเรียนให้แก่ประชาชน

5. เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความต้องการในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและสิ่งที่จะต้องทำลงไปเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของชุมชน

6. เพื่อให้ประชาชนทำงานร่วมกับโรงเรียนและร่วมแก้ปัญหาทางการศึกษา

7. เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและชุมชนด้วยความจริงใจ ในการเป็นผู้นำร่วมกันในการพัฒนาชุมชน

กิติมา ปรีดีดีลิก (2532: 239) มีความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะสัมพันธ์ภาพจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มาร่วมกันปฏิบัติการกิจต่างๆ ที่มีอยู่ให้บรรลุจุดหมายอันเดียวกันตามที่กำหนด

2. เนื่องจากโรงเรียนเป็นสาธารณสมบัติที่ชุมชนเป็นเจ้าของอยู่แล้ว หากแต่มอบหมายให้คณะครูเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ โดยมีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวหน้า

3. เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนอาจแบ่งเป็นหลายประเภท เช่น การกำหนดความมุ่งหมายและนโยบาย กิจการเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียน กิจการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคารสถานที่ ตลอดจนการพัฒนาด้านวิชาการ เช่น หลักสูตร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ในอันที่จะพัฒนानุตรหลานของเขา

4. เพื่อฟื้นฟูและรักษาวัฒนธรรมของชุมชนเพราะในชุมชนมีวัฒนธรรมประจำอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา วัฒนธรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ความดีของชุมชน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว เป็นศูนย์รวมทางจิตใจและเป็นสัญลักษณ์ของชุมชน ชุมชนจะรักษาและหวงแหนอย่างยิ่งหากโรงเรียนทำการฟื้นฟูและถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ชุมชนจะให้ความร่วมมือทุกประการเพราะชุมชนมองเห็นว่าโรงเรียนกระทำการเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

5. เพื่อสร้างความกลมเกลียวระหว่างบ้านกับโรงเรียน เป็นที่ยอมรับว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานของชุมชน ดำเนินการพัฒนาค้นหาสำหรับชุมชน โรงเรียนกับชุมชนจึงมีการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันทุกกรณี

จากแนวคิดเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหลาย ๆ แนวคิด พอสรุปได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของโรงเรียนทุกด้านอย่างชัดเจนและถูกต้อง และส่งเสริมให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนเพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน ให้ประชาชนทำงานร่วมกับโรงเรียนและร่วมแก้ปัญหาทางการศึกษา ทำให้โรงเรียนและชุมชนได้มีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันตามความมุ่งหวังไว้

2.3 ความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุด โดยกระจายอยู่ทุกท้องถิ่นทั่วประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งมีนักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ชูชาติ พวงสมจิตร (2540: 50) ได้กล่าวไว้ว่า โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันผูกพันกันจนยากที่จะแยกจากกันได้ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนโดยภารกิจที่สำคัญของโรงเรียน คือ การพัฒนาบุคลากรให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและชุมชน ภารกิจนี้ทำให้โรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนโดยตรง เช่นเดียวกันชุมชนเองก็มีหน้าที่ต่อโรงเรียนเช่นกันทั้งนี้เพราะโรงเรียนตั้งขึ้นเพื่อชุมชน ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย และทิศทางในการดำเนินงานของโรงเรียนรวมทั้งช่วยสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนสามารถที่จะปฏิบัติภารกิจได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ แต่ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนจะเป็นไปในทิศทางใดย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยประกอบหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่เกี่ยวกับบทบาทของโรงเรียนและชุมชนปฏิบัติต่อกัน

สุรวัช ศรีวัช (2532: 110) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมสถาบันหนึ่งซึ่งมีหน้าที่พัฒนาสังคม ในขณะที่เดียวกันสังคมก็มีหน้าที่จะต้องช่วยเหลือและพัฒนาการศึกษา ซึ่งทั้งสองสถาบันจะต้องพึ่งพาและเกื้อกูลกัน

ยนต์ ชุ่มจิต (2528) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า

1. โรงเรียนเป็นแหล่งฝึกอบรมคน (School as a Socializing Agency) เนื่องจากโรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมมีหน้าที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การขัดเกลาทางสังคมให้ผู้เรียน ซึ่งหมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปตามสังคมส่วนใหญ่ต้องการ ทั้งนี้เด็กมีเวลาอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานานพอสมควรในวันๆหนึ่ง หากโรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดใจให้เด็กได้สัมผัสได้เรียนรู้อยู่เสมอแล้ว โรงเรียนจะทำหน้าที่ฝึกหรือพัฒนาคนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. โรงเรียนเป็นแหล่งเลือกสรรคนให้สังคม (School as a Sorting and Selecting Agency) เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะชุมชนได้ส่งสมาชิกเข้ามารับการพัฒนานในโรงเรียนซึ่งต้องใช้ระยะเวลาพอสมควร เมื่อโรงเรียนเห็นว่าสมาชิกคนใดมีความรู้ความสามารถเพียงพอแล้วจึงปล่อยให้สมาชิกนั้นๆกลับไปอยู่ในชุมชนต่อไป

3. โรงเรียนเป็นแหล่งรวมศิลปะศาสตร์สาขาต่างๆ (School as a Collecting of Disciplines) ในโรงเรียนหนึ่งๆจะมีครูอาจารย์หลายคน ครูอาจารย์แต่ละคนจะมีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาการต่างๆแตกต่างกันไป หากโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ชุมชนจะสามารถได้รับประโยชน์จากความรู้ความสามารถของครูอาจารย์ในโรงเรียนต่างๆและในขณะเดียวกันโรงเรียนก็สามารถได้รับประโยชน์จากผู้ชำนาญงานบางสาขาวิชาจากชุมชนด้วย

4. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรม (School as a Culture Transmission Agency) เนื่องจากวัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคมที่สำคัญของชุมชนและประเทศชาติ เป็นหน้าที่สำคัญของโรงเรียนและชุมชนอย่างหนึ่ง คือ การรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่เยาวชนในชุมชนต่อไป หากทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์กันดีจะสามารถช่วยกันรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชน (School as a Community Center)

ณรงค์ กาญจนานนท์ (2527: 8) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชนว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและน่าสนใจของผู้บริหารการศึกษาโดยทั่วไป โดยพยายามที่จะส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มากตามลำดับ ด้วยคาดหวังที่จะให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาและเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาร่วมกันกับรัฐ ทั้งนี้เพื่อช่วยพัฒนาการศึกษาและพัฒนาชุมชนไปด้วยในขณะเดียวกัน

ภิญญา สาร (2526: 438) ให้ความเห็นสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การจัดการศึกษาในปัจจุบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับประถมศึกษา การให้ทางราชการเป็นผู้ให้แต่ฝ่ายเดียวนั้นจะไม่สามารถพัฒนาชุมชนได้รวดเร็วเท่าที่ควร ทางที่ดีแล้วชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้วยเพื่อจะได้เป็นไปตามความต้องการของชุมชนมากที่สุด การมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีของทุกฝ่าย โรงเรียนและชุมชนจึงต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

จากแนวคิดต่างๆที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า โรงเรียนกับชุมชนต่างมีความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน โดยที่โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจะต้องช่วยพัฒนาชุมชนและชุมชนก็ต้องเกื้อกูลอุดหนุนโรงเรียนให้พัฒนาเช่นเดียวกัน

2.4 ความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2534: 26-27) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า

1. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งรวมวิชาการสาขาต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านการเรียนรู้ของคนในสังคม

2. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนาและคัดเลือกสมาชิกที่ดีให้กับชุมชน
3. เพราะโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมของชุมชน
4. เพราะโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน กิจกรรมและบริการต่างๆเกิดขึ้นที่

โรงเรียน

5. เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยผลิตวิชาการใหม่ๆให้กับชุมชน
6. เพราะโรงเรียนอาศัยภาษีและการสนับสนุนจากประชาชน
7. เพราะโรงเรียนต้องการความสนับสนุนและอุปถัมภ์ต่างๆจากประชาชน

สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์ (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะชุมชนชนบท ซึ่งครูเป็นเสมือนทรัพยากรสมองของชุมชน ทำหน้าที่ผลิตคนให้สนองความต้องการของชุมชน เป็นผู้ซึ่งให้คำปรึกษาหารือสิ่งที่เป็นปัญหาของชุมชน ทรัพยากรในโรงเรียนสามารถเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่างๆของชุมชน โรงเรียนก็มองชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรทั้งในด้านคน วัสดุ เงิน และแรงงานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

สุวัฒน์ พุทธิเมธา (2524:104-111) ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยสรุปดังนี้

1. การศึกษาในโรงเรียนสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชน เพราะโรงเรียนให้การศึกษแก่นักเรียนซึ่งมาจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ นักเรียนนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน (นักเรียนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง) บุคคลในชุมชนก็จะดำรงชีวิตตามนักเรียนไปด้วย จึงถือว่าโรงเรียนให้การศึกษโดยทางอ้อมแก่บุคคลในชุมชนนั่นเอง

2. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม คือ ให้ประชาชนยอมรับว่าสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบันของชุมชน เป็นสิ่งที่มีค่าของทุกคน ช่วยทำให้การเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนดีขึ้น ดังนั้นประชาชนในชุมชนย่อมมีความรู้สึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของโรงเรียนยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือโรงเรียน อาจจะเป็นเงิน วัสดุสิ่งของ แรงงาน และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงโรงเรียน

3. ทำให้ครูกับผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพราะโรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์กันดี แต่ถ้าโรงเรียนกับชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กันจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น โรงเรียนและครูถูกกล่าวหาบ้าง ถูกตำหนิบ้าง

4. เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับกลุ่มคนที่ เป็นปัญหาต่อการศึกษา ในชุมชนแต่ละแห่งมักจะมีผู้มีปัญหาไม่เข้าใจการศึกษา ไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ไม่ให้ความร่วมมือ

กับโรงเรียน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจะช่วยแก้ปัญหาได้

5. เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนตามความต้องการของชุมชน เพราะการเรียนการสอนของโรงเรียนต้องสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชุมชน ต้องอาศัยความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชน จะต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน จะต้องให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันและนำไปเผยแพร่แก่ชุมชนได้ และนอกจากโรงเรียนให้การศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลแล้วยังมุ่งพัฒนาชุมชนไปด้วย ดังนั้นหลักสูตรและการเรียนการสอนของโรงเรียนจะต้องได้รับการปรับปรุงตามความต้องการของชุมชนด้วย

6. เพื่อใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์ เพราะในชุมชนมีทรัพยากรทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมาย ทรัพยากรเหล่านี้ย่อมนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียนได้

7. เพื่อให้โรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจชุมชนดี ทั้งในด้านปัญหาของชุมชน ความต้องการของชุมชน ทรัพยากรในชุมชน เพื่อโรงเรียนจะได้ช่วยแก้ปัญหาของชุมชน

จากความเห็นของนักวิชาการที่แสดงถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สรุปได้ว่า โรงเรียนกับชุมชนย่อมเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กัน เนื่องจากโรงเรียนเป็นของชุมชน เป็นศูนย์รวมทางวิชาการและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ แต่โรงเรียนจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรต่างๆจากชุมชนมาดำเนินการในการจัดการศึกษา โรงเรียนจึงต้องทำให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน จะได้หันมาให้ความร่วมมือและสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน ซึ่งบุคลากรของโรงเรียนและประชาชนในชุมชนจะต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความรักความเข้าใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน อันจะส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนหันหน้ามาให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาโรงเรียนและชุมชน

2.5 หลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

หลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541 ก:193) ได้เสนอหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่า มีแนวทางการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวคือบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

การส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาภารกิจของโรงเรียน

นักวิชาการหลายท่านได้เสนอหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ เช่น กิติมา ปรีดีติติก (2532:360-361) กล่าวว่า ivo ต้องยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ ความสม่ำเสมอ ความเสียสละ ความอดทน รู้จักยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และเวลา มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานให้ครอบคลุมตามขอบข่ายงานของโรงเรียน นอกจากนี้ยังต้องดำเนินการอย่างสร้างสรรค์และปรับให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นในแต่ละโอกาสและแต่ละสภาพปัญหา

สตูป และ ราฟเฟอร์ตี (Stoops & Rafferty 1969:515-519) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนสรุปไว้ว่า ต้องเป็นกระบวนการทั้งรับและให้ ข่าวสารแก่ชุมชน ควรมีวิธีการหลากหลายและต่อเนื่อง ข่าวสารที่โรงเรียนให้ต้องน่าสนใจ ง่ายต่อการเข้าใจมีความสอดคล้องกับเหตุการณ์ ที่สำคัญจะต้องทำให้ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจในโรงเรียนให้มากที่สุด

ยนต์ ชุ่มจิต (2528) ได้ให้แนวทางสำหรับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนว่ามีแนวทางที่สำคัญๆ ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการใดๆต้องกระทำด้วยความบริสุทธิ์ใจและตรงไปตรงมา
2. ต้องดำเนินงานด้วยความต่อเนื่องตลอดเวลา
3. กิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นควรเป็นกิจกรรมที่ให้ประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือชุมชนมากที่สุด
4. ใช้วิธีการง่ายๆและให้ความเป็นกันเองกับประชาชน
5. พยายามใช้หลักมนุษยสัมพันธ์หลายๆแบบเพื่อดึงประชาชนมาร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด
6. การดำเนินงานใดๆ ควรมีการเตรียมแผนล่วงหน้าเป็นอย่างดีเพราะถ้างานสำเร็จด้วยดีจะช่วยเสริมสร้างศรัทธาจากประชาชนได้
7. ต้องดำเนินงานด้วยการปรับตัวเข้าหาชุมชน คือ ให้เหมาะกับสภาพของท้องถิ่นนั้นๆ
8. ต้องดำเนินงานด้วยความยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับเวลาและโอกาส
9. การจัดกิจกรรมใดๆต้องไม่ขัดกับประเพณีวัฒนธรรมหรือความเชื่อถือของประชาชนในท้องถิ่นนั้น
10. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจ เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับสภาพะกาลในเวลานั้น

11. สร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยทั่วไปไม่จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง
12. เปิดใจให้กว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากประชาชน

ตลอดเวลา

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2525: 26-27) ได้กล่าวถึงหลักในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า ต้องดำเนินการด้วยความบริสุทธิ์ใจตรงไปตรงมาและเชื่อถือได้ จะต้องทำต่อเนื่องตลอดเวลาให้ครอบคลุมทุกด้านที่ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การดำเนินงานต้องมีความง่าย คล่องตัว และปรับให้เข้ากับสภาพการณ์ของชุมชน มีความยืดหยุ่นเข้ากับสภาวะวิธีการ เวลา และโอกาส และทำด้วยความสร้างสรรค์มิใช่ทำลายภาพพจน์ของโรงเรียนและชุมชน

สมพร สุทัศน์ีย์ (2525: 129-130) ได้ให้หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. หลักมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนนั้นต้องอาศัยหลักมนุษยสัมพันธ์เป็นอย่างมาก ฉะนั้นผู้บริหารและคณะครูต้องเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ คือ ต้องรู้จักทักทายปราศรัยถามข่าวคราวทุกข์สุขผู้ปกครองนักเรียนในโอกาสที่พบปะกัน รู้จักเยี่ยมเยียนเมื่อนักเรียนหรือผู้ปกครองป่วย ให้ความเป็นกันเองไม่ถือเขาถือเรา ช่วยเหลือเจือจุนทั้งในด้านส่วนตัวและราชการ ร่วมกิจกรรมของชุมชนโดยไม่รังเกียจเดียดฉันท์ มนุษยสัมพันธ์ที่ดีย่อมนำไปสู่ความคุ้นเคยไว้นั่นเองเชื่อใจและความศรัทธา

2. ความจริงใจ การพบปะพูดคุย การทักทายปราศรัย ควรมีความจริงใจต่อกัน ชาวต่างชาติที่เผยแพร่จากโรงเรียนสู่ชุมชนควรเป็นชาวที่มีมูลความจริงและเปิดเผยไม่มีการปิดบังซ่อนเร้น การแถลงนโยบายของโรงเรียนที่แถลงอย่างตรงไปตรงมาย่อมสร้างความศรัทธาและความร่วมมือให้เกิดขึ้น

3. ความซื่อสัตย์ ผู้บริหารและคณะครูควรมีความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และการทำงานโดยเฉพาะเรื่องเงิน เมื่อกิจการใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเงินควรให้ประชาชนหรือกรรมการที่ปรึกษาได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้วย และเมื่อมีรายรับรายจ่ายในเรื่องใดผู้บริหารควรแจ้งรายละเอียด รายรับ รายจ่าย และประกาศให้ทุกคนทราบทั่วกัน ผู้บริหารเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดแต่ไม่ควรรับผิดชอบหน้าที่การเงินผู้เดียวเพราะหากผู้บริหารไม่ซื่อสัตย์ประชาชนทั้งหมดความนับถือได้

4. ความคงเส้นคงวา หมายถึง ความสม่ำเสมอในการทำงานและการติดต่อสัมพันธ์กับคน ในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นความคงเส้นคงวามีความสำคัญมากเพราะจะสร้างความมั่นใจเชื่อใจให้เกิดขึ้นแก่ประชาชน ความมั่นใจและความเชื่อใจก่อให้เกิดความศรัทธาแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดีเพราะการทำอะไรที่สม่ำเสมอทำให้เกิดความสบายใจขึ้นทั้งสองฝ่าย

5. ความเสียสละ ผู้บริหารและคณะครูควรมีความเสียสละในการทำงานเพื่อชุมชนเพราะผู้เป็นครูนอกจากจะมีหน้าที่สอนอบรมเด็กจะต้องเสียสละเวลาในการช่วยเหลือแก้ไข

ปัญหาและพัฒนาชุมชนโดยที่ครูได้ชื่อว่าเป็นผู้นำชุมชน

6. ความอดทน ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาควรมีความอดทนเป็นอย่างมาก เพราะ การติดต่อสัมพันธ์กับประชาชนนั้นย่อมต่างจิตใจกัน บางครั้งเมื่อเกิดความไม่เข้าใจกัน อาจถูกโจมตี ผู้บริหารย่อมจะต้องใช้ความอดทนและใช้เวลาในการอธิบายให้เข้าใจ

7. ความฉลาด ครูในโรงเรียนประถมศึกษานั้นย่อมต้องใช้ความฉลาดในการบริหารและดำเนินงานของโรงเรียนและติดต่อกับชุมชนโดยจะต้องรู้ถึงความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น มีความฉลาดในการพูดจาและติดต่อสัมพันธ์กับคนในชุมชน การสร้างสัมพันธภาพกับคนในชุมชนนั้นควรพิจารณาว่าเวลาใดจะติดต่อทางตรงเวลาใดควรจะติดต่อทางอ้อม

8. ความยืดหยุ่น การสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชนควรเป็นลักษณะที่อ่อนผ่อนปรน การดำเนินการควรมีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์และเวลา ในสถานการณ์ที่ต่างกันควรปฏิบัติงานหรือดำเนินงานที่ต่างกัน

จากหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของนักการศึกษาที่กล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า หลักการสำคัญก็คือ ต้องมีความตั้งใจจริงบริสุทธิ์ใจ ตรงไปตรงมา การติดต่อกับชุมชนต้องมุ่งให้เกิดเจตคติที่ดี ดำเนินการต่อเนื่องตลอดเวลาทั้งในและนอกโรงเรียน สร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดโดยทั่วไปไม่จำกัดเฉพาะกลุ่ม ระวังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชน ให้เกียรติและยกย่องชุมชนที่ให้ความร่วมมืออย่างเท่าเทียมกัน ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ และใช้หลักมนุษยสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ ให้ประชาชนมีบทบาทมากที่สุด

2.6 วิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สภาพการณ์ปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนยังไม่บรรลุผลอันก่อให้เกิดความร่วมมือมากนัก การพัฒนาชุมชนต้องอาศัยหลายหน่วยงานเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นนั้นจึงจะเจริญเท่าเทียมกัน วิธีการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้ดีที่สุดนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ข: 20) ได้กำหนดหน้าที่ของฝ่ายบริหารและครูผู้สอนที่จะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมที่จะต้องนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียนและนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชน รวมถึงการให้บริการแก่ชุมชนซึ่งสอดคล้องกับวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

จาคอปสัน และคนอื่น ๆ (Jacobson, et al., 1963: 466-478) กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

1. จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนออกเผยแพร่
2. จัดให้มีการเสนอข่าวจากโรงเรียนถึงบ้านเป็นประจำ
3. จัดให้มีนิทรรศการภายในโรงเรียน

4. จัดให้มีวันเยี่ยมโรงเรียน
5. จัดให้มีสัปดาห์แห่งการศึกษา
6. จัดให้มีโครงการเยี่ยมผู้ปกครองที่บ้าน
7. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบัน
8. ใช้สื่อมวลชนในด้านต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และอื่น ๆ
9. จัดทำรายงานประจำปี และชี้แจงให้ทราบ
10. จัดตั้งสมาคมศิษย์เก่า
11. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู
12. จัดกิจกรรมนอกหลักสูตรเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี
13. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมโดยเข้ามามีส่วนร่วมในท้องถิ่น เช่น งานประเพณี

ต่าง ๆ ของท้องถิ่นนอกจากนั้นควรมีการแสดงของนักเรียนหรือจัดเกมกีฬาต่าง ๆ

สุพิชญา ธีระกุล (2522: 54-59) ได้เสนอแนวทางการปฏิบัติในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. ศึกษาชุมชนโดยละเอียด เช่น โครงสร้างวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ ทรัพยากร และความต้องการ เป็นต้น
2. จัดรายการประชาสัมพันธ์แก่ชุมชนโดยการเผยแพร่กิจการทางสื่อมวลชน หรือจัดทำวารสาร หนังสือพิมพ์โรงเรียน
3. ออกเยี่ยมชุมชน โดยทำอย่างปกติสม่ำเสมอและทั่วถึง
4. จัดให้มีกรรมการการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครองนักเรียน และประชาชนในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้มีส่วนรับผิดชอบและเป็นเจ้าของโรงเรียนด้วยกัน
5. จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมประเภทที่นำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน นำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานอื่น
6. ให้บริการแก่ชุมชน ได้แก่ อาคารสถานที่ เครื่องใช้ บุคลากรของโรงเรียน และความรู้

วิมลศรี อุปรมัย และคณะ (2528: 143-145) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 2 ประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. การนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน ได้แก่
 - 1.1 การให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนด้วยวิธีการจัดให้มีการประชุมปฏิบัติการของผู้ปกครอง เช่น ให้มีการเยี่ยมชมโรงเรียน จัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและครู เป็นต้น

1.2 การอนุญาตให้ชุมชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่าง ๆ
 1.3 โรงเรียนจัดรายการดนตรีไทยสำหรับประชาชนให้คนในชุมชนชม
 1.4 โรงเรียนจัดงานรื่นเริงประจำปี
 1.5 โรงเรียนและสถานบันการศึกษาเปิดสอนภาคค่ำให้แก่ประชาชนที่อ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ ในรูปการศึกษาเบ็ดเสร็จ ในรูปการฝึกอาชีพ ในรูปการศึกษาต่อในระดับสูง และในรูปการพัฒนาอาชีพ

1.6 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ประชาชนใช้บริการห้องสมุด หอประชุม ศูนย์วัฒนธรรม เพื่อแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

1.7 เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้โรงเรียนเป็นสถานที่พักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ สำหรับสถานศึกษาที่ศึกษาที่มีภูมิประเทศสวยงามร่มรื่นในรูปของการพักผ่อนเพื่อการศึกษา

1.8 จัดอบรมสัมมนาหรือฝึกปฏิบัติให้กับพนักงานของสถาบันเอกชนหรือของสถานประกอบการท้องถิ่น

1.9 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าชมการสาธิต การทดลอง ซึ่งเป็นผลจากการค้นคว้าของสถาบันการศึกษาเพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน

1.10 ออกวารสารเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียน เพื่อจำหน่ายแจกไปยังห้องสมุด สถาบันอื่น ๆ รวมไปถึงผู้ปกครองและสมาคมต่าง ๆ

1.11 จัดป้ายประกาศไว้ที่หน้าโรงเรียน เพื่อแจ้งให้ชุมชนทราบว่าขณะนี้โรงเรียนกำลังทำกิจกรรมที่สำคัญอะไรอยู่เพื่อเป็นการเชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย

1.12 เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาใช้บริเวณโรงเรียน สนามกีฬา โรงฝึกงาน โรงละคร เพื่อจัดบริการแก่ชุมชนในรูปจัดค่ายพักแรมร่วมกับสมาคมต่าง ๆ และศูนย์เยาวชนต่าง ๆ

2. การนำโรงเรียนไปสู่ชุมชน

2.1 เมื่อยามที่ชุมชนมีกิจกรรมต่าง ๆ ประจำปี โรงเรียนควรนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมด้วย

2.2 นำนักเรียนนักศึกษา เข้าร่วมให้ความช่วยเหลือเมื่อชุมชนเดือดร้อน

2.3 นำนักเรียนเข้าไปฝึกเข้าค่ายพักแรมในกิจกรรมของลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี

2.4 จัดบริการแสดงเท่าที่โรงเรียนจะทำได้ตามที่ชุมชนร้องขอ

2.5 เข้าร่วมกับชุมชนในการส่งนักกีฬาแข่งขันกีฬาหรือกรีฑาในนามของจังหวัดหรือเขต

2.6 โรงเรียนส่งครู อาจารย์ ไปเป็นวิทยากรให้คำปรึกษาตามที่ชุมชนร้องขอ เช่น วิทยากรลูกเสือชาวบ้าน

2.7 ส่งครู อาจารย์ และนักศึกษาที่มีความความชำนาญในสาขาต่าง ๆ ไปให้ความช่วยเหลือเมื่อต้องการแรงงานในด้านนั้น ๆ เช่น ช่างไฟฟ้า เป็นต้น

2.8 ร่วมมือกับชุมชนในการป้องกันโรคติดต่อ โรคระบาด หรือภัยจากโจร

2.9 จัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์เพื่อสาระบันเทิงให้กับชุมชน

2.10 จัดรายการร่วมพัฒนาชุมชนระหว่างสถาบันการศึกษา กับชุมชน

2.11 จัดรายการรับประทานอาหารกลางวันเพื่อสุขภาพสำหรับนักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปตามศูนย์ชุมชนหรือที่ชุมชนขอมา

2.12 จัดรายการพบแม่ตัวอย่าง พบบุคคลตัวอย่างของชุมชน

พิสิฐ พิษณานนท์ (2530: 107) ได้แบ่งวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ 2 วิธี คือ

1. โดยการนำเอากิจกรรมที่มีภายในโรงเรียนออกสู่ประชาชนภายนอกที่อยู่ในท้องถิ่นนั้น เช่น การนำนักเรียนออกไปพัฒนาชนบทให้นักเรียนออกไปฝึกอาชีพจริง ๆ กับประชาชนในท้องถิ่น การจัดบรรยายพิเศษโดยครูหรือผู้บริหาร จัดเครื่องมือสื่อสาร ซึ่งได้แก่ การออกวารสารโรงเรียน การมีจดหมายถึงผู้ปกครอง การให้ครูหรือ ผู้บริหารออกไปช่วยงานในชุมชน

2. โดยการนำประชาชนในชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ จัดงานการแสดงของนักเรียนในโอกาสที่สำคัญ ๆ แล้วเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาชม จัดสมาคมครูผู้ปกครอง จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างครูกับประชาชนในชนบท เชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาบรรยายให้นักเรียนฟัง และเชิญประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นกรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียนเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎระเบียบของโรงเรียน

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2537:49) ได้กล่าวถึงวิธีสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนหลายประการ ดังนี้

1. จัดทำเอกสารแผ่นพับ (brochure) เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนแก่ชุมชน

2. เปิดเยี่ยมชมสถานที่ (open house) ในแต่ละปีโรงเรียนควรจัดนิทรรศการวิชาการ การแสดงผลงานของนักเรียนทางด้านศิลปะและอื่น ๆ เพื่อให้สาธารณชนผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ห้องเรียนที่สวยงาม มีจุดเด่น โดยจัดงานอย่างมีระบบ มีความหมาย น่าสนใจ

3. เข้าร่วมสาธารณกิจของชุมชน เช่น งานพัฒนาหมู่บ้าน งานทำความสะอาดท้องที่ นอกจากชุมชนจะเห็นน้ำใจโรงเรียนแล้ว นักเรียนยังได้ฝึกการเรียนรู้กับชุมชน

4. การบริการชุมชน เป็นงานอย่างหนึ่งของโรงเรียน เช่น บริการเด็กเล็ก บริการให้ความรู้ผู้สูงอายุในพื้นที่ กิจกรรมเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนตระหนักในคุณค่าของโรงเรียน

5. จัดตั้งประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อทำหน้าที่ศึกษาข้อมูล ประเมินเจตคติของประชาชน ซึ่งเป็นกลวิธีเพื่อการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่สุด

จากวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนพอจะประมาณได้ว่าการเปิดประตูโรงเรียนออกไปสู่ชุมชนได้โดยการจัดเอกสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน สารระ ความรู้ วิทยากรใหม่ ๆ ให้ชุมชนได้ทราบหรือการจัดให้คณะครู นักเรียนออกไปร่วมกิจกรรมกับชุมชนเป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างดี และการที่โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามาในโรงเรียน โดยการจัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์วิทยากรต่าง ๆ ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามาใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อสนองกิจกรรมของชุมชนหรือการเชิญผู้นำในชุมชนมาเป็นกรรมการกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดก็เป็นวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้อย่างดีเช่นกัน

2.7 ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะสัมพันธ์กัน 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงเกี่ยวพันอยู่กับการดำเนินการเพื่อให้โรงเรียนสามารถแสดงบทบาทของการให้และการรับความร่วมมือ การสนับสนุนและความช่วยเหลือได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2532: 21-22) ได้กำหนดขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้สอดคล้องกับด้านการบริหารโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 ค: 21-22) ได้กำหนด ขอบข่ายครอบคลุมงาน 6 งาน คือ งานการให้บริการชุมชน งานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน งานการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ งานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ งานการประชาสัมพันธ์ ซึ่งในแต่ละงานได้กำหนดขอบข่ายไว้ดังนี้

1) การให้บริการแก่ชุมชน

โรงเรียนโดยทั่วไปได้มีการจัดให้บริการแก่ชุมชนดังนั้นก็จะมีผู้ให้ความหมายของการให้บริการ ดังนี้

สิริ เทศประสิทธิ์ (2528: 55) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริการ หมายถึง การบรรเทาทุกข์ การสร้างความพอใจหรือการช่วยแก้ปัญหาให้แก่ผู้ประสบปัญหาให้พ้นปัญหาชั่วคราวเท่านั้น

ปรีชา เศรษฐจิธร (2524: 26) กล่าวว่า โรงเรียนสามารถให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. อาคารสถานที่ ถ้าชุมชนจัดกิจกรรมที่มีคนจำนวนมาก สามารถใช้อาคารหรือบริเวณของโรงเรียนหรือใช้สนามกีฬาในการแข่งขันกีฬาต่าง ๆ ของชุมชน
2. เครื่องใช้ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้
3. ให้บริการด้านความรู้ โรงเรียนจะต้องมีครูที่เกี่ยวข้องกับอาชีพความเป็นอยู่ของชุมชน เช่น การเกษตร คหกรรม สุขศึกษา ให้บริการความรู้แก่ชุมชน อาจจัดเป็นกิจกรรมของชุมชนนั้น เช่น โครงการส่งเสริมการเกษตร โครงการโภชนาการ เป็นต้น
4. บุคลากร ผู้บริหารการศึกษาหรือโรงเรียน อาจให้ครู เจ้าหน้าที่โรงเรียนและนักเรียนไปช่วยพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อการสอนของโรงเรียน

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การให้บริการชุมชนของโรงเรียน หมายถึง การให้บริการที่โรงเรียนให้กับชุมชนตามความสามารถที่โรงเรียนจะดำเนินการได้ ได้แก่ การให้บริการด้านข่าวสาร ข้อมูล วิชาการ อาชีพ การให้คำแนะนำ คำปรึกษาหารือ การให้บริการอาคารสถานที่หรือวัสดุครุภัณฑ์ การให้บริการด้านสวัสดิการเพื่อการแก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น ที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สหกรณ์ ร้านค้า ธนาคารข้าว ห้องสมุดประชาชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร้านตัดผม ตู้ยาประจำหมู่บ้าน น้ำสะอาด เป็นต้น

2.) การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์และมีส่วนผูกพันอย่างใกล้ชิด ดังจะเห็นได้ว่าโรงเรียนจะออกไปสู่ชุมชนมากขึ้นและชุมชนก็เข้ามาสู่โรงเรียนมากขึ้นเช่นกัน ชุมชนก็มีส่วนรับผิดชอบให้การสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ตามสมควร ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงงานการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ไว้ดังนี้

สิริ เทศประสิทธิ์ (2528: 68-69) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึง การให้ความร่วมมือ การช่วยเหลือหรือการให้การสนับสนุนในการทำงานหรือการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน การขอความร่วมมือช่วยเหลือจากคนหรือบุคคลในชุมชนมีหลายรูปแบบ เช่น ขอให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและการดำเนินงานของโรงเรียน ขอให้เป็นวิทยากร ขอให้ช่วยเหลือในกิจกรรมเฉพาะอย่างของโรงเรียน ขอแรงและขอความร่วมมือในการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริการทางการศึกษาของโรงเรียน ขอคำแนะนำให้เป็นผู้ชี้แนะ เป็นผู้ร่วมประสานงานหรือดำเนินการโดยตรงในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น จึงพอสรุปได้ว่า งานรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน หมายถึง การรับความช่วยเหลือจากชุมชนทุกอย่าง ทั้งทางด้านวิทยากร แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ สถานที่หรือคำแนะนำ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวโรงเรียนได้วางแผนหรือโครงการในการขอรับความช่วยเหลือล่วงหน้าและเมื่อได้รับการสนับสนุนจะจัดกิจกรรมยกย่องให้เกียรติ ออกเกียรติบัตร หรือรายงานผู้บังคับบัญชาชั้นสูงเพื่อออกเกียรติบัตรตอบแทนตามระเบียบทางราชการต่อไป

3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ

งานการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น หมายถึง การดำเนินงานหรือกิจกรรมของโรงเรียนที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีโดยจัดให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน โดยมีผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ให้การสนับสนุนทุนทรัพย์และแหล่งวิทยากรมาเสริมการเรียนรู้แก่โรงเรียน เช่น การจัดนิทรรศการ การจัดงานประจำปี การจัดงานปีใหม่ งานวันสงกรานต์ งานวันลอยกระทง หล่อเทียนจำนำพรรษา วันไหว้ครู วันพ่อ วันแม่ วันแจกประกาศนียบัตร ทักษะศึกษาชุมชน การพัฒนาชุมชน การแข่งขันกีฬา เป็นต้น

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นถือว่าการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนภายนอก ซึ่งโรงเรียนควรคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ตามที่นักวิชาการได้กล่าวไว้ ดังนี้ พิสิฐ พิษณานนท์ (2530: 108) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกโรงเรียน ดังนี้

1. จัดตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นให้มากที่สุด
2. บริหารและครูมีความอ่อนน้อม มารยาทที่ดี ไม่ดูหมิ่นประชาชน ให้ความช่วยเหลือและยอมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นอย่างจริงจัง
3. ผู้บริหารและครูไม่ควรประพฤติแบบยกตนข่มท่าน แต่ควรยกตนให้เกียรติแก่ประชาชนเท่าที่เป็นจริง
4. ผู้บริหารและครูต้องพยายามทำความเข้าใจในขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น นอกจากนี้จะต้องรู้ถึงค่านิยมความเชื่อของท้องถิ่นนั้นด้วย
5. ผู้บริหารและครูควรรู้และเลือกกาลเทศะให้ถูกต้องแก่โอกาสตามสมควร
6. ผู้บริหารและครูควรยกเว้นการกระทำใด ๆ ที่อาจนำความเสื่อมเสียมาสู่ตนเองและโรงเรียน เช่น ไม่เล่นการพนัน ไม่ดื่มสุราจนครองสติไม่อยู่ เป็นต้น

แม้ว่าโรงเรียนจะคำนึงถึงหลักสำคัญในการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนจนทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แต่โรงเรียนยังต้องเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองนักเรียนโดยอาศัยตัวนักเรียนเป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ ซึ่งมีนักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองไว้ดังนี้

พิสิฐ พิษณานนท์ (2530: 109) กล่าวถึงวิธีเสริมสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. จากการเขียนสมุดประจำตัวนักเรียนประจำภาคการศึกษา จดหมายจากโรงเรียนถึงผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งอาจจะมิได้ทั้งในทางไม่ดีและในทางให้คำชมเชย

2. ผู้บริหารหรือครูควรออกไปเยี่ยมนักเรียนตามบ้านเพื่อช่วยในการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนให้ถูกต้องและยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้อย่างดีอีกด้วย
3. ครูให้กิจกรรมแก่นักเรียนและให้กลับไปทำการบ้านที่บ้าน ซึ่งวิธีนี้จะทำให้ครูต้องออกไปตรวจงานนักเรียนที่บ้าน ในโอกาสการตรวจงานนี้จะทำให้เกิดความสัมพันธ์กับผู้ปกครองได้
4. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง
5. จัดกิจกรรมหรือการแสดงของนักเรียน แล้วเชิญผู้ปกครองมาชมการแสดงของกิจกรรมนั้น
6. จัดประชุมครูกับผู้ปกครองขึ้นในขณะที่ยังไม่ได้ตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง
ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น โรงเรียนต้องให้ความสนใจทั้งตัวผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำชุมชนต่าง ๆ เช่น สถานีอนามัย สถานีตำรวจ วัด สถานประกอบการอื่น ๆ เพราะหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยให้การสนับสนุนโรงเรียนเป็นอย่างดี จึงเป็นผลดีต่อการเรียนการสอนและบรรลุตามเป้าหมายได้

4) การดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การดำเนินงานเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ 2) พ.ศ. 2543 ลงวันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2543 ซึ่งปรับปรุงจากระเบียบปี พ.ศ. 2525 และปี พ.ศ. 2539 ได้ระบุให้ คณะกรรมการ หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 ก: 1) ซึ่งจะต้องดำเนินการ ตั้งแต่การสรรหา การเสนอแต่งตั้ง การเสริมความรู้บทบาทหน้าที่ การจัดประชุม และดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ การพัฒนาตามที่รัฐต้องการ

นักวิชาการได้ให้ความหมายและความสำคัญของคณะกรรมการไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีดีลก (2529: 41) ให้ความหมายว่า คณะกรรมการ คือ กลุ่มบุคคล คณะหนึ่งทีองค์กรได้แต่งตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการ ทำหน้าที่พิจารณางานต่างๆ ขององค์กร ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและเป็นที่ยปรึกษาแก่ฝ่ายจัดการแทนผู้เชี่ยวชาญ

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2539: 331) ได้ให้ความหมายว่า คณะกรรมการ หมายถึง กลุ่มของบุคคลที่เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อพิจารณาปัญหาต่างๆ ภายในองค์กร กลุ่มของคณะกรรมการนี้ อาจรวมกันในลักษณะที่ไม่เป็นทางการก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติ คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมักจะมีการจัดอย่างเป็นทางการ เพื่อการรวมเอาบุคคลฝ่ายต่างๆ มาช่วยพิจารณา และแก้ไขปัญหาเฉพาะอย่างหรือปัญหาทั่วไปภายในองค์กร

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า คณะกรรมการ หมายถึงกลุ่มบุคคลจากฝ่ายต่างๆ ที่เข้ามาด้วยกันเป็นคณะ ปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา รวมไปถึงเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปตามที่มุ่งหวัง

การบริหารงานโรงเรียนในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเปิดโอกาสให้กับชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการ ด้วยความมุ่งมั่นที่จะให้งานโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้น โรงเรียนและชุมชนจะต้องทำความเข้าใจและถือปฏิบัติเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่มุ่งหวัง

สรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 ก: 13-26) ดังนี้

1. ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบ (24 พฤษภาคม 2543) อย่างน้อยสถานศึกษาละ 7 คน แต่ไม่เกิน 15 คนซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ครู องค์กร องค์กรท้องถิ่น ศิษย์เก่า อย่างละไม่เกิน 2 คน รวมกันผู้ทรงคุณวุฒิอีก 4 คน

2. ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการและประชุมคัดเลือกกรรมการจากชุมชนเป็นประธานและรองประธาน โดยให้สตรีเป็นกรรมการไม่น้อยกว่า 1 ใน 3

3. ให้สถานศึกษาดำเนินการสรรหาคณะกรรมการดังนี้

3.1 ประกอบรับสมัครผู้แทนตามสัดส่วน

3.2 ผู้สมัครคัดเลือกให้เหลือเท่ากับจำนวน

3.3 ผู้ได้รับการคัดเลือกและผู้บริหารเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 2 เท่า และให้ประชุมคัดเลือกไม่เกิน 4 คน

3.4 ผู้บริหารเสนอรายชื่อผู้มีอำนาจเหนือสถานศึกษาหนึ่งระดับเป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

3.5 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี เมื่อครบกำหนดให้จับสลากออกกึ่งหนึ่งและสรรหากรรมการใหม่ภายใน 45 วัน

3.6 คุณสมบัติโดยทั่วไปของคณะกรรมการ ต้องเป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา มีความประพฤติดี ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เคยต้องโทษจำคุก

3.7 หน้าที่ของคณะกรรมการ คือ กำหนดนโยบายและแผนพัฒนา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการและให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กมีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงานวิชา งบประมาณบุคคลและบริหารทั่วไป ส่งเสริมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้ความสำคัญเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อนเสนอสาธารณชนแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการและปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมายการประชุมให้ดำเนินการตามระเบียบวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง และรายงานผลต่อผู้บังคับบัญชาขึ้นไปชั้นหนึ่ง ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ประชุม

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องดำเนินการตั้งแต่การสรรหา การเสนอแต่งตั้ง การเสริมความรู้บทบาทหน้าที่ การจัดประชุมและการดูแลให้ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพโดยมีการพัฒนาตามที่รัฐต้องการ

5) การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ เป็นองค์การที่จัดตั้งเพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมเหล่านั้นอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ การดำเนินงานเกี่ยวกับสมาคม มูลนิธิ ในระดับส่วนภูมิภาคจึงเป็นหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการอำเภอในฐานะผู้แทนของกระทรวงศึกษาธิการ (ประสิทธิ์ แต่งร่ม, 2536: 421)

งานการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคมหรือมูลนิธิ เพื่อการแสวงหาแนวทางและความร่วมมือจากชุมชนด้วยการสนับสนุนให้ชุมชนได้มีโอกาสจัดตั้ง รวมทั้งสนับสนุนให้กลุ่มเหล่านี้มีโอกาสให้คำปรึกษาจัดกิจกรรมช่วยเหลือโรงเรียนหรือร่วมมือพัฒนาโรงเรียนให้มีความพร้อมด้านต่างๆ มากขึ้น ซึ่งนักวิชาการได้กำหนดจุดมุ่งหมายการจัดตั้งสมาคมที่เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังนี้

บรรเทา กิติศักดิ์ (ม.ป.ป.: 200) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดตั้งสมาคม ผู้ปกครองและครู เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและครูในการช่วยเหลือการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมเสถียรภาพอันมั่นคงทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคมและเจตคติที่มีต่อการเรียนของนักเรียน

จากวัตถุประสงค์ที่กล่าวมาจะเห็นว่า การสร้างความสัมพันธ์กับสมาคมเพื่อช่วยเหลือทางด้านการเรียนการสอนของเด็ก ควรมีการจัดประชุมกรรมการสมาคมเพื่อขอความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น การจัดทุนการศึกษาและการจัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนให้เจริญรุดหน้าต่อไป

6) การประชาสัมพันธ์

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ การประชาสัมพันธ์เพราะทำให้เข้าใจตรงกัน ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเอาใจใส่ให้มาก มีผู้ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์ไว้ดังนี้

สุพิชญา ธีระกุล (2521: 77) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ คือ กระบวนการแสดง แลกเปลี่ยน ชี้แจง เผยแพร่และอธิบาย ให้ประชาชนได้ทราบได้เข้าใจว่า หน่วยงานทำอะไรบ้าง มีประโยชน์อย่างไรบ้าง ให้อะไรแก่สังคมและประชาชนบ้าง ไม่ใช่เป็นเพียงเพื่อให้ประชาชนรู้จักเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานได้ทำประโยชน์อะไรแก่สังคม

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527: 216) ได้ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์ว่า คือ การดำเนินงานเพื่อสร้างความเข้าใจหรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหรือหน่วยงานเกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อให้เกิดการประสานงานและความร่วมมือที่ดีในการบริหารโรงเรียน

การประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน ซึ่งหลักในการประชาสัมพันธ์ที่ดีนั้น ได้มีผู้กล่าวถึงวัตถุประสงค์หลักในการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

สุพิชญา ธีระกุล (2521: 84) ได้ระบุวัตถุประสงค์หลักไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมและสร้างความเข้าใจอันดีและความสัมพันธ์อันดีระหว่างหน่วยงานกับประชาชน

2. เพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ตลอดจนชื่อเสียงของหน่วยงาน

3. เพื่อป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิด

4. เพื่อการแปลประมวลข่าวสารและข้อเท็จจริง

กิติมา ปริติดีลิก (2522: 253) ได้กล่าวถึงหลักในการประชาสัมพันธ์ ดังนี้

1. ผู้ร่วมงานจะต้องเข้าใจเป้าหมายและหน้าที่ของโรงเรียนในการให้การศึกษาร้อย่างแจ่มแจ้ง

2. ผู้ทำงานประชาสัมพันธ์จะต้องทราบกฎหมายระเบียบต่างๆ และอำนาจหน้าที่ทางการศึกษาที่ตนมีอยู่

3. โครงการประชาสัมพันธ์ต้องครอบคลุมชุมชนทั้งหมด

4. ต้องมีแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว และรับฟังข้อเสนอจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแผนงาน

5. ผลสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนขึ้นอยู่กับความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน

6. ความสนใจและเจตคติของประชาชนเกี่ยวกับการศึกษา จะทราบได้โดยอาศัยข่าวสารที่ถูกต้องเท่านั้น

7. โครงการประชาสัมพันธ์จะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับขวัญของคณะครูเป็นสำคัญ

8. โครงการประชาสัมพันธ์ควรครอบคลุมกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียนตามอัตราส่วนที่เหมาะสม

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินการของโรงเรียนให้ชุมชนทราบและมีความภูมิใจในผลงานร่วมกัน รวมทั้งจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานได้ด้วยความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ปฏิบัติโดยทั่วไป เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำจุลสาร สิ่งพิมพ์ ป้ายประกาศ การพบปะเยี่ยมเยียน การออกข่าวทางสื่อสารมวลชน การจัดทำหอกระจายข่าว เสียงตามสาย หรือการพูดประชาสัมพันธ์ในงานพิธีต่างๆ ที่มีโอกาส เป็นต้น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น ผู้บริหาร ครูผู้สอนจะต้องร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อชักนำให้ชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียนและนำโรงเรียนเข้าสู่ชุมชนเพื่อให้ชุมชนมาใช้บริการด้านต่างๆ ในโรงเรียนและจัดให้คณะครูนักเรียนออกไปร่วมกิจกรรมกับชุมชนซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนได้เป็นอย่างดี

3. การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

เนื้อหาในตอนนี้นำผู้วิจัยแยกเสนอเป็น 3 ประเด็นได้แก่ ความเป็นมา แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาส และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3.1 ความเป็นมาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในประเทศไทย

การขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลที่ต้องการให้ทุกคนมีโอกาสได้เรียนจบมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับตัวให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 7 (พ.ศ.2539 – พ.ศ.2544) ได้กำหนดเป้าหมายทางการจัดการศึกษาไว้ว่า ในปี พ.ศ.2539 จะเพิ่มอัตราการเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในระบบโรงเรียนให้ได้ถึงประมาณร้อยละ 73 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมดและสามารถจัดการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ได้ภายในพ.ศ.2544

จากนโยบายดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ส่งผลให้มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

1) เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามความต้องการของท้องถิ่นโดยเน้นบริการแก่ผู้ด้อยโอกาส

2) สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และอาคารสถานที่ที่เหมาะสม

3) เร่งรัดพัฒนาครูผู้สอน

4) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเปิดสอนวิชาชีพที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น

5) ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและเร่งพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐานทางวิชาการ

6) ติดตามประเมินผลการดำเนินการ เพื่อนำผลไปแก้ปัญหาคารเรียนการสอน และปรับปรุงพัฒนาเทคนิควิธีการสอน

วัตถุประสงค์ของการดำเนินการโรงเรียนขยายโอกาส มีดังนี้

1) เพื่อให้ให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นกลุ่มเดิมที่ด้อยโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นการพัฒนาความพร้อมที่จะเข้าสู่ตลาดแรงงานและเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

2) เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่เร่งรัดการขยายการศึกษานำไปสู่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

3) เพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของรัฐบาลในส่วนที่ยังไม่ทั่วถึง

3.2 แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จะต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องควรได้ทำการศึกษาแนวทางการดำเนินการ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อผู้เรียน การเตรียมการในแต่ละด้าน เช่น การประชาสัมพันธ์ การประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเตรียมวัสดุ ครุภัณฑ์ การเตรียมอาคารสถานที่ และนอกจากนั้นยังมีแนวทางการดำเนินการในด้านอื่นๆ ดังนี้

3.2.1 การเตรียมบุคลากร การจัดเตรียมบุคลากรควรคำนึงถึงวุฒิ สาขาวิชาเอก ความถนัด ความสนใจ ฯลฯ กรณีไม่มีครูที่มีวุฒิ หรือวิชาเอกในรายวิชาที่เปิดทำการสอนในรายวิชาที่เปิดทำการสอน ควรพิจารณาจากบุคลากรที่อาสาสมัคร มีความสนใจในการสอนในรายวิชาที่เปิดทำการสอน ควรพิจารณาจากบุคลากรที่อาสาสมัคร มีความสนใจในการสอนวิชา

นั้นๆ นอกจากนี้ โรงเรียนควรแสวงหาและเตรียมบุคลากรในท้องถิ่น เพื่อจะทำหน้าที่เป็นวิทยากร ภายนอก

3.2.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแผนการสอน การจัดทำตารางสอน ต้องจัดทำตารางสอนตามแผนการเรียนให้สัมพันธ์ระหว่างบุคลากร รายวิชา คาบเวลา และชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน ควรคำนึงถึงความถนัดและความชำนาญพิเศษของแต่ละบุคคล โดยยึดหลักให้ทุกคนเกิดความภูมิใจ มีขวัญ และกำลังใจในการทำงาน

3.2.3 การพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นเรื่องใหม่ที่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา จะต้องพัฒนาบุคลากรให้พร้อม เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามหลักสูตรในการสอน และการดำเนินงานของโรงเรียน การพัฒนาบุคลากรจะกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1) เข้าอบรมตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดและโรงเรียนจัดเอง
- 2) จัดหาเอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้า
- 3) ศึกษาดูงานการเรียนการสอนจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
- 4) ส่งไปศึกษาจากสถาบันสอนวิชาชีพ สถานประกอบการ หรือจากวิทยากร ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา
- 5) ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น และวิทยากรภายนอกมาสอนให้ครูได้ศึกษาจนครูเกิดความชำนาญสามารถสอนนักเรียนได้
- 6) จัดสัมมนาครูในกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้วยกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

กันยา ชีระปัญญาชัย (2538) ได้ศึกษาการพัฒนาโครงการการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาโครงการการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ได้โครงการบริการแนะแนวที่เหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการและความพร้อมของโรงเรียนและสามารถนำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม

ฉวีวรรณ พูลนาผล (2536) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากเอกสารและแบบบันทึกข้อมูล ผู้บริหารและครูหัวหน้ากลุ่มวิชารวมทั้งสิ้น 138 คน ผลการวิจัยพบว่า

1) ด้านการเตรียมความพร้อม โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมก่อนการ
ใช้หลักสูตรโดยการประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครอง จัดหาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้อง สร้างความ
มั่นใจแก่ครูในเรื่องหลักสูตร และประสานงานให้ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับครูมัธยม

2) ด้านการดำเนินการ โรงเรียนมีการจัดแผนการเรียนโดยการกำหนด
รายวิชา/กิจกรรมที่เปิดสอนในแต่ละภาคเรียนร่วมกับโรงเรียนมัธยมศึกษา และจัดครูเข้าสอนตาม
ความถนัดและความสามารถ กิจกรรมการเรียนการสอนจัดตามเนื้อหาและยืดหยุ่นตามท้องถิ่น
ผู้บริหารมีการติดตาม ตรวจสอบชั้นเรียนและวัดประเมินผล

3) ด้านการติดตามประเมินผล ผู้บริหารดำเนินการภาคเรียนละ 1 ครั้ง
โดยใช้แบบบันทึกการปฏิบัติงาน และนำผลมาแก้ไขเรื่องบกพร่องและเป็นปัญหา

ชุตินธร ปานะดิษฐ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการการพัฒนาคูเรื่องการใช้
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด
สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาคู
เรื่องการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพประกอบด้วยการ
สัมภาษณ์ครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 6
โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าครูมีความต้องการอบรมเรื่องการจัดทำหลักสูตร และการวัดประเมินผล
ที่สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพิ่มเติม ทุกโรงเรียนยังต้องการเอกสาร
ตำราวิชาการใหม่ๆเพื่อใช้ในปีการศึกษาต่อไป รวมทั้งทุกโรงเรียนมีความต้องการพัฒนารูปแบบ
การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เบญจมาศ แสงอนุเคราะห์ (2541) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลความคาดหวังใน
การศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อศึกษาอิทธิพลหลักและอิทธิพลปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผล
ต่อความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานและเพื่อพัฒนาโมเดลลือกลิเนียร์ สำหรับตัวแปรมาตรฐานของความ
คาดหวังในการศึกษาต่อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
อาชีพผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครอง และการศึกษาของผู้ปกครอง ตามลำดับ

รัตนา พงษ์พานิช (2536) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูใน
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7 โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา และเปรียบเทียบความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครู ที่สอนเฉพาะระดับประถมศึกษา เฉพาะระดับมัธยมศึกษา และครูที่สอนทั้งสองระดับในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูในโรงเรียนมีความพึงพอใจน้อย ซึ่งเมื่อพิจารณาพบว่าด้านการยอมรับนับถือของครูที่สอนเฉพาะระดับประถมศึกษา .01 ในด้านตัวงานที่ปฏิบัติ นั้น ครูที่สอนเฉพาะมัธยมและครูที่สอนทั้งสองระดับมีความพึงพอใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อุไรวรรณ ห่วงสกุล (2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนประถมศึกษา กับชุมชน ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านการเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้นำชุมชนของท้องถิ่นเห็นว่าการวางแผนการดำเนินงาน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบเอกสารสิ่งพิมพ์แล้วนำมาประเมินผลการดำเนินการ มีการให้บริการต่าง ๆ กับชุมชน ได้แก่ ด้านวิชาการ อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆที่โรงเรียนจัด และทุกกลุ่มเห็นว่าบุคลากรในชุมชนได้ส่งเสริมและสนับสนุนด้านทรัพยากรแก่โรงเรียนในเรื่องการให้ทุนการศึกษา

ภูวนารถ คงแก้ว (2538) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า การวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จะมีคณะกรรมการงานโรงเรียนกับชุมชนรับผิดชอบ มีการสำรวจชุมชนด้วยการสอบถามข้อมูลจากนักเรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติทั้งทางด้านวิชาการ คุณธรรม จริยธรรม และกีฬา แต่ชุมชนให้การสนับสนุนกีฬามากกว่าด้านอื่นๆ การให้บริการชุมชน โรงเรียนให้บริการชุมชนทุกด้านโดยมีรูปแบบที่เป็นเอกสารเผยแพร่ในด้านต่างๆ การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน โรงเรียนดำเนินการโดยจัดโครงการพัฒนาชุมชน ซึ่งชุมชนจะสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ การได้รับความสนับสนุนจากชุมชน โรงเรียนได้รับความสนับสนุนจากชุมชนด้านทุนทรัพย์และวัสดุครุภัณฑ์ และมีการประเมินผลงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เพ็ญจำไพ รามบุตร (2536) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กได้ดำเนินการ คือ จัดบุคลากรของโรงเรียนไปร่วมกิจกรรมต่างๆกับชุมชน ช่วยศึกษาสภาพและปัญหาการประกอบอาชีพของคนในชุมชนโดยรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน เชิญผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน เปิด

โอกาสให้ผู้ปกครองและประชาชนใช้อาคารและสถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมต่างๆ และมีกา
นโยบายและแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สุพัตรา สุ่มโนมหาอุดม (2534) ได้ศึกษากระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา ในส่วนกลาง ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย
เกี่ยวกับงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สำหรับการวางแผนการดำเนินการโดย
คณะกรรมการ การจัดองค์การ ส่วนใหญ่มีการกำหนดงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ไว้ในโครงสร้างของโรงเรียน โดยฝ่ายที่รับผิดชอบ คือ ฝ่ายบริการและมีผู้รับผิดชอบในรูปคณะ
บุคคล การจัดคนเข้าทำงานใช้วิธีการสรรหาภายในโดยผู้บริหารเป็นผู้พิจารณารวมทั้งการขอ
อาสาสมัคร การอำนวยความสะดวกให้บุคคลากรปฏิบัติงานโดยแสดงพฤติกรรมยอมรับเมื่อ
ปฏิบัติงานได้สำเร็จ รวมทั้งให้บุคคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยอนุญาตให้กลุ่มรับผิดชอบ
ตัดสินใจได้ภายในขอบเขตที่กำหนด การควบคุมทุกโรงเรียนมีการควบคุมโดยใช้ปฏิทินปฏิบัติงาน
และมีการรายงานผลงาน สำหรับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
ปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุดในแต่ละด้าน คือ การวางแผนเรื่องเวลาไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติจริง
เครื่องมือและวัสดุในการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ วัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่
ในการให้บริการชุมชนทรุดโทรมหรือถูกทำลาย บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญในการให้
ความร่วมมือพัฒนาชุมชน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ไม่สามารถให้การสนับสนุนโรงเรียนและขาด
ความร่วมมือจากบุคลากรในการรายงานผล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ผู้วิจัยเสนอรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยในการศึกษาการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ประกอบด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวนทั้งสิ้น 59 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูลดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยเลือกกลุ่มประชากรผู้บริหารสถานศึกษาของทุกโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 59 โรงเรียน ได้กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน

ครู ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกครูของทุกโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 59 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างครู จำนวน 59 คน จากนั้นผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างครูด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากเลขลำดับที่ตามบัญชีรายชื่อครูของแต่ละโรงเรียน

ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของทุกโรงเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 59 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน ได้กลุ่มตัวอย่างผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 59 คน

รวมประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 59 คน ครู จำนวน 59 คน และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 177 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล โดยสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อายุราชการ วุฒิกวการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน และระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหรือทำหน้าที่ปัจจุบัน มีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนของสถานศึกษาในด้านการให้บริการแก่ชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม มูลนิธิ และงานประชาสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชนในด้านการให้บริการแก่ชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ งานเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม มูลนิธิ และงานประชาสัมพันธ์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

1.2 การส่งแบบสอบถามใช้วิธีรับและส่งทางไปรษณีย์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดจาก 3 แหล่ง คือ 1) เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ประถมและมัธยมศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) 2) ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541) 3) กรอบแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ Sergiovanni และคณะ (Sergiovanni, 2004)

3. วิเคราะห์ สังเคราะห์กรอบแนวคิดทั้ง 3 แหล่ง แล้วสรุปเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 7 ด้าน ดังนี้

- 3.1 การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 3.2 การให้บริการชุมชน
- 3.3 การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
- 3.4 การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.6 การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ
- 3.7 การประชาสัมพันธ์

2. ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Random Simple Sampling) จำนวนร้อยละ 10 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นดำเนินการปรับปรุงเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากสำนักงานฝ่ายวิชาการ หลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อแจ้งความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. ผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์และจัดเก็บรวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์
3. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน โดยแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดจำนวน 177 ฉบับ ได้รับคืนมา จำนวน 146 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.49 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนแบบสอบถามที่จัดส่งและได้รับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ ส่งไป(ฉบับ)	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
		จำนวน (ฉบับ)	ร้อยละ
ผู้บริหาร	59	44	74.58
ครู	59	54	91.53
คณะกรรมการ	59	48	81.36
รวม	177	146	82.49

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) Version 15.0 ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์เทียบระดับปัญหา

ระดับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความหมาย ดังนี้

1 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับ

น้อยที่สุด

2 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับน้อย

3 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับ

ปานกลาง

4 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับมาก

5 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับ

มากที่สุด

โดยผู้วิจัยใช้หลักเกณฑ์การแปลความหมายหรือเกณฑ์บ่งชี้พฤติกรรมที่แสดงถึงปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (ประคอง กรรณสูต, 2542: 73, ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2544: 60) ดังนี้

1.00 - 1.49 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับน้อยที่สุด

1.50 - 2.49 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ระดับน้อย

2.50 - 3.49 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่
ระดับปานกลาง

3.50 - 4.49 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่
ระดับมาก

4.50 - 5.00 หมายถึง ปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่
ระดับมากที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่ง/หน้าที่ ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร(สำหรับผู้บริหาร) ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา (สำหรับผู้บริหารและครู) โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ						
ชาย	42	95.45	19	35.19	26	54.17
หญิง	2	4.55	35	64.81	22	45.83
อายุ						
ระหว่าง 20-30 ปี	-	-	5	9.26	1	2.08
ระหว่าง 31-40 ปี	2	4.55	12	22.22	7	14.58
ระหว่าง 41-50 ปี	17	38.64	14	25.93	11	22.92
ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป	25	56.82	23	42.59	29	60.42
วุฒิการศึกษาสูงสุด						
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-	-	-	16	33.33
ปริญญาตรี	13	29.55	47	87.04	33	68.75
ปริญญาโท	31	70.45	7	12.96	-	-
ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-
ตำแหน่ง/หน้าที่						
ผู้บริหาร	44	100	-	-	-	-
ครู	-	-	54	100	-	-
ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา	-	-	-	-	48	100
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร (สำหรับผู้บริหาร)						
น้อยกว่า 5 ปี	2	4.55	-	-	-	-
5-10 ปี	11	25.00	-	-	-	-
มากกว่า 10 ปี	28	70.45	-	-	-	-
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา (สำหรับผู้บริหารและครู)						
น้อยกว่า 5 ปี	9	20.45	7	12.96	-	-
5-10 ปี	7	15.91	8	14.81	-	-
มากกว่า 10 ปี	28	63.64	39	72.22	-	-

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่ม ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

เพศ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 95.45 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 4.55

อายุ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.82 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.64 และน้อยที่สุดคือ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.55

วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.45 และในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 29.55

ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถานศึกษามีระยะเวลามากกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.45 รองลงมาคือ 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25 และน้อยที่สุด คือ ดำรงตำแหน่งน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.55

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.64 รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 20.45 และน้อยที่สุด คือ ปฏิบัติงานเป็นระยะเวลา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.91

กลุ่มครู พบว่า

เพศ พบว่า ครูเป็นเพศหญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.81 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.19

อายุ พบว่า ครูมีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.59 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.93 และน้อยที่สุดคือ มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.26

วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า ครูมีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.04 และในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 12.96

ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นระยะเวลามากกว่า 10 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.22 รองลงมาคือ ระยะเวลา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.81 และน้อยที่สุด คือ ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.96

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

เพศ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพศชายมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.17 และเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 45.83

อายุ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.42 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.92 และน้อยที่สุดคือ มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 2.08

วุฒิการศึกษาสูงสุด พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.75 และในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน 7 ด้าน คือ การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ และการประชาสัมพันธ์ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อ ดังตารางต่อไปนี้

การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงาน

การดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงาน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ประวัติความเป็นมา	38	86.36	33	61.11	22	45.83
2 ความต้องการของชุมชน	38	86.36	35	64.81	34	70.83
3 บุคคลสำคัญ	37	84.09	22	40.74	21	43.75
4 การนับถือศาสนา	26	59.09	19	35.19	11	22.92
5 ความเชื่อและค่านิยม	21	47.73	15	27.78	12	25.00
6 วัฒนธรรมประเพณี	33	75.00	30	55.55	24	50.00
7 สภาพเศรษฐกิจ	39	88.64	33	61.11	19	39.58
8 การประกอบอาชีพ	36	81.82	34	62.96	34	70.83
9 แหล่งทรัพยากร	33	75.00	24	44.44	19	39.58
10 แหล่งประกอบกร	25	56.82	16	29.63	8	16.67

ตารางที่ 3 (ต่อ)

การดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชน เพื่อการวางแผนงาน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
11 แหล่งวิทยากร	28	63.64	23	42.59	13	27.08
12 ภูมิปัญญาท้องถิ่น	39	88.64	38	70.37	39	81.25
13 แนวคิดทางการเมือง	16	36.36	12	22.22	3	6.25
14 กลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่น	18	40.91	8	14.81	5	10.42
15 ปัญหาของชุมชน	35	79.55	26	48.15	25	52.08
16 อื่นๆ						
- ไม่ได้ดำเนินการ	2	4.55	1	1.85	1	2.08

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนในด้านสภาพเศรษฐกิจและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ 88.64 รองลงมาคือ ด้านประวัติความเป็นมาและความต้องการของชุมชน ร้อยละ 86.36 การดำเนินการที่น้อยที่สุด คือ การสำรวจในด้านแนวคิดทางการเมือง ร้อยละ 36.36 และร้อยละ 4.55 พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ 70.37 รองลงมาคือ ด้านความต้องการของชุมชน ร้อยละ 64.81 การดำเนินการที่น้อยที่สุด คือ การสำรวจด้านกลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่น ร้อยละ 14.81 และร้อยละ 1.85 พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ ด้านความต้องการของชุมชนและการประกอบอาชีพ ร้อยละ 70.83 การดำเนินการที่น้อยที่สุด คือ การสำรวจด้านแนวคิดทางการเมือง ร้อยละ 6.25 และร้อยละ 2.08 พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชน

การมอบหมายการดำเนินการ สำรวจชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ผู้บริหารโรงเรียน	26	59.09	18	33.33	20	41.67
2 รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร	17	38.64	5	9.26	8	16.67
3 คณะครู	41	93.18	46	85.19	42	87.50
4 นักเรียน	33	75.00	23	42.59	26	54.17
5 คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน	14	31.82	39	72.22	21	43.75
6 ตัวแทนของชุมชน	12	27.27	19	35.19	15	31.25
7 อื่นๆ						
- ไม่ได้มอบหมายอย่างเป็นทางการ	-	-	1	1.85	1	2.08
- เป็นหน้าที่ของครูทุกคน	2	4.55	-	-	-	-

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชนให้คณะครูมากที่สุด ร้อยละ 93.18 รองลงมาคือ นักเรียน ร้อยละ 75 ผู้ที่โรงเรียนมอบหมายให้น้อยที่สุด คือ ตัวแทนของชุมชน ร้อยละ 27.27 และร้อยละ 4.55 เห็นว่า เป็นหน้าที่ของครูทุกคน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชนให้คณะครูมากที่สุด ร้อยละ 85.19 รองลงมาคือ คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 72.22 ผู้ที่โรงเรียนมอบหมายให้น้อยที่สุด คือ รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร ร้อยละ 9.26 และร้อยละ 1.85 เห็นว่า โรงเรียนไม่ได้มอบหมายการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนอย่างเป็นทางการ

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชนให้คณะครูมากที่สุด ร้อยละ 87.50 รองลงมาคือ นักเรียน ร้อยละ 54.17 ผู้ที่โรงเรียนมอบหมายให้น้อยที่สุด คือ รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร ร้อยละ 16.67 และร้อยละ 2.08 เห็นว่า โรงเรียนไม่ได้มอบหมายการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนอย่างเป็นทางการ

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสำรวจชุมชน

วิธีการดำเนินการสำรวจชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 สอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน	42	95.45	52	96.30	41	85.42
2 สอบถามข้อมูลจากประชากรในชุมชน	35	79.55	29	53.70	19	39.58
3 สอบถามข้อมูลจากนักเรียน	34	77.27	38	70.37	32	66.67
4 สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน	38	86.36	44	81.48	33	68.75
5 ใช้แบบสำรวจชุมชน	16	36.36	19	35.19	11	22.92
6 อื่นๆ						
- เยี่ยมบ้าน	3	6.82	1	1.85	-	-

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสำรวจชุมชนปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจชุมชนโดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 95.45 รองลงมาคือ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน ร้อยละ 86.36 วิธีการดำเนินการสำรวจชุมชนน้อยที่สุด คือ ใช้แบบสำรวจชุมชน ร้อยละ 36.36 และร้อยละ 6.82 เห็นว่า การเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูเป็นการดำเนินการสำรวจชุมชนของโรงเรียน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจชุมชนโดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 96.30 รองลงมาคือ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน ร้อยละ 81.48 วิธีการดำเนินการสำรวจชุมชนน้อยที่สุด คือ ใช้แบบสำรวจชุมชน ร้อยละ 35.19 และร้อยละ 1.85 เห็นว่า การเยี่ยมบ้านนักเรียนของครูเป็นการดำเนินการสำรวจชุมชนของโรงเรียน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจชุมชนโดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 85.42 รองลงมาคือ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน ร้อยละ 68.75 วิธีการดำเนินการสำรวจชุมชนน้อยที่สุด คือ ใช้แบบสำรวจชุมชน ร้อยละ 22.92

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชน

การดำเนินการกับข้อมูลการสำรวจ ชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสาน ความร่วมมือกับชุมชน	26	59.09	46	85.19	35	72.92
2 นำมาวิเคราะห์สภาพและปัญหาของ ชุมชน	27	61.36	24	44.44	11	22.92
3 จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน	21	47.73	34	62.96	24	50.00
4 จัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศของ โรงเรียน	12	27.27	12	22.22	10	20.83
5 อื่นๆ - ไม่ได้ดำเนินการ	1	2.27	-	-	-	-

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนมากที่สุด คือ นำมาวิเคราะห์สภาพและปัญหาของชุมชน ร้อยละ 61.36 รองลงมาคือ นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชน ร้อยละ 59.09 จัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 27.27 และร้อยละ 2.27 เห็นว่า โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนมากที่สุด คือ นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชน ร้อยละ 85.19 รองลงมาคือ จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 62.96 และจัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 22.22

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนมากที่สุด คือ นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชน ร้อยละ 72.92 รองลงมาคือ จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 50 และจัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 20.83

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยตรง

ผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนโดยตรง	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ผู้บริหารโรงเรียน	-	-	-	-	-	-
2 รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร	-	-	-	-	-	-
3 คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน	23	52.27	23	42.59	27	56.25
4 คณะกรรมการงานประชาสัมพันธ์	-	-	-	-	2	4.17
5 คณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน	-	-	-	-	11	22.92
6 ฝ่ายบริหารทั่วไป	21	47.73	31	57.41	7	14.58
7 ฝ่ายกิจการนักเรียน	-	-	-	-	1	2.08

จากตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยตรง ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนกำหนดให้คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 52.27 รองลงมาคือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ร้อยละ 47.73

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนกำหนดให้ฝ่ายบริหารทั่วไปเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 57.41 รองลงมาคือ คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 42.59

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนกำหนดให้คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 56.25 รองลงมาคือ คณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 22.92 และผู้ที่โรงเรียนกำหนดให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ฝ่ายกิจการนักเรียน ร้อยละ 2.08

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน

การจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทำ	30	68.18	39	72.22	36	75.00
2 ไม่ได้จัดทำ	14	31.82	15	27.78	12	25.00
เพราะ						
- เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ	10	22.73	15	27.78	7	12.96
- ร่วมทุกงานที่มีโอกาส	3	6.82	-	-	5	9.26
- ปฏิบัติจริงตามวันเวลาที่โรงเรียนมีความพร้อม	1	2.27	-	-	-	-

จากตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 68.18 และโรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 31.82 สาเหตุที่โรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน พบว่า เห็นว่าเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการมากที่สุด ร้อยละ 22.73 รองลงมา คือ เห็นว่าควรร่วมทุกงานที่มีโอกาส ร้อยละ 6.82 และร้อยละ 2.27 เห็นว่าปฏิบัติจริงตามวันเวลาที่โรงเรียนมีความพร้อม

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 72.22 และโรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 27.78 สาเหตุที่โรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน พบว่า เห็นว่าเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการ ร้อยละ 27.78

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 75 และโรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 25 สาเหตุที่โรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน พบว่า เห็นว่าเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการมากที่สุด ร้อยละ 12.96 และร้อยละ 9.26 เห็นว่าควรร่วมทุกงานที่มีโอกาส

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 สังเกตความพึงพอใจของชุมชน	15	34.09	32	59.26	23	47.92
2 ประชุมบุคลากรของโรงเรียน	14	31.82	31	57.41	20	41.67
3 สอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน	21	47.73	29	53.70	21	43.75
4 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน	10	22.73	12	22.22	6	12.50
5 ใช้แบบประเมินจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน	14	31.82	18	33.33	4	8.33
6 ประชุมสรุปผลการดำเนินงานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	26	59.09	21	38.89	14	29.17
7 อื่นๆ - ไม่ได้ดำเนินการ	2	4.55	-	-	1	2.08

จากตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ การประชุมสรุปผลการดำเนินงานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 59.09 รองลงมาคือ สอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ร้อยละ 47.73 วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อยที่สุด คือ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 22.73 และร้อยละ 4.55 พบว่าโรงเรียนไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลุ่มครู พบว่า วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ สังเกตความพึงพอใจของชุมชน ร้อยละ 59.26 รองลงมาคือ ประชุมบุคลากรของโรงเรียน ร้อยละ 57.41 วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อยที่สุด คือ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 22.22

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ สังเกตความพึงพอใจของชุมชน ร้อยละ

47.92 รองลงมาคือ สอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ร้อยละ 43.75 วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อยที่สุด คือ ใช้แบบประเมินจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ร้อยละ 8.33 และร้อยละ 2.08 พบว่า โรงเรียนไม่มีการประเมินผลการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผู้รับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงาน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ผู้บริหารโรงเรียน	14	31.82	13	24.07	23	47.92
2 รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร	6	13.64	4	7.41	3	6.25
3 หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	25	56.82	29	53.70	24	50.00
4 หัวหน้างานประชาสัมพันธ์	7	15.91	7	12.96	6	12.50
5 หัวหน้างานแผนงานโรงเรียน	3	6.82	5	9.26	6	12.50
6 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	8	18.18	5	9.26	4	8.33
7 หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	9	20.45	10	18.52	10	20.83
8 หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม	8	18.18	8	14.81	8	16.67
9 หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	6	13.64	3	5.56	2	4.17
10 ครูที่ปรึกษา	5	11.36	8	14.81	8	16.67
11 ผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ	16	36.36	21	38.89	22	45.83
12 อื่นๆ						
- ไม่ได้ดำเนินการ	1	2.27	-	-	1	2.08

จากตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 56.82 รองลงมาคือ ผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ ร้อยละ 36.36 และน้อยที่สุด คือ ครูที่ปรึกษา ร้อยละ 11.36 และร้อยละ 2.27 พบว่า โรงเรียนไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลุ่มครู พบว่า ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 53.70 รองลงมาคือ

ผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ ร้อยละ 38.89 และน้อยที่สุด คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ร้อยละ 5.56

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ร้อยละ 50 รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียน ร้อยละ 47.92 และน้อยที่สุด คือ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป ร้อยละ 4.17 และร้อยละ 2.08 พบว่า โรงเรียนไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบประเมินผลการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาดำเนินการ

การนำผลการประเมินมาดำเนินการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 นำมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	39	88.64	50	92.59	24	50.00
2 จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน	14	31.82	20	37.04	13	27.08
3 นำเสนอผู้บริหารระดับสูง	3	6.82	7	12.96	5	10.42
4 นำเสนอผู้นำในชุมชน	8	18.18	4	7.41	8	16.67
5 เผยแพร่ต่อชุมชน	12	27.27	7	12.96	6	12.50
6 อื่นๆ						
- ไม่ได้ดำเนินการ	2	4.55	-	-	1	2.08

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาดำเนินการ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 88.64 รองลงมาคือ นำมาจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 31.82 และนำผลการประเมินมานำเสนอผู้บริหารระดับสูงน้อยที่สุด ร้อยละ 6.82 และร้อยละ 4.55 พบว่า โรงเรียนไม่มีการนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาดำเนินการ

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 92.59 รองลงมาคือ นำมาจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 37.04 และนำผลการประเมินมานำเสนอผู้นำในชุมชน น้อยที่สุด ร้อยละ 7.41

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาปรับปรุงแผนงานสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาคือ นำมาจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 27.08 และนำผลการประเมินมานำเสนอผู้บริหารระดับสูง น้อยที่สุด ร้อยละ 10.42 และ ร้อยละ 2.08 พบว่า โรงเรียนไม่มีการนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาดำเนินการ

การให้บริการชุมชน

ตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน

การให้บริการชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา ($n_1=44$)		ครู ($n_2=54$)		คณะกรรมการฯ ($n_3=48$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ ต่าง ๆ	42	95.45	52	96.30	44	91.67
2 ด้านวิชาการ	33	75.00	33	61.11	15	31.25
3 ด้านการส่งเสริมอาชีพ และฝึกอบรม ทางวิชาชีพ	15	34.09	25	46.30	15	31.25
4 ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา	37	84.09	39	72.22	33	68.75

จากตารางที่ 12 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านอาคาร สถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มากที่สุด ร้อยละ 95.45 รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา ร้อยละ 84.09 และให้บริการชุมชนในด้านการส่งเสริมอาชีพ และฝึกอบรมทางวิชาชีพ น้อยที่สุด ร้อยละ 34.09

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านอาคาร สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มากที่สุด ร้อยละ 96.30 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา ร้อยละ 72.22 และให้บริการชุมชนในด้านการส่งเสริมอาชีพ และฝึกอบรมทางวิชาชีพ น้อยที่สุด ร้อยละ 46.30

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านอาคาร สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มากที่สุด ร้อยละ 91.67 รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา ร้อยละ 68.75 และให้บริการชุมชนในด้านวิชาการ และด้านการส่งเสริมอาชีพ และฝึกอบรมทางวิชาชีพ น้อยที่สุด ร้อยละ 31.25

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์เพื่อเป็นการให้บริการชุมชน

การให้บริการอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ไม่สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน	-	-	1	1.85	-	-
2 สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน	44	100.00	53	98.15	48	100.00
3 สนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน	19	43.18	16	29.63	15	31.25
4 จัดวางกฎระเบียบการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ในการจัดกิจกรรมของชุมชน	16	36.36	18	33.33	5	10.42

จากตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์เพื่อเป็นการให้บริการชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ทุกโรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน ร้อยละ 43.18 และให้บริการชุมชนโดยการจัดวางกฎระเบียบการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ในการจัดกิจกรรมของชุมชน น้อยที่สุด ร้อยละ 36.36

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 98.15 รองลงมาคือ ให้บริการชุมชนโดยการจัดวางกฎระเบียบการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ในการจัดกิจกรรมของชุมชน ร้อยละ 33.33 และโรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน น้อยที่สุด ร้อยละ 29.63 แต่ ร้อยละ 1.85 เห็นว่า โรงเรียนไม่สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ทุกโรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน ร้อยละ 31.25 และโรงเรียนให้บริการชุมชนโดยการจัดวางกฎระเบียบการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ในการจัดกิจกรรมของชุมชน น้อยที่สุด ร้อยละ 10.42

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการ

การให้บริการทางวิชาการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ด้านการศึกษาและอาชีพ	21	47.73	23	42.59	20	41.67
2 ด้านสุขภาพอนามัย	23	52.27	30	55.56	22	45.83
3 ด้านการเมืองและการปกครอง	13	29.55	8	14.81	6	12.50
4 ด้านภาษา	4	9.09	9	16.67	4	8.33
5 ด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	16	36.36	20	37.04	16	33.33
6 ด้านกีฬา	37	84.09	42	77.78	36	75.00
7 ด้านเทคโนโลยีและวิทยาการ	26	59.09	33	61.11	18	37.50
8 อื่นๆ	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางวิชาการ
ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านกีฬา มากที่สุด ร้อยละ 84.09 รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีและวิทยาการ ร้อยละ 59.09 และโรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านภาษาน้อยที่สุด ร้อยละ 9.09

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านกีฬามากที่สุด ร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านเทคโนโลยีและวิทยาการ ร้อยละ 61.11 และโรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านการเมืองและการปกครองน้อยที่สุด ร้อยละ 14.81

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านกีฬามากที่สุด ร้อยละ 75 รองลงมาคือ โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านสุขภาพอนามัย ร้อยละ 45.83 และโรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านภาษาน้อยที่สุด ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน

ลักษณะการให้บริการชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา ($n_1=44$)		ครู ($n_2=54$)		คณะกรรมการฯ ($n_3=48$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ	16	36.36	22	40.74	14	29.17
2 จัดรายการให้ความรู้ทางเสียงตามสาย	37	84.09	30	55.56	28	58.33
3 จัดรายการให้ความรู้ทางสื่อมวลชน	5	11.36	6	11.11	16	33.33
4 เปิดโอกาสให้ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของโรงเรียน	26	59.09	20	37.04	30	62.50
5 ส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ทางสื่อมวลชน	6	13.64	4	7.41	4	8.33
6 จัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการไว้หน้าโรงเรียน	26	59.09	22	40.74	24	50.00
7 จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนในโอกาสต่าง ๆ	23	52.27	22	40.74	14	29.17
8 จัดการศึกษาให้ชุมชนโดยร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน	7	15.91	5	9.26	5	10.42
9 เชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านต่างๆ มาเผยแพร่ให้แก่ชุมชนภายในโรงเรียน	16	36.36	26	48.15	14	29.17
10 สนับสนุนให้ครูจัดอบรมหรือเผยแพร่ความรู้วิชาการต่างๆ ตามที่ชุมชนต้องการ	12	27.27	15	27.78	12	25.00

จากตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยการจัดรายการให้ความรู้ทางเสียงตามสายมากที่สุด ร้อยละ 84.09 รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของโรงเรียน และจัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการไว้หน้าโรงเรียน ร้อยละ 59.09 และโรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยการจัดรายการให้ความรู้ทางสื่อมวลชนน้อยที่สุด ร้อยละ 11.36

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยการจัดรายการให้ความรู้ทางเสียงตามสายมากที่สุด ร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ เชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านต่างๆ มาเผยแพร่ให้แก่ชุมชนภายในโรงเรียน ร้อยละ 48.15 และโรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนน้อยที่สุด ร้อยละ 7.41

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 62.50 รองลงมาคือ จัดรายการให้ความรู้ทางเสียงตามสาย ร้อยละ 58.33 และโรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ทางสื่อมวลชนน้อยที่สุด ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการชุมชน

การส่งเสริมอาชีพ และฝึกอบรมทางวิชาชีพ	ผู้บริหารสถานศึกษา ($n_1=44$)		ครู ($n_2=54$)		คณะกรรมการฯ ($n_3=48$)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1 จัดอบรมวิชาชีพโดยมีครูหรือบุคลากร ในโรงเรียนเป็นวิทยากร	10	22.73	18	33.33	10
2 จัดอบรมวิชาชีพโดยเชิญผู้มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้านเป็นวิทยากร	13	29.55	28	51.85	14	29.17
3 จัดนิทรรศการ การประกวด การ แสดงผลงานทางวิชาชีพ	14	31.82	16	29.63	15	31.25
4 สนับสนุนให้ชุมชนใช้โรงเรียนเป็นศูนย์ ฝึกวิชาชีพ	13	29.55	16	29.63	10	20.83
5 จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพในวาระสำคัญ ของชุมชน	6	13.64	8	14.81	9	18.75
6 ส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไป เผยแพร่กับครอบครัว	39	88.64	36	66.67	39	81.25

ตารางที่ 16 (ต่อ)

การส่งเสริมอาชีพ และฝึกอบรมทางวิชาชีพ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7 โรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการจัด งานส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน	6	13.64	5	9.26	3	6.25
8 ให้ความร่วมมือในการส่งครูหรือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถใน สาขาอาชีพต่างๆเมื่อชุมชนต้องการ	23	52.27	25	46.30	29	60.42

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการชุมชนโดยส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่กับครอบครัวมากที่สุด ร้อยละ 88.64 รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือในการส่งครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอาชีพต่างๆ เมื่อชุมชนต้องการ ร้อยละ 52.27 และการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพในวาระสำคัญของชุมชนและโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการจัดงานส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 13.64

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการชุมชนโดยส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่กับครอบครัวมากที่สุด ร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ จัดอบรมวิชาชีพโดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นวิทยากร ร้อยละ 51.85 และโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการจัดงานส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 9.26

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการชุมชนโดยส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่กับครอบครัวมากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ โรงเรียนให้ความร่วมมือในการส่งครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอาชีพต่างๆ เมื่อชุมชนต้องการ ร้อยละ 60.42 และโรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการจัดงานส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.65

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการให้บริการชุมชน

การจัดกิจกรรมนันทนาการ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่พักผ่อน ของชุมชน	21	47.73	18	33.33	13	27.08
2 ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ ออกกำลังกาย	36	81.82	45	83.33	45	93.75
3 ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่แข่งขัน กีฬาของชุมชน	41	93.18	39	72.22	39	81.25
4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้ง ชมรมนันทนาการ	6	13.64	6	11.11	4	8.33
5 โรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรม นันทนาการในโรงเรียนหรือในชุมชน	9	20.45	14	25.93	9	18.75
6 สนับสนุนให้ชุมชนใช้บุคลากรและ อุปกรณ์การกีฬาของโรงเรียน	29	65.91	24	44.44	13	27.08
7 นำวงดนตรีของโรงเรียนเข้าร่วมใน กิจกรรมต่างๆของชุมชน	11	25.00	13	24.07	16	33.33
8 จัดการแสดงของโรงเรียนเข้าร่วมใน กิจกรรมต่างๆของชุมชน	31	70.45	42	77.78	33	68.75

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการให้บริการชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่แข่งขันกีฬาของชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 93.18 รองลงมาคือ ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกาย ร้อยละ 81.82 และโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งชมรมนันทนาการน้อยที่สุด ร้อยละ 13.64

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกายมากที่สุด ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ จัดการแสดงของโรงเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน ร้อยละ 77.78 และโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งชมรมนันทนาการน้อยที่สุด ร้อยละ 11.11

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกายมากที่สุด ร้อยละ 93.75 รองลงมาคือ ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่แข่งขันกีฬาของชุมชน ร้อยละ 81.25 และโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งชมรมนันทนาการน้อยที่สุด ร้อยละ 8.33

การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน

การได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ด้านวิชาการ	13	29.55	17	31.48	10	20.83
2 ด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์	42	95.45	50	92.59	45	93.75
3 ด้านบริการ	23	52.27	30	55.56	33	68.75

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือจากชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 95.45 รองลงมาคือ ด้านบริการ ร้อยละ 52.27 และโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านวิชาการน้อยที่สุด ร้อยละ 29.55

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 92.59 รองลงมาคือ ด้านบริการ ร้อยละ 55.56 และโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านวิชาการน้อยที่สุด ร้อยละ 31.48

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 93.75 รองลงมาคือ ด้านบริการ ร้อยละ 68.75 และโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านวิชาการน้อยที่สุด ร้อยละ 20.83

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชน

การเสนอขอความช่วยเหลือจาก องค์กรต่างๆในชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอ ความช่วยเหลือ	32	72.73	42	77.78	39	81.25
2 เสนอขอความช่วยเหลือผ่าน คณะกรรมการในชุมชน	15	34.09	26	48.15	13	27.08
3 เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของ ชุมชน	27	61.36	27	50.00	28	58.33
4 เชิญตัวแทนชุมชนมารับฟังสภาพ ปัญหาที่โรงเรียน	13	29.55	15	27.78	8	16.67

จากตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยจัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือมากที่สุด ร้อยละ 72.73 รองลงมาคือ เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน ร้อยละ 61.36 และโรงเรียนเชิญตัวแทนชุมชนมารับฟังสภาพปัญหาที่โรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 29.55

กลุ่มครู พบว่า พบว่า โรงเรียนเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยจัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือมากที่สุด ร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน ร้อยละ 50 และโรงเรียนเชิญตัวแทนชุมชนมารับฟังสภาพปัญหาที่โรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 27.78

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า พบว่า โรงเรียนเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยจัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือมากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน ร้อยละ 58.33 และโรงเรียนเชิญตัวแทนชุมชนมารับฟังสภาพปัญหาที่โรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 16.67

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือในด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆในชุมชน

การได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการ จากองค์กรต่างๆในชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 สถานประกอบการในชุมชนรับนักเรียน เข้าฝึกปฏิบัติการ	8	18.18	11	20.37	4	8.33
2 แหล่งวิชาการต่างๆเปิดโอกาสให้ นักเรียนเข้าศึกษาค้นคว้า	26	59.09	30	55.56	10	20.83
3 องค์กรต่างๆส่งวิทยากรมาให้ความรู้ใน โรงเรียน	40	90.91	31	57.41	37	77.08
4 ได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆใน ชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและ บุคลากร	27	61.36	32	59.26	27	56.25
5 องค์กรต่างๆให้ยืมวัสดุอุปกรณ์	12	27.27	8	14.81	5	10.42

จากตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือในด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆในชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆ ในชุมชนโดยองค์กรต่างๆ ส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 90.91 รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆ ในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากร ร้อยละ 61.36 และสถานประกอบการในชุมชนรับนักเรียนเข้าฝึกปฏิบัติการน้อยที่สุด ร้อยละ 18.18

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆ ในชุมชนโดยได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากรมากที่สุด ร้อยละ 59.26 รองลงมาคือ องค์กรต่างๆส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียน ร้อยละ 57.41 และพบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการโดยองค์กรต่างๆ ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์น้อยที่สุด ร้อยละ 14.81

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆ ในชุมชนโดยองค์กรต่างๆส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียนมาก

ที่สุด ร้อยละ 77.08 รองลงมาคือ ได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากร ร้อยละ 56.25 และสถานประกอบการในชุมชนรับนักเรียนเข้าฝึกปฏิบัติการน้อยที่สุด ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชน

การได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน	40	90.91	45	83.33	25	52.08
2 สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน	10	22.73	15	27.78	9	18.75
3 ให้การช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครูและนักเรียน	6	13.64	10	18.52	5	10.42
4 จัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษา	24	54.55	21	38.89	16	33.33
5 ให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน	31	70.45	32	59.26	38	79.17
6 บริจาคทุนทรัพย์ในการสร้างอาคารสถานที่ให้โรงเรียน	20	45.45	21	38.89	24	50.00
7 จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา	12	27.27	13	24.07	4	8.33

จากตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 90.91 รองลงมาคือ ให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ร้อยละ 70.45 และให้การช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครูและนักเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 13.64

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 83.33 รองลงมา คือ ให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน ร้อยละ 59.26 และให้การช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครูและนักเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 18.52

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 79.17 รองลงมาคือ ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน ร้อยละ 52.08 และให้ความช่วยเหลือด้านการจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาในน้อยที่สุด ร้อยละ 8.33

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือด้านการบริการจากชุมชน

การได้รับความช่วยเหลือ ด้านการบริการจากชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 การสนับสนุนด้านแรงงาน	31	70.45	34	62.96	26	54.17
2 การสนับสนุนด้านยานพาหนะ	30	68.18	25	46.30	28	58.33
3 การให้ยืมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ	26	59.09	27	50.00	26	54.17
4 ได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่อง ต่างๆ	23	52.27	33	61.11	31	64.58
5 ได้รับความช่วยเหลือด้านสินค้าของ ชุมชนให้กับโรงเรียน	7	15.91	4	7.41	5	10.42

จากตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับความช่วยเหลือด้านการบริการจากชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านแรงงานจากชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 70.45 รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนด้านยานพาหนะ ร้อยละ 68.18 และได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านสินค้าของชุมชนให้กับโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 15.91

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนด้านแรงงานมากที่สุด ร้อยละ 62.96 รองลงมาคือ ได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ ร้อยละ 61.11 และโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านสินค้าของชุมชนให้กับโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 7.41

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ จากชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 64.58 รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านยานพาหนะ ร้อยละ 58.33 และโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านสินค้าของชุมชนให้กับโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 10.42

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียน

การใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากร สนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และ ความสามารถมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน	27	61.36	33	61.11	17	35.42
2 เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญา ชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน	38	86.36	39	72.22	40	83.33
3 เชิญหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ ความรู้แก่นักเรียน	25	56.82	22	40.74	31	64.58
4 ให้นักเรียนออกไปศึกษาเกี่ยวกับ โบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีอยู่ใน ชุมชน	25	56.82	22	40.74	13	27.08
5 นำนักเรียนออกไปเยี่ยมชมสถานที่ สำคัญของท้องถิ่น	24	54.55	32	59.26	15	31.25
6 แนะนำสถานประกอบการในชุมชนเพื่อ โอกาสในการหารายได้พิเศษ	8	18.18	4	7.41	2	4.17
7 ส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถาน ประกอบการในท้องถิ่น	5	11.36	1	1.85	2	4.17
8 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาประชุมปรึกษา เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหาร โรงเรียน	12	27.27	9	16.67	9	18.5
9 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมแสดงความ คิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของ นักเรียน	26	59.09	20	37.04	19	39.58

จากตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียน ปรัชญาผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 86.36 รองลงมาคือ เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และความสามารถมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน ร้อยละ 61.36 และโรงเรียนส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่นน้อยที่สุด ร้อยละ 11.36

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 72.22 รองลงมาคือ ได้เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และความสามารถมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน ร้อยละ 61.11 และโรงเรียนส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่นน้อยที่สุด ร้อยละ 1.85

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ เชิญหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน ร้อยละ 64.58 และโรงเรียนส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่นน้อยที่สุด ร้อยละ 4.17

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น

การร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์	33	75.00	29	53.70	21	43.75
2 สนับสนุนด้านแรงงาน	27	61.36	22	40.74	15	31.25
3 สนับสนุนงบประมาณ	18	40.91	16	29.63	9	18.75
4 ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตน	28	63.64	33	61.11	24	50.00
5 เสนอความคิดเห็นผ่านครูและนักเรียนไปสู่ชุมชนในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น	24	54.55	29	53.70	31	64.58
6 เป็นผู้ประสานงานติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	18	40.91	26	48.15	19	39.58

จากตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด ร้อยละ 75 รองลงมาคือ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตน

ร้อยละ 63.64 และโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและเป็นผู้ประสานงานติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง น้อยที่สุด ร้อยละ 40.91

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนได้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตนมากที่สุด ร้อยละ 61.11 รองลงมาคือ ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และร่วมเสนอความคิดเห็นผ่านครูและนักเรียนไปสู่ชุมชนในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น ร้อยละ 53.70 และโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณน้อยที่สุด ร้อยละ 29.63

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนร่วมเสนอความคิดเห็นผ่านครูและนักเรียนไปสู่ชุมชนในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด ร้อยละ 64.58 รองลงมาคือ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตน ร้อยละ 50 และโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณน้อยที่สุด ร้อยละ 18.75

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

วิธีการดำเนินการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ติดต่oprสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้บริการแก่ชุมชน	25	56.82	42	77.78	17	35.42
2 นำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชน	42	95.45	50	92.59	39	81.25
3 จัดกีฬาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชน	21	47.73	22	40.74	17	35.42
4 จัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียน	7	15.91	3	5.56	3	6.25
5 จัดงานพบปะสังสรรค์กับชุมชน	13	29.55	19	35.19	8	16.67
6 เชิญชุมชนมาร่วมงานกับโรงเรียน	39	88.64	40	74.07	33	68.75
7 จัดทำจุลสารส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	16	36.36	18	33.33	13	27.08

จากตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 95.45 รองลงมาคือ เชิญชุมชนมาร่วมงานกับโรงเรียน ร้อยละ 88.64 และโรงเรียนจัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 15.91

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 92.59 รองลงมาคือ โรงเรียนติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการให้บริการแก่ชุมชน ร้อยละ 77.78 และโรงเรียนจัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 15.91

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ เชิญชุมชนมาร่วมงานกับโรงเรียน ร้อยละ 68.75 และโรงเรียนจัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.25

ตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน

การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 งานประจำปีของวัด	39	88.64	45	83.33	26	60.42
2 งานมงคล งานรื่นเริงต่าง ๆ	40	90.91	36	66.67	21	43.75
3 งานประเพณี และงานสังคมของ ประชาชนในชุมชน	38	86.36	41	75.93	37	77.08
4 มีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติ ต่างๆ ในชุมชน	23	52.27	16	29.63	12	25.00
5 พัฒนาสาธารณสมบัติ เช่น สนามกีฬา หมู่บ้าน, ถนน, ล้ำคลอง, วัด	29	65.91	28	51.85	22	45.83
6 งานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่	40	90.91	52	96.30	39	81.25

จากตารางที่ 26 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนเข้าร่วมงานมงคล งานรื่นเริงต่างๆ และงานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ มากที่สุด ร้อยละ 90.91 รองลงมาคือ งานประจำปีของวัด ร้อยละ 88.64 และโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเมื่อมีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ ในชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 52.27

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนเข้าร่วมงานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ มากที่สุด ร้อยละ 96.30 รองลงมาคือ เข้าร่วมงานประจำปีของวัด ร้อยละ 83.33 และโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเมื่อมีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ ในชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 29.63

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนเข้าร่วมงานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ มากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ เข้าร่วมงานประเพณี และงานสังคมของประชาชนในชุมชน ร้อยละ 77.08 และโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเมื่อมีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ ในชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 25

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่น ๆ

การจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่น ๆ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทัศนศึกษา	19	43.18	30	55.56	30	62.50
2 จัดงานประจำปี งานรื่นเริงต่างๆ	31	70.45	33	61.11	28	58.33
3 จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่ เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่	35	79.55	38	70.37	17	35.42
4 ร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ใน การรณรงค์กิจกรรมต่าง ๆ	32	72.73	33	61.11	33	68.75
5 จัดกีฬาสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิหรือ หน่วยราชการอื่น	20	45.45	35	64.81	18	37.50

จากตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่นๆ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่นๆ มากที่สุด คือ จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ ร้อยละ 79.55 รองลงมาคือ การร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ในการรณรงค์กิจกรรมต่างๆ ร้อยละ 72.73 และจัดทัศนศึกษาน้อยที่สุด ร้อยละ 43.18

กลุ่มครู พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่นๆ มากที่สุด คือ จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ ร้อยละ 70.37 รองลงมาคือ จัดกีฬาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่น ร้อยละ 64.81 และจัดทัศนศึกษาน้อยที่สุด ร้อยละ 55.56

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่นๆ มากที่สุด คือ ร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ในการรณรงค์กิจกรรมต่างๆ ร้อยละ 68.75 รองลงมาคือ จัดทัศนศึกษา ร้อยละ 62.50 และจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่น้อยที่สุด ร้อยละ 35.42

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วม

กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วม	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 การจัดนิทรรศการของโรงเรียน	21	47.73	26	48.15	16	33.33
2 การจัดงานประจำปี	10	22.73	14	25.93	10	20.83
3 การจัดงานวันขึ้นปีใหม่	19	43.18	32	59.26	15	31.25
4 การจัดงานวันเด็ก	44	100	54	100	43	89.58
5 การจัดงานวันสงกรานต์	5	11.36	4	7.41	6	12.50
6 การจัดงานวันไหว้ครู	15	34.09	19	35.19	10	20.83
7 การจัดงานวันพ่อ	20	45.45	29	53.70	22	45.83
8 การจัดงานวันแม่	31	70.45	40	74.07	34	70.83

ตารางที่ 28 (ต่อ)

กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วม	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
9 การแข่งขันกีฬาภายใน	37	84.09	43	79.63	32	66.67
10 ตลาดนัดทางวิชาการ	7	15.91	11	20.37	10	20.83
11 ประกวดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน	23	52.27	19	35.19	13	27.08
12 การจัดงานวันสถาปนาโรงเรียน	2	4.55	-	-	1	2.08
13 การจัดงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่จบการศึกษา	22	50	26	-	17	35.42

จากตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วม ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมทุกโรงเรียน คือ การจัดงานวันเด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมแข่งขันกีฬาภายใน ร้อยละ 84.09 และกิจกรรมที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การจัดงานวันสถาปนาโรงเรียน ร้อยละ 4.55

กลุ่มครู พบว่า กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมทุกโรงเรียน คือ การจัดงานวันเด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมแข่งขันกีฬาภายใน ร้อยละ 79.63 และกิจกรรมที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การจัดงานวันสงกรานต์ ร้อยละ 7.41

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมมากที่สุด คือ การจัดงานวันเด็ก ร้อยละ 89.58 รองลงมาคือ กิจกรรมงานวันแม่ ร้อยละ 70.83 และกิจกรรมที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การจัดงานวันสถาปนาโรงเรียน ร้อยละ 2.08

การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการฯ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

บทบาทของคณะกรรมการฯ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ	41	93.18	46	85.19	39	81.25
2 ประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ	41	93.18	44	81.48	35	72.92
3 เสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนเชิญประธานมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานวันไหว้ครู งานวันเด็ก	25	56.82	27	50.00	16	33.33
4 ขอความร่วมมือให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดทำอาหารทำบุญ จัดอาหารเลี้ยงนักเรียน ฯลฯ	38	86.36	44	81.48	30	62.50
5 แสวงหาผู้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดหารางวัลนักกีฬา จัดหาอุปกรณ์การศึกษา มอบทุนการศึกษา ฯลฯ	35	79.55	33	61.11	24	50.00
6 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นให้บริการแก่ครู นักเรียน ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	27	61.36	25	46.30	22	45.83
7 จัดให้มีผู้ช่วยงานร่วมกับครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เวรยามรักษาความปลอดภัย เก็บบัตร ฯลฯ	25	56.82	17	31.48	16	33.33
8 ร่วมเป็นเกียรติในการจัดกิจกรรมพิธีการต่างๆ ของโรงเรียน เช่น วันสถาปนาโรงเรียน วันปิดภาคเรียน วันมอบประกาศนียบัตร มอบรางวัล ให้ทุนการศึกษา ฯลฯ	33	75.00	35	64.81	26	54.17

จากตารางที่ 29 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการฯ ในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ และร่วมประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ ร้อยละ 93.18 รองลงมาคือ ขอความร่วมมือให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดทำอาหาร ทำบุญ จัดอาหารเลี้ยงนักเรียน ฯลฯ ร้อยละ 86.36 และบทบาทในการเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนเชิญประธานมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานวันไหว้ครู งานวันเด็ก และจัดให้มีผู้ช่วยงานร่วมกับครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เวรยามรักษาความปลอดภัย เก็บบัตร ฯลฯ น้อยที่สุด ร้อยละ 56.82

กลุ่มครู พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ ร้อยละ 85.19 รองลงมาคือ ประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ และขอความร่วมมือให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดทำอาหาร ทำบุญ จัดอาหารเลี้ยงนักเรียน ฯลฯ ร้อยละ 81.48 และบทบาทในการจัดให้มีผู้ช่วยงานร่วมกับครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เวรยามรักษาความปลอดภัย เก็บบัตร ฯลฯ น้อยที่สุด ร้อยละ 31.48

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ ประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ ร้อยละ 72.92 และบทบาทในการเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนเชิญประธานมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานวันไหว้ครู งานวันเด็ก และจัดให้มีผู้ช่วยงานร่วมกับครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เวรยามรักษาความปลอดภัย เก็บบัตร ฯลฯ น้อยที่สุด ร้อยละ 62.50

ตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน

การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ บทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเอง	38	86.36	40	74.07	37	77.08
2 จัดการอบรมสัมมนาโดยใช้วิทยากร จากครูในโรงเรียน	13	29.55	8	14.81	7	14.58
3 จัดอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากร ภายนอก	4	9.09	10	18.52	7	14.58
4 โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดย สถาบันการศึกษาอื่น	17	38.64	20	37.04	10	20.83
5 อื่นๆ - ไม่ได้ดำเนินการ	2	4.55	2	3.70	8	16.67

จากตารางที่ 30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 86.36 รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดยสถาบันการศึกษาอื่น ร้อยละ 38.64 และการจัดการอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากรภายนอกน้อยที่สุด ร้อยละ 9.09 และร้อยละ 4.55 พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 74.07 รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดยสถาบันการศึกษาอื่น

ร้อยละ 37.04 และจัดการอบรมสัมมนาโดยใช้วิทยากรจากครูในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 14.81 และร้อยละ 3.70 พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน โดยการจัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด ร้อยละ 77.08 รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดยสถาบันการศึกษาอื่น ร้อยละ 20.83 และจัดการอบรมสัมมนาโดยใช้วิทยากรจากครูในโรงเรียนและจัดอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากรภายนอกน้อยที่สุด ร้อยละ 14.58 และร้อยละ 16.67 พบว่า โรงเรียนไม่มีการดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ไม่มีการประชุม	-	-	-	-	-	-
2 ปีละ 1 ครั้ง	-	-	1	1.85	2	4.17
3 ปีละ 2-4 ครั้ง	34	77.27	44	81.48	37	77.08
4 ปีละ 5-7 ครั้ง	8	18.18	7	12.96	6	12.50
5 ปีละ 8-10 ครั้ง	2	4.55	2	3.70	3	6.25
6 อื่นๆ	1	2.27	-	-	-	-

จากตารางที่ 31 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 2 - 4 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 77.27 รองลงมาคือ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 5 - 7 ครั้ง ร้อยละ 18.18 และประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปีละ 8 - 10 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 4.55 ส่วนร้อยละ 2.27 เห็นว่า โรงเรียนอาจมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากกว่านั้นตามความเหมาะสม

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 2 – 4 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 81.48 รองลงมาคือ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 5 – 7 ครั้ง ร้อยละ 12.96 และประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 1 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 1.85

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 2 – 4 ครั้ง มากที่สุด ร้อยละ 77.08 รองลงมาคือ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 5 – 7 ครั้ง ร้อยละ 12.50 และประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปีละ 1 ครั้ง น้อยที่สุด ร้อยละ 4.17

ตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา	43	97.73	44	81.48	37	77.08
2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	40	90.91	34	62.96	40	83.33
3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	37	84.09	30	55.56	33	68.75
4 กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา	39	88.64	18	33.33	23	47.92
5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและมาตรฐาน	36	81.82	32	59.26	22	45.83
6 ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ	32	72.73	21	38.89	16	33.33

ตารางที่ 32 (ต่อ)

การปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการด้านวิชาการ ด้าน งบประมาณ	29	65.91	16	29.63	11	22.92
8 ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างเสริม พัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้ง สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและของชาติ	37	84.09	23	42.59	15	31.25
9 สร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน ตลอดจน ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและ เอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่ง วิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการ พัฒนาชุมชนและท้องถิ่น	33	75.00	20	37.04	17	35.42
10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการ ดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาต่อ สาธารณะ	32	72.73	15	27.78	14	29.17
11 แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการ เพื่อการดำเนินงานตามระเบียบ ฯ ที่ โรงเรียนเห็นสมควร	24	54.55	9	16.67	10	20.83
12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย จากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา	33	75	40	74.07	25	52.08

จากตารางที่ 32 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากที่สุด คือ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของ
สถานศึกษา ร้อยละ 97.73 รองลงมาคือ ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

ร้อยละ 90.91 และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบ ฯ ที่โรงเรียนเห็นสมควรน้อยที่สุด ร้อยละ 54.55

กลุ่มครู พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากที่สุด คือ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา ร้อยละ 81.48 รองลงมาคือ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา ร้อยละ 74.07 และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบ ฯ ที่โรงเรียนเห็นสมควรน้อยที่สุด ร้อยละ 16.67

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากที่สุด คือ ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามากที่สุด ร้อยละ 83.33 รองลงมาคือ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา ร้อยละ 77.08 และการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบ ฯ ที่โรงเรียนเห็นสมควรน้อยที่สุด ร้อยละ 20.83

การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

ตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน

การจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ	29	65.91	30	55.56	35	72.92
2 สมาคมผู้ปกครองและครู	3	6.82	7	12.96	3	6.25
3 สมาคมศิษย์เก่า	2	4.55	3	5.56	-	-
4 มูลนิธิ	-	-	2	3.70	-	-
5 กองทุนสวัสดิการ	11	25.00	12	22.22	13	27.08
6 อื่นๆ - สหกรณ์โรงเรียน	1	2.27	1	1.85	1	2.08

จากตารางที่ 33 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 65.91 รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อสนับสนุน

ภารกิจของโรงเรียน ร้อยละ 25 และการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน น้อยที่สุด ร้อยละ 4.55 ส่วนร้อยละ 2.27 เห็นว่า โรงเรียนจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนเพื่อสนับสนุน ภารกิจของโรงเรียน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของ โรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 55.56 รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อสนับสนุนภารกิจของ โรงเรียน ร้อยละ 22.22 และการจัดตั้งมูลนิธิเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.70 ส่วนร้อยละ 1.85 เห็นว่า โรงเรียนจัดตั้งสหกรณ์โรงเรียนเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กร ใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 72.92 รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุน สวัสดิการเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน ร้อยละ 27.08 และการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.25 ส่วนร้อยละ 2.08 เห็นว่า โรงเรียนจัดตั้ง สหกรณ์โรงเรียนเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน

ตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนจากองค์กรที่โรงเรียน จัดตั้งขึ้น

การสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนจาก องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =15)		ครู (n ₂ =24)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =13)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ทุนการศึกษา	12	80	16	66.67	7	53.85
2 สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา	10	66.67	11	45.83	13	100
3 จัดสร้างถาวรวัตถุให้โรงเรียน	5	33.33	5	12.50	4	30.77
4 เสนอแนะแนวทางในการบริหารงาน	3	20	4	16.67	3	23.08

จากตารางที่ 34 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน จากองค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นให้การสนับสนุน ทุนการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 80 รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษา ร้อยละ 66.67 และเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานน้อยที่สุด ร้อยละ 20

กลุ่มครู พบว่า องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นให้การสนับสนุนทุนการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุดร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา ร้อยละ 45.83 และเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานน้อยที่สุด ร้อยละ 16.67

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นทุกโรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาของโรงเรียน รองลงมาคือ การสนับสนุนทุนการศึกษา ร้อยละ 53.85 และเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานน้อยที่สุด ร้อยละ 23.08

ตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับ กลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =15)		ครู (n ₂ =24)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =13)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน	28	63.64	25	46.30	22	45.83
2 เยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน	37	84.09	45	83.33	34	70.83
3 ร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคม ผู้ปกครองและครูในโรงเรียน	3	6.82	7	12.96	3	6.25
4 ร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคมศิษย์เก่า ในโรงเรียน	2	4.55	3	5.56	-	-
5 ร่วมมือกันก่อตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษา ของโรงเรียน	-	-	2	3.70	-	-
6 เชิญกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ มาร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	30	68.18	36	66.67	28	58.33
7 เชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็น วิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และ ประชาชนในชุมชน	34	77.27	48	88.89	39	81.25

จากตารางที่ 35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ โดยเยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 84.09 รองลงมาคือ เชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน ร้อยละ 77.27 และร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคมศิษย์เก่าในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 4.55

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ โดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 88.89 รองลงมาคือ เยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน ร้อยละ 83.33 และร่วมมือกันก่อตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาของโรงเรียน น้อยที่สุด ร้อยละ 3.70

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ โดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชนมากที่สุด ร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ เยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน ร้อยละ 70.83 และร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.25

ตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนจากองค์กรในชุมชนนอกจากองค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น

การสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนจาก องค์กรในชุมชน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1 วัด	41	93.18	47	87.04	37
2 ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น	27	61.36	21	38.89	14	29.17
3 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	30	68.18	34	62.96	29	60.42
4 ธนาคาร	11	25.00	7	12.96	9	18.75
5 สถาบันการศึกษา	15	34.09	12	22.22	10	20.83
6 สถานประกอบการ	9	20.45	13	24.07	9	18.75
7 องค์กรบริหารส่วนจังหวัด	19	43.18	15	27.78	13	27.08
8 องค์กรบริหารส่วนตำบล/เทศบาล	34	77.27	42	77.78	38	79.17
9 สถานีตำรวจ	24	54.55	18	33.33	16	33.33
10 ที่ว่าการอำเภอ	11	25.00	6	11.11	7	14.58
11 กลุ่มพ่อค้า ประชาชน	22	50.00	19	35.19	17	35.42
12 สถานีอนามัย/สถานพยาบาล	30	68.18	37	68.52	25	52.08

จากตารางที่ 36 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนจากองค์กรในชุมชนนอกจากองค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ วัด ร้อยละ 93.18 รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ร้อยละ 77.27 และได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการน้อยที่สุด ร้อยละ 20.45

กลุ่มครู พบว่า องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ วัด ร้อยละ 87.04 รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ร้อยละ 77.78 และได้รับการสนับสนุนจากที่ว่าการอำเภอ น้อยที่สุด ร้อยละ 11.11

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ร้อยละ 79.17 รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนจากวัด ร้อยละ 77.08 และได้รับการสนับสนุนจากที่ว่าการอำเภอ น้อยที่สุด ร้อยละ 14.58

การประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียน	22	50.00	21	38.89	10	20.83
2 แจ้งข่าวสารในหนังสือประชาสัมพันธ์หรือวารสารของโรงเรียน	14	31.82	17	31.48	14	29.17
3 ติดข่าวสารต่างๆในป้ายประกาศของโรงเรียน	22	50.00	19	35.19	13	27.08
4 ประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครอง	34	77.27	42	77.78	36	75.00
5 แจ้งข่าวสารผ่านตัวแทนของชุมชน	18	40.91	24	44.44	13	27.08
6 แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ผ่านเสียงตามสาย	18	40.91	15	27.78	17	35.42

จากตารางที่ 37 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองมากที่สุด ร้อยละ 77.27 รองลงมาคือ จัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนและติดข่าวสารต่างๆ ในป้ายประกาศของโรงเรียน ร้อยละ 50 และการแจ้งข่าวสารในหนังสือประชาสัมพันธ์หรือวารสารของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 31.82

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองมากที่สุด ร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ แจ้งข่าวสารผ่านตัวแทนของชุมชน ร้อยละ 44.44 และการแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ผ่านเสียงตามสายน้อยที่สุด ร้อยละ 27.78

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองมากที่สุด ร้อยละ 75 รองลงมาคือ การแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ผ่านเสียงตามสาย ร้อยละ 35.42 และการจัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 20.83

ตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน

วิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน	16	36.36	19	35.19	9	18.75
2 จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน	21	47.73	35	64.81	31	64.58
3 จัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียน	8	86.36	42	77.78	35	72.92
4 จัดทำป้ายประกาศข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน	34	77.27	18	33.33	14	29.17

ตารางที่ 38 (ต่อ)

วิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5 ใช้สื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุชุมชน โทรทัศน์	7	15.91	8	14.81	3	6.25
6 ส่งเสริมให้คณะครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น	37	84.09	40	74.07	25	52.08
7 แจกข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	33	75.00	35	64.81	30	62.50

จากตารางที่ 38 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า จัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 86.36 รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คณะครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ร้อยละ 84.09 และจัดทำป้ายประกาศข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 77.27

กลุ่มครู พบว่า จัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 77.78 รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คณะครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น ร้อยละ 74.07 จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และแจกข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสายน้อยที่สุด ร้อยละ 64.81

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 72.92 รองลงมาคือ จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน ร้อยละ 64.58 และแจกข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสายน้อยที่สุด ร้อยละ 62.50

ตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน

กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน	41	93.78	40	74.07	34	70.83
2 ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และเข้าร่วมแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น	35	79.55	53	98.15	42	87.50
3 จัดดนตรี นาฏศิลป์ การแสดง เข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ ในชุมชน	16	36.36	38	70.37	35	72.92
4 จัดให้นักเรียนและครูออกบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่ชุมชนเป็นประจำ	23	52.27	35	64.81	22	45.83
5 นำคณะครู นักเรียนไปเยี่ยมเยียนขอพรแก่ผู้มีอุปการคุณ บุคคลสำคัญและผู้นำชุมชนในโอกาสวันสำคัญ	3	6.82	22	40.74	18	37.50

จากตารางที่ 39 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน ส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมากที่สุด ร้อยละ 93.78 รองลงมาคือ ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการและเข้าแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น ร้อยละ 79.55 และจัดให้นักเรียนและครูออกบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่ชุมชนเป็นประจำน้อยที่สุด ร้อยละ 52.27

กลุ่มครู พบว่า ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และเข้าแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่นมากที่สุด ร้อยละ 98.15 รองลงมาคือ ส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 74.07 และจัดดนตรี นาฏศิลป์ การแสดง เข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ ในชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 70.37

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และเข้าแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่นมากที่สุด ร้อยละ 87.50 รองลงมาคือ จัดดนตรีนาฏศิลป์ การแสดง เข้าร่วมงานพิธีต่างๆ ในชุมชน ร้อยละ 72.92 และส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนน้อยที่สุด ร้อยละ 70.83

ตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติหรือผลงานของโรงเรียน

การรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติหรือผลงานของโรงเรียน	ผู้บริหารสถานศึกษา (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียน	21	47.73	47	87.04	38	79.17
2 พัฒนาคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียน	7	15.91	22	40.74	22	45.83
3 จัดแสดงผลงานและนิทรรศการของผู้มีผลงานในด้านต่างๆ	8	18.18	22	40.74	16	33.33
4 จัดพิธีมอบประกาศเกียรติคุณให้แก่ผู้มีผลงานในด้านต่างๆ	3	6.82	16	29.63	15	31.25
5 รวบรวมผลงานด้านต่างๆไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน	36	81.82	33	61.11	24	50.00
6 จัดพิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานด้านต่างๆของโรงเรียนสู่ชุมชน	13	29.55	17	31.48	12	25.00

จากตารางที่ 40 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติหรือผลงานของโรงเรียน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การรวบรวมและเผยแพร่ผลงานด้านต่างๆไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียนมากที่สุด ร้อยละ 81.82 รองลงมาคือ ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียน ร้อยละ 47.73 และจัดพิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานด้านต่างๆของโรงเรียนสู่ชุมชนน้อยที่สุด ร้อยละ 29.55

กลุ่มครู พบว่า การรวบรวมและเผยแพร่ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 87.04 รองลงมาคือ รวบรวมผลงานด้านต่างๆไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 61.11 พัฒนาคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียน และจัดแสดงผลงานและนิทรรศการของผู้มีผลงานในด้านต่างๆ น้อยที่สุด ร้อยละ 40.74

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การรวบรวมและเผยแพร่ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียนมากที่สุด ร้อยละ 79.17 รองลงมาคือ รวบรวมผลงานด้านต่างๆ ไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน ร้อยละ 50 และพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียนน้อยที่สุด ร้อยละ 45.83

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₁ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	2.20	0.95	2.39	0.99	2.48	0.82	2.36	0.93	น้อย
2 โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	1.43	0.85	1.93	0.93	1.56	0.71	1.66	0.86	น้อย
3 โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	2.91	1.10	2.93	1.06	3.29	1.11	3.04	1.09	ปานกลาง
4 บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน	2.36	0.92	2.22	0.88	2.54	0.92	2.37	0.91	น้อย
5 โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน	1.91	0.78	2.43	0.96	2.38	0.76	2.25	0.87	น้อย
6 ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล	1.98	0.95	2.46	1.08	2.40	0.89	2.29	1.00	น้อย
7 โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน	1.98	0.88	2.51	0.91	2.19	0.70	2.25	0.86	น้อย
รวม	2.11	0.86	2.41	0.92	2.40	0.79	2.31	0.87	น้อย

จากตารางที่ 41 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล
4. โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน
5. โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยที่สุด มี 1 ปัญหา คือ โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง มี 1 ปัญหา คือ โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

กลุ่มครู พบว่า ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล
4. โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ปัญหา คือ

1. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า กลุ่มครู พบว่า ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน
2. โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล
4. โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ปัญหา คือ

1. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน
2. บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน
2. โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล
4. โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน
5. โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน

แต่ปัญหาการวางแผนสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการวางแผนสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการวางแผนสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน

ตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชน

ปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₁ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 อาคารสถานที่ของโรงเรียนคับแคบไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ	2.23	1.29	2.26	1.01	2.29	0.82	2.26	1.04	น้อย
2 ระเบียบ/ข้อบังคับของโรงเรียนบางประการเป็นอุปสรรคต่อการให้บริการ	1.84	0.81	2.28	0.99	2.46	0.74	2.21	0.89	น้อย
3 โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการแก่ชุมชน	3.00	1.22	2.70	0.96	3.08	1.15	2.92	1.11	ปานกลาง
4 โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพที่เหมาะสมแก่ชุมชน	2.68	1.01	2.54	1.02	2.65	0.98	2.62	1.00	ปานกลาง
5 โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน	1.95	0.78	2.15	0.94	2.31	0.75	2.14	0.84	น้อย
รวม	2.34	0.97	2.39	0.94	2.56	0.84	2.43	0.92	น้อย

จากตารางที่ 42 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการแก่ชุมชน ปรากฏผลดังนี้

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายกลุ่มและรายข้อ พบว่า ปัญหาด้านการให้บริการแก่ชุมชน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. อาคารสถานที่ของโรงเรียนคับแคบไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ
2. ระเบียบ/ข้อบังคับของโรงเรียนบางประการเป็นอุปสรรคต่อการให้บริการ
3. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน

แต่ปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน ที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ปัญหา คือ

1. โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการแก่ชุมชน
2. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพที่เหมาะสมแก่ชุมชน

เหมาะสมแก่ชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการให้บริการแก่ชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₁ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน	3.45	1.21	3.13	0.95	3.04	0.03	3.20	1.07	ปานกลาง
2 ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว	2.95	1.03	3.00	0.97	2.94	0.91	2.97	0.96	ปานกลาง
3 แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อยขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน	3.18	1.02	3.07	0.97	3.08	0.79	3.11	0.93	ปานกลาง
4 บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น	2.95	0.99	2.70	0.88	2.85	0.80	2.83	0.89	ปานกลาง
5 โรงเรียนไม่กล้าขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน	2.18	0.81	2.37	0.96	2.55	0.80	2.37	0.87	น้อย
6 ชุมชนไม่ให้ความสำคัญและความสนใจในการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน	2.39	0.92	2.50	0.91	2.40	1.01	2.43	0.94	น้อย
รวม	2.85	0.96	2.80	0.90	2.81	0.84	2.81	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 43 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
 2. ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว
 3. แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน
 4. บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ที่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนไม่กล้าขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน
2. ชุมชนไม่ให้ความสำคัญและความสนใจในการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน

กลุ่มครู พบว่า ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
 2. ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว
 3. แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน
 4. บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น
 5. ชุมชนไม่ให้ความสำคัญและความสนใจในการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน
- ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ที่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนไม่กล้าขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
2. ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว
3. แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน
4. บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น
5. โรงเรียนไม่กล้าขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ปัญหา ที่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. ชุมชนไม่ให้ความสำคัญและความสนใจในการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
2. ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว
3. แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน
4. บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

ตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₁ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า	2.57	1.02	2.57	0.96	2.75	1.02	2.63	1.00	ปานกลาง
2 สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.89	0.89	2.56	0.88	2.88	1.00	2.76	0.93	ปานกลาง
3 หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน	2.75	1.06	2.44	0.82	2.40	1.07	2.52	0.98	ปานกลาง
4 ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.50	1.02	2.46	0.91	2.23	0.88	2.40	0.94	น้อย
5 ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น	3.00	1.20	2.74	0.94	2.58	1.05	2.77	1.06	ปานกลาง
รวม	2.74	1.00	2.56	0.87	2.57	0.96	2.61	0.94	ปานกลาง

จากตารางที่ 44 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า
2. สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
3. หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน
4. ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
5. ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น

กลุ่มครู พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า
2. สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
3. ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น

ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน
2. ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า
2. สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
3. ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น

ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

2. ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า
2. สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
3. หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน
4. ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น

แต่ปัญหาที่มีอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n _t =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 คณะกรรมการยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน	2.66	0.99	2.61	0.94	2.46	0.92	2.58	0.95	ปานกลาง
2 คณะกรรมการไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม	2.50	1.00	2.54	0.95	2.48	0.85	2.51	0.93	ปานกลาง
3 คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน	2.34	0.86	2.50	0.82	2.44	0.80	2.43	0.82	น้อย
4 คณะกรรมการส่วนใหญ่มีคุณสมบัติต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน	2.84	1.10	2.96	1.03	2.48	0.74	2.77	0.98	ปานกลาง
5 คณะกรรมการไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นการก้าวก่ายงานของโรงเรียน	2.61	0.95	2.57	0.98	2.56	0.79	2.58	0.91	ปานกลาง

ตารางที่ 45 (ต่อ)

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับ คณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₁ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
6 คณะกรรมการต้องประกอบอาชีพ ส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน	3.16	1.33	2.93	0.99	2.60	1.01	2.89	1.12	ปานกลาง
7 โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อ คณะกรรมการและไม่มี การประสานงานในการดำเนินการจัด กิจกรรมต่างๆ	1.63	0.69	2.17	0.99	1.88	0.76	1.91	0.85	น้อย
8 โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ คณะกรรมการเข้ามามีส่วนร่วม ดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ	1.55	0.81	1.98	1.05	1.88	0.76	1.82	0.91	น้อย
9 โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมหรือไม่ ปรึกษาหารือคณะกรรมการ	1.52	0.66	1.85	0.94	1.81	0.87	1.74	0.85	น้อย
10 คณะกรรมการมีการประชุมกัน น้อยจึงไม่ทราบข่าว งาน หรือกิจกรรม ของโรงเรียนที่จะเผยแพร่ต่อได้	2.14	0.88	2.31	0.95	2.40	0.89	2.29	0.91	น้อย
11 คณะกรรมการและผู้นำชุมชนไม่ เข้าใจบทบาทการเป็นสื่อกลางระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	2.36	0.92	2.50	1.06	2.40	0.96	2.42	0.98	น้อย
12 ไม่มีการอบรมสัมมนาในเรื่อง บทบาทและหน้าที่	2.55	1.02	2.72	1.11	2.60	1.03	2.63	1.05	ปานกลาง
รวม	2.32	0.86	2.47	0.93	2.33	0.78	2.38	0.86	น้อย

จากตารางที่ 45 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน
2. คณะกรรมการ ฯ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม
3. คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือ ให้
คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน
4. คณะกรรมการ ฯ ไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นการก้าวล่วงงานของโรงเรียน

5. คณะกรรมการ ฯ ต้องประกอบอาชีพส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน

6. ไม่มีการอบรมสัมมนาคณะกรรมการ ฯ ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน
2. โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการ ฯ และไม่มีการประสานงานในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ
3. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ฯ เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
4. โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมหรือไม่ปรึกษาหารือคณะกรรมการ ฯ
5. คณะกรรมการ ฯ มีการประชุมกันน้อยจึงไม่ทราบข่าว งาน หรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จะเผยแพร่ต่อไปได้
6. คณะกรรมการ ฯ และผู้นำชุมชนไม่เข้าใจบทบาทการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

กลุ่มครู พบว่า ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน
2. คณะกรรมการ ฯ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม
3. คณะกรรมการ ฯ ไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน
4. คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน
5. คณะกรรมการ ฯ ไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นการก้าวก้างานของโรงเรียน
6. คณะกรรมการ ฯ ต้องประกอบอาชีพส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน
7. คณะกรรมการ ฯ และผู้นำชุมชนไม่เข้าใจบทบาทการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
8. ไม่มีการอบรมสัมมนาคณะกรรมการ ฯ ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการ ฯ และไม่มีการประสานงานในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ
2. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ฯ เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
3. โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมหรือไม่ปรึกษาหารือคณะกรรมการ ฯ
4. คณะกรรมการ ฯ มีการประชุมกันน้อยจึงไม่ทราบข่าว งาน หรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จะเผยแพร่ต่อไปได้

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า พบว่า ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน
2. คณะกรรมการ ฯ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม
3. คณะกรรมการ ฯ ไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน
4. คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน

5. โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการ ฯ และไม่มีการประสานงานในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ
6. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ฯ เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ
7. โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมหรือไม่ปรึกษาหารือคณะกรรมการ ฯ
8. คณะกรรมการ ฯ มีการประชุมกันน้อยจึงไม่ทราบข่าว งาน หรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จะเผยแพร่ต่อไปได้

9. คณะกรรมการ ฯ และผู้นำชุมชนไม่เข้าใจบทบาทการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นการก้าวก่ายงานของโรงเรียน
2. คณะกรรมการ ฯ ต้องประคบอบอาชีพอส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน
3. ไม่มีการอบรมสัมมนาคณะกรรมการ ฯ ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน
2. คณะกรรมการ ฯ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม
3. คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน
4. คณะกรรมการ ฯ ไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นการก้าวก่ายงานของโรงเรียน
5. คณะกรรมการ ฯ ต้องประจบประแจงส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน
6. ไม่มีการอบรมสัมมนาคณะกรรมการ ฯ ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

ตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

ปัญหาการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₄ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 ในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ	2.89	1.47	2.69	1.31	2.73	1.05	2.76	1.28	ปานกลาง
2 ผู้ปกครองและประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ	3.32	1.43	2.98	1.14	3.32	2.93	3.19	1.97	ปานกลาง
3 สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดตั้ง	3.32	1.31	2.87	1.08	3.15	1.01	3.10	1.14	ปานกลาง
4 การจัดตั้งมีขั้นตอนยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูง	3.07	1.31	2.96	0.99	2.77	0.97	2.93	1.09	ปานกลาง
5 โรงเรียนขาดการติดต่อและประสานงานกับศิษย์เก่าหรือบุคลากรในชุมชน	2.66	1.03	2.61	1.09	2.56	0.90	2.61	1.01	ปานกลาง
รวม	3.05	1.27	2.82	1.08	2.90	1.05	2.92	1.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 46 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายกลุ่มและรายข้อ พบว่า ปัญหาด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่พบอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ
2. ผู้ปกครองและประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
3. สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดตั้ง
4. การจัดตั้งมีขั้นตอนยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูง
5. โรงเรียนขาดการติดต่อและประสานงานกับศิษย์เก่าหรือบุคลากรในชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ทั้งภาพรวมรายข้อและภาพรวมทั้งหมด ทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่พบอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการประชาสัมพันธ์

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประชาสัมพันธ์

ปัญหาการประชาสัมพันธ์	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₄ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
1 การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่ได้รับ ความสนใจจากชุมชน	2.61	0.92	2.65	1.05	2.54	0.85	2.60	0.94	ปานกลาง
2 โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน	2.32	0.91	2.46	1.04	2.10	0.72	2.30	0.91	น้อย
3 การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มี ข้อมูลย้อนกลับ	2.43	0.85	2.56	0.90	2.42	0.92	2.47	0.89	น้อย
4 บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือ ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของ โรงเรียน	2.23	0.80	2.37	0.94	2.13	0.70	2.25	0.83	น้อย
5 ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือ ในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์	2.50	0.85	2.69	0.93	2.48	0.95	2.56	0.91	ปานกลาง
6 โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับ การประชาสัมพันธ์	2.09	0.80	2.13	0.97	2.06	0.73	2.10	0.84	น้อย
7 ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยม เยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน	2.48	1.02	2.50	0.95	2.35	0.76	2.45	0.91	น้อย

ตารางที่ 47 (ต่อ)

ปัญหาการประชาสัมพันธ์	ผู้บริหาร (n ₁ =44)		ครู (n ₂ =54)		คณะกรรมการฯ (n ₃ =48)		รวม (n ₄ =146)		ระดับ
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	
8 บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน	2.05	0.68	2.09	0.85	2.65	0.98	2.26	1.83	น้อย
9 โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารในการประชาสัมพันธ์	2.96	1.10	2.69	1.23	2.75	1.00	2.79	1.12	ปานกลาง
10 ชุมชนสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง	3.09	1.03	3.31	1.11	2.98	1.04	3.14	1.07	ปานกลาง
รวม	2.48	0.83	2.54	0.95	2.45	0.83	2.49	0.87	น้อย

จากตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการประชาสัมพันธ์

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน
2. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีข้อมูลย้อนกลับ
3. บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน
4. โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์
5. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยมเยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน
6. บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่ได้รับความสนใจจากชุมชน
2. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
3. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารในการประชาสัมพันธ์
4. ชุมชนสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

กลุ่มครู พบว่า การประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่ได้รับความสนใจจากชุมชน
2. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีข้อมูลย้อนกลับ
3. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
4. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยมเยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน
5. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารในการประชาสัมพันธ์

6 ชุมชนสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

- 1 โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน
- 2 บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน
- 3 โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์
- 4 บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

- 1 โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน
2. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีข้อมูลย้อนกลับ
- 3.บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน
- 4 ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
- 5..โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์
6. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยมเยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

- 1 การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่ได้รับความสนใจจากชุมชน
- 2.บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน
- 3 โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารในการประชาสัมพันธ์
- 4 ชุมชนสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

- 1 โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน
2. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีข้อมูลย้อนกลับ
- 3.บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน
- 4 ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์
- 5..โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์
6. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยมเยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน
7. บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และ 2) เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาของทุกโรงเรียน จำนวน 59 คน ครู โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 59 คน และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 59 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท คือ แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) เป็นแบบสอบถามตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโดยผู้วิจัยใช้วิธีส่งแบบสอบถามให้แก่ผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์และจัดเก็บรวบรวมจากผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS (Statistical Package for Social Science) Version 15.0 โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequencies Distribution) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง โดยผู้วิจัยนำเสนอ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาสภาพการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยแบ่งการสรุปผลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี ดำรงตำแหน่งผู้บริหารของสถานศึกษามีระยะเวลา มากกว่า 10 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 5-10 ปี และปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นระยะเวลา มากกว่า 10 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ น้อยกว่า 5 ปี

กลุ่มครู พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ในระดับปริญญาโท ปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นระยะเวลา มากกว่า 10 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ ระยะเวลา 5-10 ปี

กลุ่มผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีมากที่สุด รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไปมากที่สุด รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรีมากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ในส่วนนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน 7 ด้าน คือ การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การให้บริการชุมชน การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับ

ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ และการประชาสัมพันธ์ ปรากฏผลดังต่อไปนี้

การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนในด้านสภาพเศรษฐกิจและภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด ด้านประวัติความเป็นมาและความต้องการของชุมชน โดยโรงเรียนมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชนให้คณะครูมากที่สุด รองลงมาคือ นักเรียน โรงเรียนดำเนินการสำรวจชุมชนโดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนมาก รองลงมาคือ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน โดยข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนนำมาใช้วิเคราะห์สภาพและปัญหาของชุมชน รองลงมาคือ นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชน และกำหนดให้คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และร้อยละ 31.82 โรงเรียนไม่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพราะ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ ในการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ใช้การประชุมสรุปผลการดำเนินงานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ สอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน ผู้ประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน รองลงมาคือ ผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ และโรงเรียนนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ นำมาจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความต้องการของชุมชน โรงเรียนดำเนินการสำรวจชุมชนโดยการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน โดยโรงเรียนมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชนให้คณะครูและคณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนนำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน โดยกำหนดให้ฝ่ายบริหารทั่วไปเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด

รองลงมาคือ คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน โรงเรียนมีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วิธีการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ สังเกตความพึงพอใจของ รองลงมาคือ ประชุมบุคลากรของโรงเรียน ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน รองลงมาคือ ผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ โรงเรียนนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและนำมาจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นมาก รองลงมาคือ ด้านความต้องการของชุมชนและการประกอบอาชีพ โดยมอบหมายการดำเนินการสำรวจชุมชนให้คณะครูมากที่สุด รองลงมาคือ นักเรียน ทำการสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชน รองลงมาคือ จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน โรงเรียนกำหนดให้คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รองลงมาคือ คณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ร้อยละ 75 การประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ สังเกตความพึงพอใจของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ สอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน โดยผู้รับผิดชอบในการประเมินผลการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด คือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียน และนำผลการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ นำมาจัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน

การให้บริการชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านอาคาร สถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มากที่สุด รองลงมา คือ ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา โดยทุกโรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน ด้าน

การบริการทางวิชาการ โรงเรียนให้บริการด้านกีฬา มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีและ
 วิทยาการ โดยการบริการทางวิชาการโรงเรียนให้ความรู้ทางเสียงตามสายมากที่สุด รองลงมาคือ
 เปิดโอกาสให้ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของโรงเรียน ด้านการส่งเสริมอาชีพและ
 ฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการชุมชน โรงเรียนส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไป
 เผยแพร่กับครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือในการส่งครูหรือบุคลากรที่มีความรู้
 ความสามารถใน สาขาอาชีพต่างๆ เมื่อชุมชนต้องการ ด้านการบริการชุมชนในการจัดกิจกรรม
 นันทนาการ ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่แข่งขันกีฬาของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ใช้
 สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกาย

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านอาคาร สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์
 ต่าง ๆ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา
 โรงเรียนมีการสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชนมากที่สุด รองลงมา
 คือ ให้บริการชุมชนโดยการจัดวางกฎระเบียบการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ในการจัด
 กิจกรรมของชุมชน ด้านให้บริการทางวิชาการ โรงเรียนให้บริการด้านกีฬามากที่สุด รองลงมาคือ
 โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านเทคโนโลยีและวิทยาการ โดยให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน
 โดยการจัดรายการให้ความรู้ทางเสียงตามสายมากที่สุด รองลงมาคือ เชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้าน
 ต่างๆ มาเผยแพร่ให้แก่ชุมชนภายในโรงเรียน ด้านการส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อ
 เป็นการให้บริการชุมชน โรงเรียนส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่กับครอบครัวมากที่สุด
 รองลงมาคือ จัดอบรมวิชาชีพโดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นวิทยากร การ
 ให้บริการชุมชนในด้านกิจกรรมนันทนาการ โรงเรียนให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกาย
 มากที่สุด รองลงมาคือ จัดการแสดงของโรงเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้าน
 อาคาร สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น
 ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา โดยทุกโรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรม
 ของชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนสนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของ
 ชุมชน โรงเรียนให้บริการทางวิชาการด้านกีฬามากที่สุดถึงร้อยละ 75 รองลงมาคือ โรงเรียน
 ให้บริการทางวิชาการด้านสุขภาพอนามัย โรงเรียนให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนโดยเปิดโอกาส
 ให้ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ จัดรายการให้
 ความรู้ทางเสียงตามสาย ด้านการส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการให้บริการ
 ชุมชนโดยส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่กับครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียน
 ให้ความร่วมมือในการส่งครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอาชีพต่างๆ เมื่อชุมชน

ต้องการ โรงเรียนให้บริการชุมชนในการจัดกิจกรรมนันทนาการโดยให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ ออกกำลังกายมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่แข่งขันกีฬาของชุมชน

การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการชุมชนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบริการ การเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชน โรงเรียนจัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมาคือ เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน ซึ่งโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆ ในชุมชน โดยองค์กรต่างๆ ส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆ ในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากร ด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การได้รับความช่วยเหลือด้านการบริการจากชุมชน โรงเรียนได้รับการสนับสนุนด้านแรงงานจากชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนด้านยานพาหนะ โรงเรียนใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากร โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และความสามารถมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนในด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบริการ โรงเรียนเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยจัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมาคือ เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากรมากที่สุด รองลงมาคือ องค์กรต่างๆส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียน ด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน การได้รับความช่วยเหลือด้านการบริการ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชนด้านแรงงานมากที่สุด และโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านสินค้าของชุมชนให้กับโรงเรียนน้อยที่สุด โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญ

หรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุดและโรงเรียนส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่นน้อยที่สุด

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากชุมชนด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านบริการ โรงเรียนเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยจัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือมากที่สุด รองลงมาคือ เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆ ในชุมชน โดยองค์กรต่างๆส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากร ด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนโดยให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน ความช่วยเหลือด้านการบริการ โรงเรียนได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ จากชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ การสนับสนุนด้านยานพาหนะ โรงเรียนเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ เชิญหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน และโรงเรียนส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่นน้อยที่สุด

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตน โรงเรียนนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ เชิญชุมชนมาร่วมงานกับโรงเรียน และโรงเรียนจัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียนน้อยที่สุด การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนของโรงเรียน โรงเรียนเข้าร่วมงานมงคล งานรื่นเริง และงานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ มากที่สุด รองลงมาคือ งานประจำปีของวัด และกิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการอื่นๆ มากที่สุด คือ จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ รองลงมาคือ การร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ในการรณรงค์กิจกรรมต่างๆ ด้านกิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ประกอบการเข้าร่วมทุกโรงเรียน คือ การจัดงานวันเด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมแข่งขัน

กีฬาภายใน และกิจกรรมที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การจัดงานวันสถาปนาโรงเรียน

กลุ่มครู พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โรงเรียนได้ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตนมากที่สุด รองลงมาคือ ให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และร่วมเสนอความคิดเห็นผ่านครูและนักเรียนไปสู่ชุมชนในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น และโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่ชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ น้อยที่สุด การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดยชุมชน โรงเรียนเข้าร่วมโดยการนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชน รองลงมาคือ โรงเรียนติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการให้บริการแก่ชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน โรงเรียนเข้าร่วมงานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ มากที่สุด รองลงมาคือ เข้าร่วมงานประจำปีของวัด และโรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนเมื่อมีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ ในชุมชนน้อยที่สุด กิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่นๆ มากที่สุด คือ จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ รองลงมาคือ จัดกีฬาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่น และกิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมทุกโรงเรียน คือ การจัดงานวันเด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมแข่งขันกีฬาภายใน และกิจกรรมที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การจัดงานวันสงกรานต์

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ โรงเรียนร่วมเสนอความคิดเห็นผ่านครูและนักเรียนไปสู่ชุมชนในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตน และโรงเรียนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณน้อยที่สุด โรงเรียนนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ เชิญชุมชนมาร่วมงานกับโรงเรียน และโรงเรียนจัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียนน้อยที่สุด โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน โดยโรงเรียนเข้าร่วมงานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ มากที่สุด รองลงมาคือ เข้าร่วมงานประเพณี และงานสังคมของประชาชนในชุมชน กิจกรรมที่โรงเรียนจัดร่วมกับกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยราชการอื่นๆ มากที่สุด คือ ร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่นๆ ในการรณรงค์กิจกรรมต่างๆ รองลงมาคือ จัดทัศนศึกษา และจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ น้อยที่สุด กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมมากที่สุด คือ การจัดงานวัน

เด็ก รองลงมาคือ กิจกรรมงานวันแม่ และกิจกรรมที่มีประชาชนหรือผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การจัดงานวันสถาปนาโรงเรียน

การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ และร่วมประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ รองลงมาคือ ขอความร่วมมือให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดทำอาหาร ทำบุญ จัดอาหารเลี้ยงนักเรียน ฯลฯ ด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนจัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดยสถาบันการศึกษาอื่น ด้านการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนดำเนินการประชุม ปีละ 2 - 4 ครั้ง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 5 - 7 ครั้ง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากที่สุด คือ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา รองลงมาคือ ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและการปฏิบัติงานเกี่ยวกับแต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินงานตามระเบียบ ฯ ที่โรงเรียนเห็นสมควรน้อยที่สุด

กลุ่มครู พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ รองลงมาคือ ประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ และขอความร่วมมือให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดทำอาหาร ทำบุญ จัดอาหารเลี้ยงนักเรียน ฯลฯ และบทบาทในการจัดให้มีผู้ช่วยงานร่วมกับครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน เช่น เวรยามรักษาความปลอดภัย เก็บบัตร ฯลฯ น้อยที่สุด โรงเรียนมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดยสถาบันการศึกษาอื่น โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 2 – 4 ครั้ง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชุมปีละ 5 – 7 ครั้ง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากที่สุด คือ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา รองลงมาคือ ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ รองลงมาคือ ประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน โดยการจัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดยสถาบันการศึกษาอื่น โรงเรียนมีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 2 – 4 ครั้ง มากที่สุด รองลงมาคือ ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีละ 5 – 7 ครั้ง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมากที่สุด คือ ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษามากที่สุด รองลงมาคือ ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา

การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นให้การสนับสนุนทุนการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ โดยเยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ เชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน และร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคมศิษย์เก่าในโรงเรียนน้อยที่สุด องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ วัด รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล และได้รับการสนับสนุนจากสถานประกอบการน้อยที่สุด

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นให้การสนับสนุนทุนการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ โดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ เยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ วัด รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล และได้รับการสนับสนุนจากที่ว่าการอำเภออย่างน้อยที่สุด

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ การจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นทุกโรงเรียนให้การสนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาของโรงเรียน รองลงมาคือ การสนับสนุนทุนการศึกษา โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ โดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชนมากที่สุด รองลงมาคือ เยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิในชุมชน องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล รองลงมาคือ ได้รับการสนับสนุนจากวัด และได้รับการสนับสนุนจากที่ว่าการอำเภออย่างน้อยที่สุด

การประชาสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ ปรากฏผลดังนี้

กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนและติดข่าวสารต่างๆ ในป้ายประกาศของโรงเรียน และการแจ้งข่าวสารในหนังสือประชาสัมพันธ์หรือวารสารของโรงเรียนน้อยที่สุด วิธีดำเนินการประชาสัมพันธ์ คือ การจัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย และรายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คณะครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น และการจัดทำป้ายเพื่อประกาศข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียนน้อยที่สุด กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียน ส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมากที่สุด

รองลงมาคือ ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการและเข้าแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น การเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนรวบรวมและเผยแพร่ผลงานด้านต่างๆ ไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียน และจัดพิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานด้านต่างๆ ของโรงเรียนสู่ชุมชนน้อยที่สุด

กลุ่มครู พบว่า โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือ แจ้งข่าวสารผ่านตัวแทนของชุมชน และการแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ผ่านเสียงตามสายน้อยที่สุด กลุ่มครู พบว่า จัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ ส่งเสริมให้คณะครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และแจ้งข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสายน้อยที่สุด การดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียง โรงเรียนส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และเข้าแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่นมากที่สุด รองลงมาคือ ส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน และการจัดดนตรี นาฏศิลป์ การแสดง เข้าร่วมงานพิธีต่างๆ ในชุมชน การรวบรวมและเผยแพร่ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ รวบรวมผลงานด้านต่างๆ ไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียน และจัดแสดงผลงานและนิทรรศการของผู้มีผลงานในด้านต่างๆ น้อยที่สุด

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองมากที่สุด รองลงมาคือ การแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่างๆ ผ่านเสียงตามสาย และการจัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียนน้อยที่สุด โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย รายงานความก้าวหน้าของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน และแจ้งข่าวสารผ่านหอกระจายข่าวหรือเสียงตามสาย การสร้างชื่อเสียงเพื่อเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน จัดส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และเข้าแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่นมากที่สุด รองลงมาคือ จัดดนตรี นาฏศิลป์ การแสดง เข้าร่วมงานพิธีต่างๆ ในชุมชน และส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนน้อยที่สุด การรวบรวมและเผยแพร่ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือ รวบรวมผลงานด้านต่างๆ ไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน และพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียนน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
2. โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
3. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล
4. โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน
5. โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับ

ชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน

แต่ปัญหาการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง คือ โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายกลุ่มและรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการให้บริการแก่ชุมชน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. อาคารสถานที่ของโรงเรียนคับแคบไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ
2. ระเบียบ/ข้อบังคับของโรงเรียนบางประการเป็นอุปสรรคต่อการให้บริการ
3. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน

แต่ปัญหาการให้บริการแก่ชุมชน ที่อยู่ในระดับปานกลาง มี 2 ปัญหา คือ

1. โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการแก่ชุมชน
2. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพที่

เหมาะสมแก่ชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการให้บริการแก่ชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
2. ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว
3. แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน
4. บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า
2. สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
3. หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน
4. ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น

แต่ปัญหาที่มีอยู่ในระดับน้อย คือ ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายชื่อ พบว่า ปัญหาการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. คณะกรรมการ ฯ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน
2. คณะกรรมการ ฯ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม

3. คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน

4. คณะกรรมการ ฯ ไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นการก้าวร้าวงานของโรงเรียน

5. คณะกรรมการ ฯ ต้องประกอบอาชีพส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน

6. ไม่มีการอบรมสัมมนาคณะกรรมการ ฯ ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ปัญหาการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายกลุ่มและรายข้อ พบว่า ปัญหาด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่พบอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

1. ในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ
2. ผู้ปกครองและประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ
3. สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดตั้ง
4. การจัดตั้งมีขั้นตอนยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูง
5. โรงเรียนขาดการติดต่อและประสานงานกับศิษย์เก่าหรือบุคลากรในชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายด้าน พบว่า ปัญหาด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ทั้งภาพรวมรายข้อและภาพรวมทั้งหมด ทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาที่พบอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการประชาสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาภาพรวมรายข้อ พบว่า ปัญหาด้านประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ดังนี้

1. โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน
2. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีข้อมูลย้อนกลับ
3. บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน
4. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์

5. โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์
6. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยมเยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน
7. บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน

เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยนำเสนอประเด็นอภิปราย ดังนี้

การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินงานก่อนที่จะมีการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ขั้นตอนสำคัญ คือ การสำรวจชุมชน ซึ่งข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจชุมชนจะช่วยให้ผู้ทำหน้าที่วางแผนสามารถวางแผนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และชัดเจน ยิ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนมีความละเอียด รอบคอบ และครอบคลุมเพียงใด ยิ่งทำให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงส่งผลให้การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น สามารถดำเนินการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับ (สุพิชญา ธีระกุล, 2521) ที่กล่าวว่า “การทราบสภาพข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ การหยั่งรู้มากขึ้นเท่าไรโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานก็มีมากขึ้นเท่านั้น” และจากการวิจัยพบว่า การดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนโรงเรียนมอบหมายครูและนักเรียนโดยใช้การสอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียนและผู้นำในชุมชนนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า ข้อมูลที่ได้ อาจไม่มีความสมบูรณ์เท่าที่ควร เนื่องเพราะการสอบถามข้อมูลเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้ออกพื้นที่หรือพบเห็นสภาพความเป็นจริงก็อาจทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้ จึงเห็นสมควรอย่างยิ่งที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการสำรวจชุมชนควรเห็นความสำคัญในจุดนี้ และเพื่อความสมบูรณ์และรวดเร็วของข้อมูล ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการกำหนดกรอบในการสำรวจชุมชนไว้ล่วงหน้า โดยระบุเป้าหมายที่ชัดเจน (พิมพ์พรณ เทพสุเมธานนท์, 2532) ได้แนะนำว่า เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างรอบครอบ และแจ่มชัด ควรเริ่มจากสภาพข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในชุมชนนั้นๆ รู้สภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนสภาพการณ์ของคน ทรัพยากร และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงรายละเอียดต่างๆ ด้านสังคม เศรษฐกิจ” และข้อมูลที่ได้ควรต้องมีการนำไปวิเคราะห์ และนำไปใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะ

หากดำเนินการเพียงเพื่อทำงานให้ครบตามกระบวนการ แล้วนำข้อมูลนั้นไปบันทึกไว้ในระบบ ข้อมูลของโรงเรียนโดยไม่ได้นำไปวิเคราะห์และใช้ประโยชน์ ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนนั้นก็ จะไม่เกิดประโยชน์ใดๆ ทั้งต่อโรงเรียนและชุมชน สอดคล้องกับความมุ่งหมายสำคัญของการสำรวจชุมชนที่ (สุพิชญา ธีระกุล, 2521) กล่าวว่า “เพื่อต้องการทราบแหล่งวัสดุ และบุคลากรที่สามารถอำนวยความสะดวกต่อโรงเรียนได้” เมื่อข้อมูลที่ได้มีความถูกต้องสมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์และ นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชนย่อมก่อให้เกิดผลในทางที่ดี ประชาชนก็จะเข้าใจบทบาทของโรงเรียน เห็นประโยชน์ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ (สุวัฒน์ มุทเมธา, 2524) กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “ประชาชนยอมรับว่าสถานศึกษาหรือโรงเรียนเป็นสถาบัน สำคัญของชุมชนเป็นสิ่งที่มีความหมายของทุกคนช่วยทำให้การเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้น ดังนั้นประชาชนใน ชุมชนย่อมมีความรู้สึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของโรงเรียน ยินดีจะให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือ โรงเรียน

ข้อสังเกต หน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ส่วนมากแล้วโรงเรียนจะตั้งผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน คือ คณะกรรมการงาน ความสัมพันธ์ชุมชนหรือฝ่ายบริหารทั่วไป โดยอยู่ในลักษณะของโครงการซึ่งเป็นกิจกรรมหรือ โครงการหนึ่งในงานของฝ่ายบริหารทั่วไป ผู้รับผิดชอบเป็นครูของโรงเรียนทั้งสิ้น ไม่มีตัวแทนของ ชุมชนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ผู้วิจัยเห็นว่า คณะกรรมการงานโรงเรียนกับชุมชนควรจะได้เชิญ ตัวแทนของชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเสียสละ เป็นผู้กว้างขวางในชุมชน ทั้งนี้เพราะ การกำหนดแผนการดำเนินการใดๆ โดยเฉพาะที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในชุมชน อาจไม่ได้รับความ ร่วมมือจากชุมชน หรือแผนงานไม่ตรงกับความต้องการของชุมชนเพื่อให้การดำเนินงานมี ผลดีขึ้น ดังที่ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2528) กล่าวว่า “ความร่วมมือของประชาชนมีความสำคัญยิ่งต่องาน ของโรงเรียน กล่าวคืองานของโรงเรียนจะดำเนินไปด้วยดีและมีความสมบูรณ์ขึ้นหากได้รับความ ร่วมมือจากชุมชน ฉะนั้นจึงควรให้ประชาชนได้มีส่วนรู้เห็นการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนด้วย

การให้บริการชุมชน

โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านต่างๆทุกด้าน แต่ที่เน้นเป็นพิเศษ คือ การให้บริการ ด้านอาคารสถานที่ ทั้งนี้คงเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีอาคารสถานที่พร้อมทั้งวัสดุอุปกรณ์ในการ กระจายเสียง จึงดึงดูดให้ชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน ซึ่ง (อุทัย ธรรมเตโช, 2531) กล่าวถึง การบริการที่ โรงเรียนอาจจัดให้ชุมชน คือ “เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาได้ใช้อาคารสถานที่และสิ่งของ โรงเรียนได้ตามสมควร” ฉะนั้นการอนุญาตให้ชุมชนเข้ามาใช้อาคารสถานที่ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ ของโรงเรียนนับว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม แต่ทั้งนี้ต้องระวังความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพย์สินของ โรงเรียน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วดังงานวิจัยของ (สุพัตรา สุมโนมหาอุดม, 2534) ที่วิจัยเกี่ยวกับ

กระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลาง พบว่า “อาคารสถานที่ในการให้บริการชุมชนทรุดโทรม หรือถูกทำลาย”

การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

ปัญหาสำคัญที่มีผลกระทบต่อความช่วยเหลือสนับสนุนของชุมชน คือ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนที่มีความยากจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพัตรา สุ่มโนมหาอุดม, 2534) ที่ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นในส่วนกลาง พบปัญหาว่า “ผู้ปกครองมีฐานะยากจนไม่สามารถให้การสนับสนุนโรงเรียน” และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เพ็ญรำไพ รามบุตร, 2537) ที่ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เขตการศึกษา 8 พบปัญหาว่า “ผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจน” อย่างไรก็ตามนอกจากการขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ โรงเรียนยังต้องแสวงหาความร่วมมือต่างๆ จากชุมชน เพราะชุมชนมีศักยภาพด้านอื่นๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือโรงเรียนได้ หากโรงเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชนก็จะสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรในชุมชนและสามารถดึงมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาได้ เพราะ “ชุมชนมีทรัพยากรต่างๆ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ บุคคล สถาบัน และวัฒนธรรมพื้นบ้านมากมาย ทรัพยากรเหล่านี้ย่อมนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในโรงเรียนได้” (สุวัฒน์ มุทหมะธา, 2524)

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น พบว่า โรงเรียนให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนโดยร่วมประชุมแสดงความคิดเห็นและกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่น ด้วยข้อจำกัดในด้านเวลาที่ทำให้ชุมชนไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนากับโรงเรียนได้ เนื่องจากภาระที่ต้องประกอบอาชีพ ดังนั้นการร่วมกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นจึงเป็นการร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่น อาจเป็นเพราะ ครูอาศัยอยู่ในชุมชนจึงมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในชุมชนซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ และการร่วมกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอีกรูปแบบที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเวลา ได้แก่ การให้นักเรียนเป็นสื่อกลาง เพราะนักเรียนเป็นสมาชิกของชุมชน สิ่งที่โรงเรียนถ่ายทอดปลูกฝังให้กับนักเรียน เมื่อนักเรียนนำไปใช้ในชีวิตจริงนำไปถ่ายทอดให้กับบุคคลในครอบครัวนับได้ว่าเป็นการพัฒนาชุมชนอีกทางหนึ่ง โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน คือ นักเรียน เป็นสื่อกลางในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับ (สุวัฒน์ มุทหมะธา, 2524) ที่กล่าวว่า “นักเรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องสัมพันธ์

เกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น รวมทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียน จึงถือว่าโรงเรียนให้การศึกษาดูแลโดยอ้อมแก่บุคคลในชุมชนนั่นเอง” ในการให้ชุมชนร่วมงานกับโรงเรียน นอกจากโรงเรียนต้องทำความเข้าใจกับชุมชนให้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่แล้วโรงเรียนจะต้องยอมรับในความคิดและข้อเสนอแนะจากชุมชน ดังที่ (พิมพ์พรธน เทพสุเมธานนท์, 2532) กล่าวไว้ว่า “โรงเรียนต้องให้สิทธิต่อประชาชนในการแสดงความคิดเห็น” ดังนั้นการร่วมพัฒนาชุมชนจึงไม่ใช่การกำหนดแผนงานโดยโรงเรียนแล้วให้ชุมชนปฏิบัติตาม แต่ต้องเป็นการร่วมกันกำหนดแผนงานจากทั้งสองฝ่าย แผนงานนั้นจึงจะได้รับการยอมรับและร่วมมือปฏิบัติ

โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดยนำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชน เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่ อาจเป็นเพราะวันสำคัญต่างๆ นั้น เป็นวันหยุดที่ทุกคนทราบโดยทั่วกัน และกิจกรรมที่ชุมชนจะออกมาร่วมกันทำในวันดังกล่าว คือ การพัฒนาหมู่บ้านหรือชุมชน ดังนั้นการเข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวนอกจากเป็นการให้ความร่วมมือกับชุมชนและยังเป็นโอกาสในการพบปะกับบุคคลในชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ อันจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นแก่บุคคลทั้งสองฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2537) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนว่า “โรงเรียนควรเข้าร่วมสาธารณกิจของชุมชน เช่น งานพัฒนาหมู่บ้าน งานทำความสะอาดท้องที่ นอกจากชุมชนจะเห็นใจแล้วนักเรียนยังได้ฝึกการเรียนรู้กับชุมชน”

การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ และร่วมประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ อาจเนื่องจากกิจกรรมต่างๆ โรงเรียนต้องการให้ชุมชนมาเข้าร่วมกิจกรรมจึงต้องร่วมกับตัวแทนของชุมชนในการกำหนดกิจกรรม ด้านการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ศึกษาด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็ว ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณตลอดจนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีงานประจำ ไม่มีเวลาว่างที่จะเข้าร่วมอบรมสัมมนา สอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544) ที่พบว่า โรงเรียนมีการดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนที่ดำเนินการน้อยที่สุดคือ การอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากรจากภายนอก อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีงบประมาณจำกัดที่ต้องบริหารจัดการ จึงต้องให้ความสำคัญกับกิจกรรมที่มีความสำคัญเร่งด่วนตามลำดับ

สำหรับการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนใหญ่โรงเรียนดำเนินการประชุม ปีละ 2 – 4 ครั้งนั้น มีความสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 14 ที่กำหนดว่า ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการตามระเบียบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543)

การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

การดำเนินการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัดตั้งองค์กรใดๆ เพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าสภาพเศรษฐกิจของชุมชนที่ไม่เอื้อต่อการดำเนินการจัดตั้งองค์กรใดๆ และประชาชนในชุมชนต้องประกอบอาชีพทำให้ไม่มีเวลาและไม่สนใจในการเข้าร่วมกับโรงเรียนในการจัดตั้งองค์กรสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน หรืออาจเป็นเพราะขาดผู้นำที่เข้มแข็ง องค์กรในชุมชนที่โรงเรียนได้รับการสนับสนุนมากที่สุด คือ วัด และองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล อาจเนื่องจากท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลเป็นหน่วยงานการปกครองที่เล็กที่สุดที่มีหน้าที่ดูแลชุมชนโดยตรงและบุคลากรก็เป็นบุคคลในชุมชน อีกทั้งยังมีงบประมาณและหน่วยงานหรือฝ่ายที่รับผิดชอบทางด้านการศึกษา โดยเฉพาะ มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนทางด้านการศึกษา จึงเป็นองค์กรในชุมชนที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆ แก่โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์

โรงเรียนประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูล โดยการประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครองและจัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อที่โรงเรียนมีอยู่แล้ว และสามารถเข้าถึงชุมชนได้โดยตรง คือ การสื่อสารผ่านตัวนักเรียนให้นำข่าวสารไปแจ้งแก่พ่อแม่และผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์ที่สะดวก ประหยัด รวดเร็วและลงทุนน้อยที่สุด แต่ควรพึงระวังความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดได้ เนื่องจากการสื่อสารผ่านคำพูดอาจมีปัญหาการตีความหรือความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลเมื่อถึงผู้รับสาร ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541ข) กล่าวไว้ว่างานประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญ เพราะเป็นงานที่จะต้องเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ

ปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ปัญหาด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่า มีปัญหาในด้านการขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับ เตือนใจ แก้วประเสริฐ (2544) ที่พบว่า โรงเรียนประสบปัญหาอย่างมากในเรื่องขาดแคลนงบประมาณ ทั้งนี้เพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ได้จัดสรรงบประมาณในด้านนี้ไว้ จึงทำให้โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณที่จะนำมาใช้สนับสนุนการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประเด็นสำคัญในด้านการวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินการในรูปของโครงการ ขั้นตอนสำคัญ คือ การประเมินผลงาน เพราะโรงเรียนจะได้รับทราบผลของการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนั้นการประเมินผลควรต้องกระทำทันทีหลังเสร็จสิ้นโครงการ เพราะการประเมินผลจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะได้ทราบว่า การดำเนินงานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และควรจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร ดังที่ (พิมพ์พรพรรณ เทพสุเมธานนท์, 2532) กล่าวไว้ว่า เพื่อจะได้รู้ผลการ(พิมพ์พรพรรณ เทพสุเมธานนท์, 2532) กล่าวไว้ว่าปฏิบัติงานว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคหรือไม่ มีวิธีการแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

ปัญหาด้านการให้บริการแก่ชุมชน พบว่า โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเป็นศูนย์รวมของชุมชน ประชาชนจึงหวังที่จะได้รับการบริการจากโรงเรียนในด้านอุปกรณ์เครื่องใช้เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย แต่โรงเรียนมีงบประมาณจำกัดไม่สามารถตอบสนองได้เต็มที่และเนื่องจากโรงเรียนเป็นหน่วยงานราชการจึงต้องดูแลมิให้ทรัพย์สินของทางราชการเสียหาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ (นิวัฒน์ วงษ์ชอุ่ม, 2536) พบว่า โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ในการบริหารไม่เพียงพอ งบประมาณที่โรงเรียนได้รับเพื่อใช้ในกิจกรรมโรงเรียนและเพื่อให้ชุมชนได้เข้าร่วมกับโรงเรียนมีน้อยไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานล่าช้า สอดคล้องกับ (ศิริณา กระสาททอง, 2530) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคอันดับแรกที่สุดที่ครูประสบมากที่สุดในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน คือ ขาดงบประมาณที่จะใช้สนับสนุนในการดำเนินงานโครงการ

ปัญหาด้านการขอรับความช่วยเหลือจากชุมชน พบว่า ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยทั่วไปตั้งอยู่ในชุมชนที่ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ต่ำ ทำให้ไม่มีกำลังเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุพัตรา สุมโนมหาอุดม, 2534) ที่พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาลูกส่วนใหญ่ประสบปัญหาชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน การมีเงินงบประมาณไม่เพียงพอ ผู้ปกครองมีฐานะยากจนจึงไม่สามารถให้การสนับสนุนโรงเรียนได้

ประกอบกับ (เพ็ญจำเริญ รามบุตร, 2537) ที่พบว่า ผู้ปกครองและประชาชนมีฐานะยากจน นับว่าเป็นปัญหาสำคัญของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งตั้งอยู่ในชนบท ประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ดังนั้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจึงมีโอกาสได้รับเงินบริจาคน้อยประกอบกับเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐก็ไม่น้อยตามสัดส่วนนักเรียน งบประมาณสำหรับการดำเนินงานไม่เพียงพอจึงเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุชาติ วัชวิเศษ, 2535) ที่พบว่า งบประมาณสำหรับการบริหารงานกำกับงานโครงการขยายโอกาสมีไม่เพียงพอ ได้รับการจัดสรรล่าช้า

ปัญหาด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นๆ พบว่า การดำเนินการติดต่อขอความร่วมมือมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า อาจเนื่องมาจากระบบราชการซึ่งต้องมีขั้นตอนในการดำเนินการตามลำดับขั้น จึงก่อให้เกิดความล่าช้า ผู้วิจัยเห็นว่า การบริการในลักษณะ One stop service เป็นรูปแบบการบริการที่เหมาะสมในการลดปัญหาความยุ่งยากล่าช้า และปัญหาสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่พบ คือ เวลา ซึ่งแต่ละฝ่ายก็มีภาระหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของตน เวลาจึงเป็นเครื่องกำหนดในการดำเนินกิจกรรม ทางโรงเรียนก็มีหน้าที่หลักที่ต้องปฏิบัติ ทางชุมชนก็ต้องประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาที่จะให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ สนับสนุนโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรส่วนใหญ่ในชุมชนยากจน จึงช่วยสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เปลียน ศิริรังสรรค์กุล, 2527) พบว่า ประชาชนส่วนมากยากจนจึงช่วยเหลือโรงเรียนได้น้อย และทำให้ขาดความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ปัญหาด้านการดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า คณะกรรมการไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะกรรมการมีงานประจำ ไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน เนื่องจากผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้มีฐานะดี มีความรู้ความสามารถ หรือเป็นผู้นำในชุมชน หรือเป็นผู้นำในชุมชน จึงไม่มีเวลาให้กับโรงเรียน หรือร่วมประชุมตามที่โรงเรียนนัดหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ (เตือนใจแก้วประเสริฐ, 2544) พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนส่วนใหญ่มีงานประจำ ไม่ค่อยมีเวลาให้กับโรงเรียน และในด้านความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ซึ่งการจัดหาเอกสารให้ศึกษาด้วยตนเอง ประกอบกับไม่มีเวลา อาจส่งผลความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ไม่ดีเท่าที่ควร

ปัญหาด้านการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดตั้งองค์กรใดๆ ต้องใช้เวลา ทำให้ประชาชนรู้สึกว่ตนเองไม่มีเวลาจึงยังไม่เห็นความจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับ (ทิพทยา สุวรรณภูมิ, 2544) ที่พบว่า โรงเรียนไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ แม้ว่าการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือองค์กรต่าง ๆ ขึ้นใน

โรงเรียนจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน เช่น ให้ทุนการศึกษา หรือการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาให้โรงเรียน แต่ผลที่ได้รับทางอ้อมอย่างหนึ่ง ก็คือ การก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างครู ผู้ปกครองนักเรียนหรือประชากรในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ (ชีรวัดมน์ นิจนตร, 2528) กล่าวว่า การจัดตั้งสมาคมครู และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนให้ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น นอกจากนี้โรงเรียนยังสามารถทราบข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนจากผู้ปกครอง ซึ่งจะเป็นแนวทางในการส่งเสริมปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน

ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า โรงเรียนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อ ทั้งนี้เนื่องมาจากโรงเรียนไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นการเฉพาะ การบริหารจัดการจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องคำนึงถึง สอดคล้องกับแนวคิดของ (หวล พินรุพันธ์, 2529) ได้กล่าวว่า โรงเรียนไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะจัดให้มีสิ่งพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนได้ ดังนั้น การเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน ส่วนใหญ่จึงทำได้เพียงแจ้งข่าวสารผ่านทางนักเรียน ซึ่งเป็นแนวทางที่สะดวกและประหยัดที่สุด ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ในทุกชุมชนมีอุปกรณ์เสียงตามสาย ซึ่งการประชาสัมพันธ์โดยการใช้อุปกรณ์เสียงตามสายจึงน่าจะเป็นทางเลือกที่เหมาะสม ประหยัดเข้าถึงชุมชน และไม่ต้องลงทุนใดๆ เลย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) ควรนำผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไปปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และร่วมมือในการปฏิบัติที่ต่อเนื่องและจริงจังในการดำเนินการ โดยควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีการรวมกลุ่มจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ เพื่อเป็นการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติการ (สถานศึกษา) ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ด้วยการกำหนดยุทธศาสตร์ในการดำเนินการ โรงเรียนควรให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน วางแผน จัดทำแผนการดำเนินการ

ของโรงเรียนอย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ผู้ที่เกี่ยวข้องนำแผนที่ร่วมกันจัดทำไปปฏิบัติ มีการนิเทศติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและปรับปรุงพัฒนางานการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนควรมีการพัฒนาคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะการทำงานให้เป็นที่ยอมรับสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

4. โรงเรียนควรมีการอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกิดความตระหนักกับผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน เกี่ยวกับการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5. โรงเรียนควรมีการวางแผน และจัดทำแผนงานที่ชัดเจนในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้บุคลากรมีทักษะในการออกแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่ค้นพบยังไม่ครอบคลุมถึงวิธีการดำเนินงาน ซึ่งมีขอบเขตจำกัดด้วยลักษณะเฉพาะของแต่ละชุมชนที่มีความแตกต่างกัน จึงควรได้ดำเนินการในการวิจัยต่อไป

2. ควรมีการสำรวจหาโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ (Best Practice) ในการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แล้วดำเนินการศึกษาวิจัยในแนวคิดเพื่อศึกษาวิธีการดำเนินงานว่ามีวิธีการอย่างไร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กันยา ธีระปัญญาชัย. 2538. การพัฒนาโครงการการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การปกครอง, กรม. 2542ก. กฎหมายระเบียบข้อบังคับของกรปกครองส่วนท้องถิ่น. ประมวลกฎหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : อสารักษาดินแดง.
- กิติมา ปรีดีดีลก. 2532. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: อักษรการพิมพ์
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2537. การประชาสัมพันธ์โรงเรียนในปีแห่งการสร้างศรัทธาการศึกษา กรุงเทพมหานคร. เอกสารประกอบการสัมมนาการประชาสัมพันธ์งานการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักการศึกษา
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. 2545. แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559). กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). นโยบายสพฐ. ปี 2551. กรุงเทพมหานคร : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น,
- จุฑารัตน์ อินทะแสน. 2545. การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ พลุนาผล. 2536. การศึกษาสภาพปัญหาการใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุตินทร ปานะดิษฐ์. 2545. ความต้องการการพัฒนาครูเรื่องการใช้หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เตือนใจ แก้วประเสริฐ. 2544. **ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. 2548. **ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตามแนวปฏิรูปการศึกษา.** วารสารวิชาการ. 8, 1. กรุงเทพมหานคร : ชวนพิมพ์.
- ทิพทยา สุวรรณภูมิ. 2544. **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของคณะกรรมการโรงเรียนกลุ่มศรีนครินทร์** สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525. **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: เอส เอ็ม เอ็ม.
- นิวัฒน์ วงษ์ชอุ่ม. 2536. **การศึกษาการจัดกิจกรรมการสร้างสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา** สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บรรยง ไตจินดา. 2543. **การบริหารงานบุคคล.** กรุงเทพมหานคร: อมรรกาพิมพ์.
- เบญจมาศ แสงอนุเคราะห์. 2541. **การพัฒนาโมเดลความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 6 การวิเคราะห์โมเดลลึกลิเนียร์มาตรฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฏิรูปการศึกษา, สำนักงาน. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค
- ปรีชา เศรษฐจิตร. 2524. **การศึกษากับการพัฒนาชุมชน.** กำแพงเพชร: วิทยาลัยครูกำแพงเพชร.
- พนิจดา วีระชาติ. 2542. **การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. 2532. **โรงเรียนกับชุมชน.** กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- เพ็ญจำเริญ รามบุตร. 2537. **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก** สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภิญโญ สาร. 2526. **หลักการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา.

- ภูวนารถ คงแก้ว. 2539. การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา. คณะครูศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2528. สังคมวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- รัตนา พงษ์พานิช. 2536. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2546. การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: โฟร์เพช.
- วิทยากร เชียงกุล. 2550. สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 "การแก้ปัญหาและการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นระบบของครุรวม". กรุงเทพมหานคร : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 2538. แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2539-2550. กรุงเทพมหานคร: สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์. (ม.ป.ป.). การบริหาร หลักการ แนวคิดและการประยุกต์ทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมประสงค์ วิทยาเกียรติ. 2537. ชุมชนกับการประถมศึกษา ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการศึกษา หน่วยที่ 1-4. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพิศรา สุ่มโนมหาอุดม. 2534. การศึกษากระบวนการบริหารงานความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่นขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครูศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพิชญา ธีระกุล. 2522. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. พิษณุโลก: แผนกเอกสารและการพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุวัฒน์ เงินน้ำ. 2541. แนวคิดและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: ครูสภา.
- สุวัฒน์ มุทหมธธา. 2524. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อัฉรธา โปธิยานนท์. 2539. การศึกษากับการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : เทคนิคพริ้นติ้ง.
- อุทัย ธรรมเตโช. 2531. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์.
- อุทุมพร จามรมาน. 2536. เทคนิคการสำรวจความต้องการ การบริหารและการจัดการการวัดและประเมินผลการศึกษา หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2527. **หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป**. กรุงเทพมหานคร: อเนงศ์ศิลป์
การพิมพ์.

ภาษาอังกฤษ

Cummings, T.G. and Worley C.G. 1997. **Organization Development and Change**.(6th ed.).
Ohio: South-Western College Publishing.

Harris, B. M.. 1975. **Supervisory Behavior in Education**. 2d ed. Englewood Cliffs.
New York : Prentice-Hall.

Herzberg F., Mausner B. and Synderman BB. 1959. **The Motivation to Work**. 2nd ed.
NewYork : John Wiley & Sons.

Jacobson, P. B & Other. 1963. **The Effective School Principal**. 2d ed. Englewood Cliffs.
New York : Prentice-Hall.

Maslow, A. 1954. **Motivation and personality**. New York : Harper and Row Publishers.

Sergiovanni, T. J., Krilleher, M., and Wirt. M. 2004. **Educational Governance and
Administration**. 5 rd. ed. United States. Pearson Education.

Stoop, E. and Rafferty, M. L. 1961. **Practices and Trends in School Administration**.
New York : Ginn.

Yamane, T. 1973. **Statistics: an introductory analysis**. New York Harper and Row.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผู้วิจัย

นายสุธี ดิกลั่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร

นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา

ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2552

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับหาข้อมูลเพื่อการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้อำนวยการ ครู และผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลการเกี่ยวกับปัญหาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ในภาพรวม จึงไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเป็นรายบุคคล

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี และเมื่อท่านได้ตอบแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว โปรดส่งแบบสอบถามของท่านคืนกลับมายังผู้แจกแบบสอบถามแก่ท่าน ภายใน 7 วัน หลังจากที่ท่านได้รับแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านไว้ล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเติมเครื่องหมาย ✓ ลงในหน้าข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ระหว่าง 20-30 ปี ระหว่าง 31-40 ปี
- ระหว่าง 41-50 ปี ตั้งแต่ 51 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

- ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
- ปริญญาโท ปริญญาเอก

4. ตำแหน่ง/หน้าที่

- ผู้บริหาร
- ครู
- ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งของผู้บริหาร(สำหรับผู้บริหาร)

- น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี

6. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา(สำหรับผู้บริหารและครู)

- น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ข้อรายการเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1. โรงเรียนดำเนินการสำรวจสภาพของชุมชนเพื่อการวางแผนงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ประวัติความเป็นมา	☐ ความต้องการของชุมชน
☐ บุคคลสำคัญ	☐ การนับถือศาสนา
☐ ความเชื่อและค่านิยม	☐ วัฒนธรรมประเพณี
☐ สภาพเศรษฐกิจ	☐ การประกอบอาชีพ
☐ แหล่งทรัพยากร	☐ แหล่งประกอบการ
☐ แหล่งวิชาการ	☐ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
☐ แนวคิดทางการเมือง	☐ กลุ่มอิทธิพลในท้องถิ่น
☐ ปัญหาของชุมชน	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
2. โรงเรียนมอบหมายให้ใครดำเนินการสำรวจชุมชน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ ผู้บริหารโรงเรียน
☐ รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร
☐ คณะครู
☐ นักเรียน
☐ คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน
☐ ตัวแทนของชุมชน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
3. โรงเรียนดำเนินการสำรวจชุมชนด้วยวิธีใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ สอบถามข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน
☐ สอบถามข้อมูลจากประชากรในชุมชน
☐ สอบถามข้อมูลจากนักเรียน
☐ สอบถามข้อมูลจากผู้นำในชุมชน
☐ ใช้แบบสำรวจชุมชน
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

4. โรงเรียนดำเนินการกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชุมชนอย่างไร
- นำมาศึกษาหาแนวทางในการประสานความร่วมมือกับชุมชน
 - นำมาวิเคราะห์สภาพและปัญหาของชุมชน
 - จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน
 - จัดทำเป็นเอกสารสารสนเทศของโรงเรียน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. โรงเรียนกำหนดให้ผู้ใด/หน่วยงานได้รับผิดชอบดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยตรง
- ผู้บริหารโรงเรียน
 - รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร
 - คณะกรรมการงานความสัมพันธ์ชุมชน
 - คณะกรรมการงานประชาสัมพันธ์
 - คณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - ฝ่ายบริหารทั่วไป
 - ฝ่ายกิจการนักเรียน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. โรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนหรือไม่
- จัดทำ
 - ไม่ได้จัดทำ เพราะเหตุใด.....
7. โรงเรียนจัดการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนด้วยวิธีใด
- สังเกตความพึงพอใจของชุมชน
 - ประชุมบุคลากรของโรงเรียน
 - สอบถามจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน
 - จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานความสัมพันธ์ชุมชน
 - ใช้แบบประเมินจากบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน
 - ประชุมสรุปผลการดำเนินงานในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. โรงเรียนกำหนดให้ใครเป็นผู้รับผิดชอบการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

☐ ผู้บริหารโรงเรียน	☐ รองผู้บริหาร/ผู้ช่วยผู้บริหาร
☐ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	☐ หัวหน้างานประชาสัมพันธ์
☐ หัวหน้างานแผนงานโรงเรียน	☐ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
☐ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	☐ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรม
☐ หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	☐ ครูที่ปรึกษา
☐ ผู้รับผิดชอบในแต่ละโครงการ	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. โรงเรียนนำผลจากการประเมินผลงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาดำเนินการอย่างไร

- นำมาปรับปรุงแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- จัดเก็บไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน
- นำเสนอผู้บริหารระดับสูง
- นำเสนอผู้นำในชุมชน
- เผยแพร่ต่อชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

การให้บริการชุมชน

10. โรงเรียนให้บริการชุมชนในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ด้านอาคารสถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ
- ด้านวิชาการ
- ด้านการส่งเสริมอาชีพและฝึกอบรมทางวิชาชีพ
- ด้านกิจกรรมนันทนาการ เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ และการกีฬา
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. โรงเรียนให้บริการอาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์เพื่อเป็นการให้บริการชุมชนอย่างไร

- ไม่สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่และวัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน
- สนับสนุนให้ชุมชนใช้สถานที่ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน
- สนับสนุนให้ชุมชนใช้วัสดุครุภัณฑ์ของโรงเรียนจัดกิจกรรมของชุมชน
- จัดวางกฎระเบียบการใช้อาคารสถานที่ และวัสดุครุภัณฑ์ในการจัดกิจกรรมของชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

12. โรงเรียนของท่านให้บริการทางวิชาการในเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ การศึกษาและอาชีพ	☐ สุขภาพอนามัย
☐ การเมืองและการปกครอง	☐ ภาษา
☐ ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม	☐ กีฬา
☐ เทคโนโลยีและวิทยาการ	
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

13. โรงเรียนของท่านได้ให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- จัดรายการให้ความรู้ทางเสียงตามสาย
- จัดรายการให้ความรู้ทางสื่อมวลชน
- เปิดโอกาสให้ประชาชนมาศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดของโรงเรียน
- ส่งเสริมให้ครูเขียนบทความทางวิชาการเผยแพร่ทางสื่อมวลชน
- จัดทำป้ายประกาศเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการไว้หน้าโรงเรียน
- จัดนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชนในโอกาสต่าง ๆ
- จัดการศึกษาให้ชุมชนโดยร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน
- เชิญวิทยากรที่มีความรู้ด้านต่างๆ มาเผยแพร่ให้แก่ชุมชนภายในโรงเรียน
- สนับสนุนให้ครูจัดอบรมหรือเผยแพร่ความรู้วิชาการต่างๆ ตามที่ชุมชนต้องการ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

14. โรงเรียนส่งเสริมอาชีพเพื่อเป็นการให้บริการแก่ชุมชนอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- จัดอบรมวิชาชีพโดยมีครูหรือบุคลากรในโรงเรียนเป็นวิทยากร
- จัดอบรมวิชาชีพโดยเชิญผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นวิทยากร
- จัดนิทรรศการ การประกวด การแสดงผลงานทางวิชาชีพ
- สนับสนุนให้ชุมชนใช้โรงเรียนเป็นศูนย์ฝึกวิชาชีพ
- จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพในวาระสำคัญของชุมชน
- ส่งเสริมอาชีพกับนักเรียนเพื่อนำไปเผยแพร่กับครอบครัว
- โรงเรียนร่วมกับสถานประกอบการจัดงานส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน
- ให้ความร่วมมือในการส่งครูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในสาขาอาชีพต่างๆ เมื่อชุมชนต้องการ
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....

15. โรงเรียนจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อเป็นการให้บริการชุมชนในเรื่องใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่พักผ่อนของชุมชน
- ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่ออกกำลังกาย
- ให้ใช้สถานที่ของโรงเรียนเป็นที่แข่งขันกีฬาของชุมชน
- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนจัดตั้งชมรมนันทนาการ
- โรงเรียนร่วมกับชุมชนจัดกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนหรือในชุมชน
- สนับสนุนให้ชุมชนใช้บุคลากรและอุปกรณ์การกีฬาของโรงเรียน
- นำวงดนตรีของโรงเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน
- จัดการแสดงของโรงเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆของชุมชน
- อื่นๆ(โปรดระบุ)

การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน

16. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือต่างๆจากชุมชนในด้านใดบ้าง

- ด้านวิชาการ
- ด้านทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์
- ด้านบริการ
- อื่นๆ(โปรดระบุ)

17. โรงเรียนเสนอขอความช่วยเหลือจากองค์กรต่างๆในชุมชนอย่างไร

- จัดทำโครงการเสนอไปยังองค์กรที่จะขอความช่วยเหลือ
- เสนอขอความช่วยเหลือผ่านคณะกรรมการในชุมชน
- เสนอขอความช่วยเหลือผ่านผู้นำของชุมชน
- เชิญตัวแทนชุมชนมารับฟังสภาพปัญหาที่โรงเรียน
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

18. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือในด้านวิชาการจากองค์กรต่างๆในชุมชนด้านใดบ้าง

- สถานประกอบการในชุมชนรับนักเรียนเข้าฝึกปฏิบัติการ
- แหล่งวิทยากรต่างๆเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าศึกษาค้นคว้า
- องค์กรต่างๆ ส่งวิทยากรมาให้ความรู้ในโรงเรียน
- ได้รับเอกสารความรู้จากองค์กรต่างๆในชุมชนมาเผยแพร่แก่นักเรียนและบุคลากร
- องค์กรต่างๆ ให้ยืมวัสดุอุปกรณ์
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

19. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์และวัสดุอุปกรณ์จากองค์กรต่างๆ ในชุมชนด้านใดบ้าง

- ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน
- สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน
- ให้การช่วยเหลือด้านสวัสดิการแก่ครูและนักเรียน
- จัดหาวัสดุอุปกรณ์การศึกษา
- ให้ของขวัญหรือรางวัลสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน
- บริจาคทุนทรัพย์ในการสร้างอาคารสถานที่ให้โรงเรียน
- จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....

20. โรงเรียนได้รับความช่วยเหลือด้านการบริการจากชุมชนในด้านใดบ้าง

- การสนับสนุนด้านแรงงาน
- การสนับสนุนด้านยานพาหนะ
- การให้ยืมวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆ
- ได้รับการอำนวยความสะดวกในเรื่องต่างๆ
- ได้รับความช่วยเหลือด้านสินค้าของชุมชนให้กับโรงเรียน
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....

21. โรงเรียนของท่านใช้ชุมชนเป็นแหล่งทรัพยากรสนับสนุนการบริหารงานของโรงเรียนอย่างไร

- เชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และความสามารถมาเป็นวิทยากรของโรงเรียน
- เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน
- เชิญหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน
- ให้นักเรียนออกไปศึกษาเกี่ยวกับโบราณสถานและโบราณวัตถุที่มีอยู่ในชุมชน
- นำนักเรียนออกไปเยี่ยมชมสถานที่สำคัญของท้องถิ่น
- แนะนำสถานประกอบการในชุมชนเพื่อโอกาสในการหารายได้พิเศษ
- ส่งนักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น
- เชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาประชุมปรึกษาเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารโรงเรียน
- เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ

22. โรงเรียนร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์

- สนับสนุนด้านแรงงาน
 - สนับสนุนงบประมาณ
 - ร่วมประชุมแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้ชุมชนพัฒนาท้องถิ่นของตน
 - เสนอความคิดเห็นผ่านครูและนักเรียนไปสู่ชุมชนในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น
 - เป็นผู้ประสานงานติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
23. โรงเรียนได้ดำเนินการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ โดยวิธีใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- ติดต่อประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้บริการแก่ชุมชน
 - นำนักเรียนไปร่วมกิจกรรมในงานของชุมชน
 - จัดกีฬาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับชุมชน
 - จัดตลาดนัดหรืองานแสดงสินค้าของชุมชนขึ้นภายในโรงเรียน
 - จัดงานพบปะสังสรรค์กับชุมชน
 - เชิญชุมชนมาร่วมงานกับโรงเรียน
 - จัดทำจุลสารส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
24. โรงเรียนเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในโอกาสใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- งานประจำปีของวัด
 - งานมงคล งานรื่นเริงต่าง ๆ
 - งานประเพณี และงานสังคมของประชาชนในชุมชน
 - มีผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากภัยพิบัติต่างๆ ในชุมชน
 - พัฒนาสาธารณสมบัติ เช่น สนามกีฬาหมู่บ้าน ถนน ลำคลอง วัด
 - งานวันสำคัญต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่
 - อื่นๆ (โปรดระบุ).....
25. โรงเรียนจัดกิจกรรมร่วมกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิ หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ อย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- จัดทัศนศึกษา
 - จัดงานประจำปี งานรื่นเริงต่าง
 - จัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น แห่เทียนวันเข้าพรรษา, วันวิสาขบูชา, วันพ่อ, วันแม่
 - ร่วมมือกับหน่วยงานราชการอื่น ๆ ในการรณรงค์กิจกรรมต่าง ๆ
 - จัดกีฬาสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มบุคคล ชมรม สมาคม มูลนิธิหรือ

หน่วยราชการอื่น

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

26. กิจกรรมของโรงเรียนที่มีประชาชน ผู้ปกครองมาร่วมงานด้วยมีกิจกรรมใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐ การจัดนิทรรศการของโรงเรียน	☐ การจัดงานประจำปี
☐ การจัดงานขึ้นปีใหม่	☐ การจัดงานวันเด็ก
☐ การจัดงานวันสงกรานต์	☐ การจัดงานวันไหว้ครู
☐ การจัดงานวันพ่อ	☐ การจัดงานวันแม่
☐ การแข่งขันกีฬาภายใน	☐ ตลาดนัดทางวิชาการ
☐ ประกวดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน	☐ การจัดงานวันสถาปนาโรงเรียน
☐ การจัดงานแจกประกาศนียบัตรแก่นักเรียนที่จบการศึกษา	
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

27. คณะกรรมการมีบทบาทอย่างไรในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ให้คำปรึกษาแก่ครูและผู้บริหารโรงเรียนในการจัดกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่ วันแม่ ฯลฯ
- ประชุมเพื่อรับทราบและกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมต่างๆ
- เสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียนเชิญประธานมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น เช่น งานวันไหว้ครู งานวันเด็ก
- ขอความร่วมมือให้ประชาชนมาร่วมกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดทำอาหาร ทำบุญจัดอาหารเลี้ยงนักเรียน ฯลฯ
- แสวงหาผู้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น จัดหารางวัลนักกีฬา จัดหาอุปกรณ์การศึกษา มอบทุนการศึกษา ฯลฯ
- ประสานงานกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นให้บริการแก่ครู นักเรียน ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
- จัดให้มีผู้ช่วยงานร่วมกับครูในโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เวิร์กช็อปรักษาความปลอดภัย เก็บบัตร ฯลฯ
- คณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นเกียรติในการจัดกิจกรรมพิธีการต่างๆ ของโรงเรียน

เช่น วันสถาปนาโรงเรียน วันปิดภาคเรียน วันมอบประกาศนียบัตร มอบรางวัล ให้
ทุนการศึกษา ฯลฯ

อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

28. โรงเรียนได้ดำเนินการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานของโรงเรียนอย่างไร

จัดหาเอกสารเกี่ยวกับระเบียบ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ให้ศึกษาด้วยตนเอง

จัดการอบรมสัมมนาโดยใช้วิทยากรจากครูในโรงเรียน

จัดอบรมสัมมนาโดยเชิญวิทยากรภายนอก

โรงเรียนเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าอบรมสัมมนาที่จัดโดย
สถาบันการศึกษาอื่น

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

29. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อยเพียงใด (เลือกตอบเพียงข้อ
เดียว)

ไม่มีการประชุม

ปีละ 1 ครั้ง

ปีละ 2-4 ครั้ง

ปีละ 5-7 ครั้ง

ปีละ 8-10 ครั้ง

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

30. คณะกรรมการฯ ได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโรงเรียนในเรื่องใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนพัฒนาประจำปีของสถานศึกษา

ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนงานของสถานศึกษา

ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ
และมาตรฐาน

ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
ให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ

เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ

ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เพื่อสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

- สร้างเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
- ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาต่อสาธารณะ
- แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบ ฯ ที่โรงเรียนเห็นสมควร
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษา
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....

การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ

31. โรงเรียนได้จัดตั้งองค์กรใดขึ้นเพื่อสนับสนุนภารกิจของโรงเรียน
- ไม่มีการจัดตั้งองค์กรใด ๆ
 - สมาคมผู้ปกครองและครู
 - สมาคมศิษย์เก่า
 - มูลนิธิ
 - กองทุนสวัสดิการ
 - อื่นๆ(โปรดระบุ).....
32. องค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นให้การสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนในด้านใดบ้าง
- ทุนการศึกษา
 - สนับสนุนงบประมาณ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา
 - จัดสร้างถาวรวัตถุให้โรงเรียน
 - เสนอแนะแนวทางในการบริหารงาน
 - อื่นๆ(โปรดระบุ).....
33. โรงเรียนดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ อย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)
- จัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ในชุมชน
 - เยี่ยมชมกิจการของกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ ในชุมชน
 - ร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคมผู้ปกครองและครูในโรงเรียน
 - ร่วมมือกันจัดตั้งชมรม/สมาคมศิษย์เก่าในโรงเรียน
 - ร่วมมือกันก่อตั้งมูลนิธิเพื่อการศึกษาของโรงเรียน
 - เชิญกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิต่าง ๆ มาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
 - เชิญผู้มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครู นักเรียน และประชาชนในชุมชน

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

34. โรงเรียนได้รับความสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนจากองค์กรใดบ้างในชุมชนนอกจากองค์กรที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น

☐ วัด	☐ ผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น
☐ กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	☐ ธนาคาร
☐ สถาบันการศึกษา	☐ สถานประกอบการ
☐ องค์การบริหารส่วนจังหวัด	☐ องค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล
☐ สถานีตำรวจ	☐ ที่ว่าการอำเภอ
☐ กลุ่มพ่อค้า ประชาชน	☐ สถานีอนามัย/สถานพยาบาล
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....	

การประชาสัมพันธ์

35. โรงเรียนเผยแพร่ข่าวสารเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์อย่างไร

- จัดทำจดหมายข่าวแจ้งความเคลื่อนไหวต่างๆของโรงเรียน
- แจ้งข่าวสารในหนังสือประชาสัมพันธ์หรือวารสารของโรงเรียน
- ติดข่าวสารต่างๆ ในป้ายประกาศของโรงเรียน
- ประกาศให้นักเรียนนำข่าวสารไปแจ้งแก่ผู้ปกครอง
- แจ้งข่าวสารผ่านตัวแทนของชุมชน
- แจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ผ่านเสียงตามสาย
- อื่นๆ.....

36. โรงเรียนได้ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของตนเองโดยวิธีใดบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- จัดทำแผนประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
- จัดทำเอกสารหรือสิ่งพิมพ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
- จัดประชุมผู้ปกครองและผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงนโยบาย การรายงานความก้าวหน้าของโรงเรียน
- จัดทำป้ายประกาศข่าวสารและกิจกรรมของโรงเรียน
- ใช้สื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุชุมชน โทรทัศน์
- ส่งเสริมให้คณะครูเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนบุคคลสำคัญในท้องถิ่น
- แจ้งข่าวสารผ่านหอกระจายข่าว/เสียงตามสาย
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

37. กิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อสร้างชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียนมีกิจกรรมใดบ้าง

(เลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ส่งผลงานของนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมหรือนิทรรศการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
- ส่งนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการ และเข้าร่วมแข่งขันกีฬากับสถาบันอื่น
- จัดดนตรี นาฏศิลป์ การแสดง เข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ ในชุมชน
- จัดให้นักเรียนและครูออกบำเพ็ญสาธารณประโยชน์แก่ชุมชนเป็นประจำ
- นำคณะครู นักเรียนไปเยี่ยมเยียนอวยพรแก่ผู้มีอุปการคุณ บุคคลสำคัญและผู้นำชุมชนในโอกาสวันสำคัญ
- อื่นๆ (โปรดระบุ).....

38. โรงเรียนรวบรวมและเผยแพร่เกียรติประวัติหรือผลงานของโรงเรียนอย่างไร

- ประกาศเกียรติคุณความดีของนักเรียน
- พัฒนาคุณภาพครูผู้สอนในโรงเรียน
- จัดแสดงผลงานและนิทรรศการของผู้มีผลงานในด้านต่างๆ
- จัดพิธีมอบประกาศเกียรติคุณให้แก่ผู้มีผลงานในด้านต่าง
- รวบรวมผลงานด้านต่างๆไว้ในระบบข้อมูลของโรงเรียน
- พิมพ์เอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานด้านต่างๆของโรงเรียนสู่ชุมชน
- อื่นๆ (โปรดระบุ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 3 ข้อรายการเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน						
1. โรงเรียนไม่มีการวางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน						
2. โรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน						
3. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน						
4. บุคลากรในโรงเรียนขาดแรงจูงใจในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน						
5. โรงเรียนไม่ได้เก็บและจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชน						
6. ขาดความร่วมมือจากชุมชนในการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อมูล						
7. โรงเรียนไม่มีการติดตามประเมินผลเพื่อนำมาพัฒนาและวางแผนงานความสัมพันธ์กับชุมชน เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลในทางลบต่อโรงเรียน						
การให้บริการแก่ชุมชน						
8. อาคารสถานที่ของโรงเรียนคับแคบไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ						
9. ระเบียบ/ข้อบังคับของโรงเรียนบางประการเป็นอุปสรรคต่อการให้บริการ						

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
10. โรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ในการให้บริการแก่ชุมชน						
11. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นในการพัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพที่เหมาะสมแก่ชุมชน						
12. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน						
การรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน						
13. ชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน						
14. ชุมชนเข้าใจว่าการสนับสนุนภารกิจของโรงเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงอย่างเดียว						
15. แหล่งวิทยากรในชุมชนมีน้อย ขาดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในชุมชน						
16. บุคลากรในชุมชนไม่สามารถเป็นวิทยากร ไม่มีภูมิปัญญาในท้องถิ่น						
17. โรงเรียนไม่กล้าขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชน						
18. ชุมชนไม่ให้ความสำคัญและความสนใจในการช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียน						
การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ						
19. การติดต่อกับหน่วยงานอื่นมีขั้นตอนยุ่งยากและล่าช้า						
20. สถาบัน/หน่วยงานต่าง ๆ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน						

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
21. หน่วยงาน/สถาบันต่าง ๆ ไม่เห็นความจำเป็นและไม่ให้ความสำคัญในการร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน						
22. ผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนมีการศึกษาน้อย คิดว่าเป็นปมด้อยจึงไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน						
23. ผู้ปกครองและประชาชนเข้าใจว่าการดำเนินงานภายในโรงเรียนเป็นเรื่องของทางราชการเท่านั้น						
การดำเนินการเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
24. คณะกรรมการ ฯ ยังไม่เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตน						
25. คณะกรรมการ ฯ ไม่เห็นถึงความสำคัญของการประชุม						
26. คณะกรรมการ ฯ ไม่ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน						
27. คณะกรรมการ ฯ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิต่ำกว่าครู จึงไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน						
28. คณะกรรมการ ฯ ไม่กล้าเสนอแนะเกรงว่าจะเป็นก้าวก่ายงานของโรงเรียน						
29. คณะกรรมการ ฯ ต้องประกอบอาชีพส่วนตัวจึงไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและประสานงาน						
30. โรงเรียนไม่ให้ความสำคัญต่อคณะกรรมการ ฯ และไม่มีการประสานงานในการดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ						

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
31. โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้คณะกรรมการ ฯ เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ						
32. โรงเรียนไม่มีการจัดประชุมหรือไม่ปรึกษาหารือคณะกรรมการ ฯ						
33. คณะกรรมการ ฯ มีการประชุมกันน้อยจึงไม่ทราบข่าว งาน หรือกิจกรรมของโรงเรียนที่จะเผยแพร่ต่อได้						
34. คณะกรรมการ ฯ และผู้นำชุมชนไม่เข้าใจบทบาทการเป็นสื่อกลางระหว่างโรงเรียนกับชุมชน						
35. ไม่มีการอบรมสัมมนาคณะกรรมการ ฯ ในเรื่องบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน						
การจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ						
36. ในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม หรือมูลนิธิ						
37. ผู้ปกครองและประชาชนยังไม่ให้ความสนใจในการจัดตั้งกลุ่ม ชมรม สมาคม มูลนิธิ						
38. สภาพเศรษฐกิจในชุมชนไม่เอื้อต่อการจัดตั้ง						
39. การจัดตั้งมีขั้นตอนยุ่งยากและค่าใช้จ่ายสูง						
40. โรงเรียนขาดการติดต่อและประสานงานกับศิษย์เก่าหรือบุคลากรในชุมชน						
การประชาสัมพันธ์						
41. การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่ได้รับความสนใจจากชุมชน						

รายการปัญหา	ระดับของปัญหา					ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
42. โรงเรียนไม่มีการวางแผนล่วงหน้าเพื่อประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน						
43. การติดต่อสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นการสื่อสารทางเดียวไม่มีข้อมูลย้อนกลับ						
44. บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน						
45. ขาดแคลนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์						
46. โรงเรียนละเลยไม่ให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์						
47. ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีเวลาออกเยี่ยมเยียนพบปะผู้ปกครองและประชาชน						
48. บุคลากรในโรงเรียนขาดความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน						
49. โรงเรียนขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารในการประชาสัมพันธ์						
50. ชุมชนสามารถรับรู้ความเคลื่อนไหวต่างๆของโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง						

ขอพระขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายสุธี ดิกลั่น เกิดเมื่อ 22 ธันวาคม 2520 ภูมิลำเนาอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ปัจจุบันรับราชการครู ตำแหน่ง คศ.1 โรงเรียนบ้านในลือค ตำบลทองมงคล อำเภอทองมงคล จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี นิติศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย